

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عربی، زبان قرآن (۲)

رشته های علوم تجربی - ریاضی و فیزیک

پایه یازدهم
دوره دوم متوسطه

۱۳۹۶

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب:	عربی، زبان قرآن (۲) - پایه یازدهم - دوره دوم متوسطه - ۱۱۱۲۰۶
پدیدآورنده:	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:	محمی‌الدین بهرام محمدیان، حبیب تقوایی، علی جان‌بزرگی، حسن حیدری، سیدمحمد دلیری، فاطمه یوسف نژاد (اعضای شورای برنامه‌ریزی) اباذر عباچی، علی چراغی، عادل اشکبوس، (اعضای گروه تألیف) - محمد کاظم بهنیا (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری:	اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی:	لیدا نیک‌روش (مدیر امور فنی و چاپ) - محمد مهدی ذبیحی فرد (طراح جلد و صفحه‌آرا) - آزاده امینیان (تصویرگر) - حسین چراغی، علیرضا ملکان، احمد رضا امینی، مریم دهقان زاده (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان:	تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir
ناشر:	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران تهران: ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹
چاپخانه:	شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»
سال انتشار و نوبت چاپ:	چاپ اول ۱۳۹۶

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۷۶۶-۵

ISBN: 978.964.05.2766.5

رسول الله
صلى الله عليه وآله

قال الإمام الخميني (رحمته الله) :

«لا تقولوا اللغة العربية ليست
لُغَتَنَا؛ إِنَّهَا تَرْتَبِطُ بِنَا؛ لِأَنَّهَا لُغَةُ
الإسلام وَ الإسلامَ لِلْجَمِيعِ.»

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلْفِهْرِسُ

- پیشگفتار الف
- أَلْدَّرْسُ الْأَوَّلُ ۱
- من آيات الأخلاقِ + إسمُ التَّفْضِيلِ وَ إسمُ الْمَكَانِ + حِوَارٌ فِي سِوْقِ مَشْهَدِ -----
- أَلْدَّرْسُ الثَّانِي ۱۵
- فِي مَخْضَرِ الْمُعَلِّمِ + أُسْلُوبُ الشَّرْطِ وَ أَدْوَانَهُ -----
- أَلْدَّرْسُ الثَّلَاثُ ۲۵
- عَجَائِبُ الْأَشْجَارِ + الْمَعْرِفَةُ وَ النَّيْكَرَةُ + حِوَارٌ فِي الْمَلْعَبِ الرِّيَاضِيِّ -----
- أَلْدَّرْسُ الرَّابِعُ ۳۷
- آدَابُ الْكَلَامِ + أَلْجُمْلَةُ بَعْدَ النَّيْكَرَةِ -----
- أَلْدَّرْسُ الْخَامِسُ ۴۷
- أَلْكَذْبُ مِفْتَاحُ كَلِّ شَرٍّ + تَرْجَمَةُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ (۱) + حِوَارٌ فِي الصِّيدَلِيَّةِ -----
- أَلْدَّرْسُ السَّادِسُ ۵۷
- أَنَّهُ مَارِي شَيْمِلِ + تَرْجَمَةُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ (۲) -----
- أَلْدَّرْسُ السَّابِعُ ۷۱
- تَأْثِيرُ اللَّغَةِ الْفَارِسِيَّةِ عَلَى اللَّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ + مَعَانِي الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ + حِوَارٌ مَعَ الطَّبِيبِ -----
- أَلْمُعْجَمُ ۸۴

پیشگفتار

سخنی با دبیران، گروه‌های آموزشی، مدیران مدارس و اولیای دانش‌آموزان

شایسته است که دبیر عربی برای تدریس این کتاب:

۱. کتاب‌های عربی پایه‌های هفتم تا دهم را تدریس، یا به‌دقت مطالعه کرده باشد.
۲. دوره آموزشی توجیهی ضمن خدمت این کتاب را گذرانده باشد.
۳. کتاب معلم و نرم‌افزار «بر فراز آسمان» ویژه آموزش معلمان را با دقت کافی بررسی کرده باشد.

خدای را سپاسگزاریم که به ما توفیق داد تا با نگارش کتاب عربی، زبان قرآن (۲) کتاب مشترک همه رشته‌ها به جوانان کشور عزیزمان خدمتی فرهنگی ارائه کنیم. رویکرد برنامه درسی عربی بر اساس برنامه درسی ملی این است: «پرورش مهارت‌های زبانی به منظور تقویت فهم قرآن و متون دینی و کمک به زبان و ادبیات فارسی»

شیوه تألیف کتاب‌های عربی هفتم تا یازدهم متن‌محوری است. انتظار می‌رود دانش‌آموز پایه یازدهم بتواند در پایان سال تحصیلی، متون و آیات آسان قرآن، حدیث و نیز ترکیبات و عبارات عربی متون نظم و نثر فارسی را در حد ساختارهای خوانده شده، درست بخواند و معنای آنها را بفهمد و ترجمه کند.

همه کتاب‌های درسی با توجه به مصوبات اسناد بالادستی «برنامه درسی ملی» و «راهنمای برنامه درسی» نوشته شده است. برنامه درسی ملی، مهم‌ترین سند تألیف کتب درسی است. راهنمای برنامه درسی حوزه تربیت و یادگیری عربی نیز نقشه راه تألیف تمام کتاب‌های درسی عربی است.

کلمات کتاب‌های عربی پایه هفتم تا یازدهم، پرکاربردترین واژگان زبان عربی است که در قرآن، حدیث، روایات و زبان و ادبیات فارسی بسیار به کار رفته است. در این کتاب، حدود ۳۰۰ کلمه پرکاربرد به کار رفته و افزون بر آن، نزدیک به ۱۲۰۰ واژه کتاب‌های عربی پایه هفتم تا دهم نیز در کتاب یازدهم تکرار شده است؛ پس در واقع هدف، آموزش حدود ۱۵۰۰ واژه پرسامد زبان عربی است. حدود ۵۵۰ واژه از ۸۵۰ واژه سه کتاب دوره اول متوسطه کاربرد قرآنی داشتند. در دوره دوم متوسطه نیز چنین است.

هدف اصلی، فهم متون عربی به‌ویژه قرآن کریم و نیز فهم متون دینی همانند احادیث، دعاها

و متون ادب فارسی آمیخته با واژگان عربی است.

از آنجا که یکی از چهار مهارت زبانی «سخن گفتن» است و به استناد برنامه درسی ملی، مکالمات کوتاهی در کتاب گنجانده شده است؛ مکالمه بستری مناسب برای آموزش هر زبانی است و کلاس درس را جذاب، شاداب، پرتحرک و فعال می‌سازد؛ ولی هدف اصلی برنامه درسی عربی نیست.

مهم‌ترین تأکیدات درباره شیوه تدریس و ارزشیابی کتاب: (رعایت این تأکیدات در کنکور و مسابقات علمی، امتحان نوبت اول و دوم و کتاب‌های کمک آموزشی الزامی است. این نوشته به منزله بخشنامه رسمی است).

۱ کتاب عربی زبان قرآن پایه یازدهم در هفت درس تنظیم شده است. هر درس را می‌توان در سه جلسه آموزشی تدریس کرد.

۲ دانش‌آموز پایه یازدهم تاکنون با این ساختارها آشنا شده است:

فعل‌های ماضی، مضارع، امر، نهی، منفی، مستقبل، معادل ماضی استمراری، ترکیب اضافی و وصفی برای ترجمه صفت مؤخر در ترکیب‌هایی مانند «أَخُوکُنَّ الصَّغِيرُ»، هدف آموزش ترکیب وصفی و اضافی در عربی پایه نهم این بود که دانش‌آموز بتواند ترکیب‌هایی مانند «أَخِي الْعَزِيزُ» را داخل جمله (نه بیرون از جمله) ترجمه کند.

اسم اشاره، کلمات پرسشی و ساعت خوانی.

وزن و ریشه کلمات (در بخش وزن و حروف اصلی نیز با چند وزن معروف آشنا شده است).

عده‌های اصلی یک تا صد (بدون توجه به قواعد معدود و ویژگی‌های آن) و عده‌های ترتیبی یکم تا بیستم، تشخیص و ترجمه فعل مجهول، نون وقایه، اسم فاعل، اسم مفعول و اسم مبالغه. تشخیص المحلل الإعرابي یعنی فاعل، مفعول، مبتدا، خبر، صفت، مضاف الیه، جار و مجرور؛ اما تشخیص اعراب (اصلی و فرعی) هدف نیست.

در این کتاب، تشخیص نوع باب و صیغه فعل مانند «مفرد مذکر غایب» و ذکر اصطلاحات ثلاثی مجرد و مزید و تشخیص آنها از اهداف آموزشی نیست.

اگر دانش‌آموز فعل را در حالت «سوم شخص مفرد» حفظ کند، برای کمک به شناخت فعل و ترجمه آن اشکالی ندارد. اما صرف این افعال به روش متعارف چهارده صیغه جزء اهداف نیست، بلکه شناخت و ترجمه آنها در جمله هدف است. معلم نیز می‌تواند برای آموزش ابواب، از اوزان آنها استفاده کند (اِسْتَفْعَلَ، يَسْتَفْعِلُ، اِسْتَفْعَلُ، اِسْتَفْعَالُ).

دانش‌آموز باید «نُمُّ» را در «فَعَلْنُمُّ» بشناسد و این فعل‌ها را به دنبال آن، درست ترجمه کند: خَرَجْتُمْ، تَخَرَّجْتُمْ، أَخْرَجْتُمْ و اِسْتَخْرَجْتُمْ.

در کل کتاب آموخته‌های پیشین تکرار شده است، تا با گذر زمان، کم‌کم این آموخته‌ها ملکه ذهن فراگیر شود.

۳ متن درس اول، بخشی از آیات اخلاقی قرآن (آیات ۱۱ و ۱۲ سوره حُجُرَات) است. قواعد درباره شناخت اسم تفضیل و اسم مکان است. در تمرینات اسم فاعل، اسم مفعول و اسم مبالغه که در سال گذشته آموزش داده شده دوباره تکرار شده است.

۴ موضوع متن درس دوم، احترام نهادن به کلاس و معلّم است. قواعد دربارهٔ اسلوب شرط است. دانش‌آموز با نحوهٔ ترجمهٔ ادوات شرط «مَنْ، ما، اِنْ و اِذَا» آشنا می‌شود. فعل شرط و جواب آن را تشخیص می‌دهد. اما آموزش جزم جزء اهداف نیست.

۵ موضوع متن درس سوم، شگفتی‌های درختان است. اندیشیدن پیرامون آفریده‌های خدا در رهنمودهای بزرگان دین همواره تأکید شده، با توجه به سنّ پر جوش و خروش جوانی دانستنی‌هایی در متن آمده است که موجب ایجاد علاقه و انگیزه نسبت به درس شود. قواعد درس دربارهٔ ترجمهٔ درست اسم معرفه و نکره است. از شش نوع اسم معرفه، فقط دو نوع توضیح داده شده که مهم‌ترین آنهاست: (معرفه به ال و عَلم).

۶ موضوع متن درس چهارم، آداب سخن گفتن است. آداب سخن گفتن با بهره‌گیری از سخنان بزرگان، دین برای دانش‌آموز شرح داده شده است. هدف از تدریس کتاب پیش رو، تنها مهارت‌های چهارگانهٔ زبانی نیست. در بیشتر متون و عبارات کتاب، برنامهٔ پنهان آموزش وجود دارد که هدف آنها آموزش غیر مستقیم فرهنگ ایرانی - اسلامی است.

دانش‌آموز در بخش قواعد با معادل‌هایی از ماضی استمراری، ماضی بعید و مضارع التزامی آشنا می‌شود. ۷ متن درس پنجم، داستانی در نکوهش دروغگویی است. این داستان برای دانش‌آموزان آراسته به سخنان بزرگان دین است و در آن از شیوهٔ آموزش غیر مستقیم استفاده شده، روشی که بنا به باور متخصصان حوزهٔ تعلیم و تربیت مؤثرترین روش تربیتی است.

در قواعد این درس، معانی حروف «أَنَّ» و «كَيْ، لِي، وَ حَتَّى» آموزش داده شده است. نصب فعل مضارع، از اهداف نیست. لذا از آن سؤال طراحی نمی‌شود. هدف این است که دانش‌آموز فعل‌هایی مانند «لَنْ يَبْأَسَ» را در جمله بشناسد، درست بخواند و درست ترجمه کند.

۸ متن درس ششم، دربارهٔ شادروان دکتر بانو آنه ماری شیمل است. شخصیتی جهانی که در شناساندن فرهنگ و ادبیات فارسی و نیز عربی به جهانیان نقشی شگفت‌انگیز داشته است. قواعد درس، دربارهٔ معانی حروف «لَمْ، لِي، وَ لَا» است. هدف این است که دانش‌آموز فعل‌هایی مانند «لَمْ يَسْمَعْ» را در جمله بشناسد، درست بخواند و درست ترجمه کند. آموزش جزم فعل، از اهداف نیست.

۹ متن درس هفتم، دربارهٔ تأثیر زبان فارسی در عربی است. موضوعی که برای بیشتر دانش‌آموزان و دبیران جالب بوده است و در نظرسنجی‌ها خواستار چنین متنی در کتاب درسی بودند. از بخش «للمطالعه» سؤال امتحانی طرح نمی‌شود. کتاب‌های بسیاری دربارهٔ معرّبات فارسی نگاشته شده است، از آن جمله:

مُعْجَمُ الْمُعْرَبَاتِ الْفَارَسِيَّةِ مُنْذُ بَوَاكِرِ الْعَصْرِ الْحَاضِرِ. مُحَمَّدُ التَّوْنُجِي. مكتبة لبنان ناشرون.

ریشه‌یابی واژه‌ها در قرآن. جلال الدین السیوطی (برگردان محمّدجعفر اسلامی). شرکت سهامی انتشار. واژه‌های دخیل در قرآن مجید. آرتور جفری (برگردان فریدون بدره‌ای). توس.

الْمُهْدَبُ فِي مَا وَقَعَ فِي الْقُرْآنِ مِنَ الْمُعْرَبِ. جلال الدین السیوطی. مكتبة مشكاة الإسلامية.

قواعد درس هفتم، کاربرد فعل‌های ربطی «كَانَ، صَارَ، لَيْسَ وَ أَصْبَحَ» در زبان عربی است. دانش‌آموز با معانی مختلف این فعل‌ها آشنا می‌شود.

۱۰ نیازی به ارائه جزوه مکمل قواعد به دانش‌آموز نیست. هرچه در این باره لازم بوده در کتاب آمده است، یا سال بعد خواهد آمد.

۱۱ تحلیل صرفی و اعراب، تعریب و تشکیل و اعراب‌گذاری از اهداف کتاب درسی نیست. کل کتاب درسی اعراب‌گذاری شده است، تا دانش‌آموز در درست‌خوانی دچار مشکل نشود. شایسته است طراحان آزمون، متون و عبارات امتحانی را کاملاً حرکت‌گذاری کنند.

۱۲ آموزش فعل و ضمیر در کتاب‌های دوره اول متوسطه بومی‌سازی شده و بر اساس «من، تو، او، ما، شما، ایشان» است. سبک پیشین این‌گونه بود: «هُوَ، هُمَا، هُمْ، هِيَ، هُمَا، هُنَّ، أَنْتَ، أَنْتُمَا، أَنْتُمْ، أَنْتِ، أَنْتُمَا، أَنْتِي، أَنَا، نَحْنُ».

شیوه نوین در تدریس آزمایشی کاملاً موفق بوده است و دانش‌آموزان درس را بهتر آموخته‌اند.

۱۳ تبدیل «مذکر به مؤنث»، یا «مخاطب به غیر مخاطب»، یا «جمع به غیر جمع» و موارد مشابه از اهداف کتاب نیست.

۱۴ معنای کلمات در امتحان داخل جمله خواسته می‌شود. در چند تمرین کتاب درسی، معنای کلمه، بیرون از جمله است؛ اما جهت تسهیل آموزش و ارزشیابی شیوه طرح آن، همراه با یک نمونه ارائه شده است.

۱۵ روخوانی‌های دانش‌آموز و فعالیت‌های او در بخش مکالمه در طول سال، نمره شفاهی دانش‌آموز را تشکیل می‌دهد.

۱۶ در کتاب به اندازه کافی جا برای نوشتن ترجمه و حل تمرین در نظر گرفته شده است، تا نیازی به دفتر تمرین نباشد. تنها متن درس جای کافی برای نوشتن ندارد که با نهادن یک برگه در کتاب، مشکل حل می‌شود.

۱۷ از همکاران ارجمند خواستاریم تا با رویکرد دفتر تألیف همگام شوند؛ شش کتاب درسی عربی مجموعه‌ای یکپارچه‌اند و آموزش برخلاف اهداف درسی به روند آموزش آسیب می‌رساند.

آگاهی از نظریات شما موجب خوشحالی ما می‌شود؛ می‌توانید از طریق وبگاه گروه عربی پیغام بگذارید.

نشانی وبگاه گروه عربی: <http://arabic-dept.talif.sch.ir>

سخنی با دانش آموز

عربی را می‌آموزیم؛ زیرا زبان قرآن، حدیث، دعا و زبان رسمی بسیاری از کشورهای مسلمان است؛ زبان و ادبیات فارسی با آن درآمیخته و برای فهم بهتر زبان و ادبیات فارسی آشنایی با زبان عربی لازم است؛ یکی از شش زبان رسمی سازمان ملل متحد است؛ زبانی پرمعنا و قوی است؛ و کتاب‌های بسیاری از دانشمندان به این زبان نوشته شده است.

این کتاب ادامه چهار کتاب پیشین است. هرچه در چهار سال گذشته آموخته‌اید در متون، عبارات و تمرین‌های این کتاب تکرار شده است. ترجمه متون و عبارات کتاب بر عهده شماست و دبیر نقش راهنما دارد. شما به راحتی می‌توانید متون را ترجمه کنید؛ به همین منظور در انتهای کتاب همه واژگان چهار کتاب عربی قبلی در کنار واژگان جدید کتاب یازدهم قرار داده شده است. استفاده از کتاب‌کار توصیه نمی‌شود. در کتاب‌هایی که به نام تیزهوشان یا آمادگی برای کنکور و مسابقات طراحی می‌شود، موارد بسیاری می‌آید که از اهداف آموزشی زبان‌آموزی نیست. در آزمون‌هایی نیز که مؤسسات مختلف برگزار می‌کنند بسیاری از سؤالات خارج از اهداف آموزشی است و جنبه معما دارد، یا اینکه حجمش آن قدر زیاد است که دانش‌آموز در پاسخ‌دهی وقت کم می‌آورد. لذا اگر در چنین آزمون‌هایی شرکت می‌کنید شایسته است بدانید از نظر اصول آموزش زبان، نه تنها مورد تأیید نیستند بلکه خلاف اهداف نیز هستند و موجب ناامیدی و دل‌سردی می‌شوند. برای یادگیری هر زبانی تکرار و تمرین لازم است. اگر می‌خواهید در درس عربی موفق‌تر باشید، متون و واژگان درس‌ها را پیش‌مطالعه کنید.

هدف این کتاب فهم متن است. اگر شما بتوانید متون عربی را خوب بخوانید، درست بفهمید و درست ترجمه کنید، خود به خود می‌توانید از فارسی به عربی نیز ترجمه کنید و حتی سخن بگویید؛ شما می‌توانید از آیات و احادیث کتاب‌های درسی عربی در سخنرانی، انشا و مقاله‌نویسی استفاده کنید.

«کتاب گویا» نیز برای پایه تحصیلی یازدهم تهیه شده است تا با تلفظ درست متون آشنا شوید. ترجمه متون و عبارات کتاب و حل تمرین‌ها در کلاس به صورت گروهی است.

سخنی ویژه با مدیران مدارس

اغلب آزمون‌های مؤسسات آمادگی برای کنکور استاندارد نیستند و فاقد ارزش علمی هستند و موجب نفرت از دروس می‌شوند. لذا نمی‌توان میزان تلاش دبیر و دانش‌آموز را با توجه به این آزمون‌ها سنجید. بسیار دیده شده است که این مؤسسات مطالبی خارج از کتاب و بی‌ربط به اهداف دروس طراحی می‌کنند. همچنین کتاب‌های کار نیز اغلب همین گونه‌اند. این کتاب نیازی به کتاب کار ندارد و تهیه کتاب کار موجب لطمه به روند آموزشی خواهد گردید. اگر مدرسه شما ساعت اضافه برای درس عربی اختصاص داده، بهتر است که این زمان صرف تقویت مهارت‌های شفاهی زبان شود.

گرت عیب جوی بود در سرشت
نبینی ز طاووس جز پای زشت

الذِّسُّ الْأَوَّلُ

﴿... يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا

مِنَ الظَّنِّ ...﴾ الْحُجُرَات: ١٢

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از بسیاری از گمان‌ها پرهیزید.

مِن آيَاتِ الْأَخْلَاقِ

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ * يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ

تَوَابٌ رَّحِيمٌ ﴿الْحُجُرَات: ١٢و١١﴾

قَدْ يَكُونُ بَيْنَ النَّاسِ مَنْ هُوَ أَحْسَنُ مِنَّا، فَعَلَيْنَا أَنْ نَبْتَعِدَ عَنِ الْعُجْبِ وَ أَنْ لَا نَذْكَرَ عُيُوبَ الْآخَرِينَ بِكَلَامٍ خَفِيٍّ أَوْ بِإِشَارَةٍ. فَقَدْ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تَعِيبَ

مَا فِيكَ مِثْلَهُ».

گفت جب چوئی بود سرشت زین ز نادوس چوئی زشت

تَنْصَحُنَا الْآيَةُ الْأُولَى وَ تَقُولُ: لَا تَعْيَبُوا الْأَخْرِينَ. وَ لَا تُلَقِّبُوهُمْ بِأَلْقَابٍ يَكْرَهُونَهَا. بئْسَ الْعَمَلُ الْفُسُوقُ! وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَهُوَ مِنَ الظَّالِمِينَ.

إِذَنْ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ:

■ **الِاسْتِهْزَاءَ بِالْأَخْرِينَ، وَ تَسْمِيَتَهُمْ**

بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ.

■ **سَوْءَ الظَّنِّ، وَ هُوَ اتِّهَامُ شَخْصٍ لِشَخْصٍ**

آخَرَ بِدُونِ دَلِيلٍ مَنْطِقِيٍّ.

■ **التَّجَسُّسَ، وَ هُوَ مُحَاوَلَةٌ قَبِيحَةٌ لِكَشْفِ**

أَسْرَارِ النَّاسِ لِفَضْحِهِمْ وَ هُوَ مِنْ **كِبَائِرِ الدُّنُوبِ**

فِي مَكْتَبِنَا وَ مِنَ الْأَخْلَاقِ السَّيِّئَةِ.

■ **وَ الْغَيْبَةَ، وَ هِيَ مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ قَطْعِ**

التَّوَاصُلِ بَيْنَ النَّاسِ.

سَمَّى بَعْضُ الْمُفَسِّرِينَ سُورَةَ الْحُجُرَاتِ الَّتِي

جَاءَتْ فِيهَا هَاتَانِ الْآيَتَانِ بِسُورَةِ الْأَخْلَاقِ.

إِنْفَى : پروا کرد (مضارع: يَنْفَى)

إِتَّقُوا اللَّهَ : از خدا پروا کنید

إِنَّم : گناه = ذَنْبٌ

إِسْتِهْزَأَ : ریشخند کردن (اسْتِهْزَأَ)

يَسْتِهْزِئُ

إِغْتَابَ : غیبت کرد (مضارع: يَغْتَابُ)

لَا يَغْتَبُ: نباید غیبت کند

أَنْ يَكُنَّ : که باشند (كَانَ، يَكُونُ)

أَنْ يَكُونُوا : که باشند (كَانَ، يَكُونُ)

بَعْضٌ ... بَعْضٌ : یکدیگر

بِئْسَ : بد است

تَابَ : توبه کرد (مضارع: يَتُوبُ)

لَمْ يَتُبْ : توبه نکرد

تَجَسَّسَ : جاسوسی کرد (مضارع: يَتَجَسَّسُ)

يَتَجَسَّسُ

تَسْمِيَةً : نام دادن، نامیدن (سَمَّى / يُسَمِّي)

تَنَابَزَ بِالْأَلْقَابِ : به یکدیگر لقب های

زشت دادن (تَنَابَزَ، يَتَنَابَزُ)

تَوَّابٌ : بسیار توبه پذیر، بسیار

توبه کننده

تَوَاصَلَ : ارتباط (تَوَاصَلَ، يَتَوَاصَلُ)

حَرَمٌ : حرام کرد (مضارع: يُحَرِّمُ)

خَفِيَ : پنهان ≠ ظاهر

سَخَّرَ مِنْ : مسخره کرد

(مضارع: يَسْخَرُ / مصدر: سُخْرِيَّةٌ) لا

يَسْخَرُ: نباید مسخره کند

عَابَ : عیب جویی کرد، عیب دار کرد

(مضارع: يَعْيبُ)

عُجِبَ : خودپسندی

عَسَى : شاید = رُبَّمَا

فُسُوقٌ : آلوده شدن به گناه

فَضَحَ : رسوا کردن

قَدْ : گاهی، شاید (بر سر مضارع)

«قَدْ يَكُونُ: گاهی می باشد» / بر

سر فعل ماضی برای نزدیک ساختن

زمان فعل به حال و معادل ماضی

نقلی است.

كَبَائِرُ : گناهان بزرگ «مفرد: كَبِيرَةٌ»

كِرِهٌ : ناپسند داشت (مضارع: يَكْرَهُ)

لَحْمٌ : گوشت «جمع: لُحُومٌ»

لَقَّبَ : لقب داد (مضارع: يُلَقِّبُ)

لَمَزَ : عیب گرفت (مضارع: يَلْمِزُ)

مَيِّتٌ : مُرَدَةٌ «جمع: أَمْوَاتٌ،

مَوْتَى» ≠ حَيٌّ

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

۱- سَمَّى بَعْضَ الْمُفَسِّرِينَ سُورَةَ الْحُجُرَاتِ بِعَرُوسِ الْقُرْآنِ.

۲- حَرَّمَ اللَّهُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ الْإِسْتِهْزَاءَ وَالْغَيْبَةَ فَقَطْ.

۳- الْغَيْبَةُ هِيَ أَنْ تَذْكَرَ أَخَاكَ وَ أُخْتَكَ بِمَا يَكْرَهُانِ.

۴- إِنَّ اللَّهَ يَنْهَى النَّاسَ عَنِ السُّخْرِيَّةِ مِنَ الْآخِرِينَ.

۵- أَلْسَعِي لِمَعْرِفَةِ أَسْرَارِ الْآخِرِينَ أَمْرٌ جَمِيلٌ.

اعلموا

اسْمُ التَّفْضِيلِ وَ اسْمُ الْمَكَانِ

■ اسم تفضیل مفهوم برتری دارد و بر وزن «أَفْعَل» در زبان فارسی است.

اسم تفضیل معادل «صفت برتر» و «صفت برترین» است؛ مثال:

گبیر: بزرگ أَكْبَرُ: بزرگ‌تر، بزرگ‌ترین حَسَن: خوب أَحْسَن: خوب‌تر، خوب‌ترین

آسیا أَكْبَرُ مِنْ أوروپا. آسیا بزرگ‌تر از اروپاست.

آسیا أَكْبَرُ قَارَاتِ الْعَالَمِ. آسیا بزرگ‌ترین قاره‌های جهان است.

آسیا أَكْبَرُ قَارَةً فِي الْعَالَمِ. آسیا بزرگ‌ترین قاره در جهان است.

جَبَلِ دَمَاوَنْدِ أَعْلَى مِنْ جَبَلِ دِنَا. کوه دماوند بلندتر از کوه دناست.

جَبَلِ دَمَاوَنْدِ أَعْلَى جِبَالِ إِيْرَانِ. کوه دماوند بلندترین کوه‌های ایران است.

جَبَلِ دَمَاوَنْدِ أَعْلَى جَبَلِ فِي إِيْرَانِ. کوه دماوند بلندترین کوه در ایران است.

أَفْضَلُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ. بهترین مردم سودمندترینشان برای مردم است.

■ گاهی وزن اسم تفضیل به این شکل‌ها می‌آید:

أَعْلَى: بلندتر، بلندترین أَعْلَى: گران‌تر، گران‌ترین

أَحَبُّ: محبوب‌تر، محبوب‌ترین أَقْلُّ: کمتر، کمترین

■ مؤنث اسم تفضیل بر وزن «فُعْلَى» می‌آید؛ مثال:

فَاطِمَةُ الْكُبْرَى: فاطمه بزرگ‌تر، زَيْنَبُ الصُّغْرَى: زینب کوچک‌تر

«اسم تفضیل» در حالت مقایسه بین دو اسم مؤنث معمولاً بر همان وزن «أَفْعَل» می‌آید؛

مثال: فَاطِمَةُ أَكْبَرُ مِنْ زَيْنَبِ.

■ غالباً جمع اسم تفضیل بر وزن «أَفَاعِل» است؛ مثال:

إِذَا مَلَكَ الْأَرَادِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ. (أَرَادِلُ جَمْعُ أَرْدَلٍ وَ أَفَاضِلُ جَمْعُ أَفْضَلِ اسْت).

■ هرگاه اسم تفضیل همراه حرف جرّ «مِنْ» باشد، معنای «برتر» دارد؛ مثال:

هَذَا أَكْبَرُ مِنْ ذَاكَ. این از آن بزرگ‌تر است.

و هرگاه اسم تفضیل مضاف واقع شود، معنای «برترین» دارد؛ مثال:

سُورَةُ الْبَقَرَةِ أَكْبَرُ سُورَةٍ فِي الْقُرْآنِ. سوره بقره بزرگ‌ترین سوره در قرآن است.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ صَعِّ خَطًّا تَحْتَ اسْمِ التَّفْضِيلِ.

۱ أَعْلَمُ النَّاسِ، مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

۲ أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

۳ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

■ دو کلمه «خَيْر» و «شَر» به معنای «خوبی» و «بدی» می‌توانند به معنای اسم تفضیل بیایند؛ در این صورت، معمولاً بعد از آن حرف جرّ «مِنْ» است، یا به صورت «مضاف» می‌آید؛ مثال:

تَفَكَّرُ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ساعتی اندیشیدن بهتر از عبادت هفتاد سال است.

شَرُّ النَّاسِ مَنْ لَا يَعْتَقِدُ الْأَمَانَةَ وَلَا يَجْتَنِبُ الْخِيَانَةَ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
بدترین مردم کسی است که پایبند به امانت نباشد و از خیانت دوری نکند.

خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بهترین کارها میانه‌ترین آنهاست.

حَيًّا عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ.

به سوی بهترین کار بشتاب.

اِحْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ.

۱ ﴿...رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ الْمُؤْمِنُونَ: ١٠٩

۲ خَيْرُ إِخْوَانِكُمْ مَنْ أَهْدَى^١ إِلَيْكُمْ عُيُوبَكُمْ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

۳ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ^٢ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ﴾ الْفَلَق: ١ و ٢

۴ ﴿لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾ الْقَدْرِ: ٣

۵ ﴿مَنْ غَلَبَتْ^٣ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ﴾ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

۶ شَرُّ النَّاسِ ذُو الْوَجْهَيْنِ.

۱- أَهْدَى: هدیه کرد ۲- الْفَلَق: سپیده دم ۳- غَلَبَتْ: چیره شد

■ اسم مکان بر مکان دلالت دارد و بیشتر بر وزن **مَفْعَل** و گاهی بر وزن **مَفْعِل** و **مَفْعَلَة** است؛ مثال:

مَلْعَب: ورزشگاه	مَطْعَم: رستوران	مَصْنَع: کارخانه	مَطْبَخ: آشپزخانه
مَحْمِل: کجاوه	مَنْزِل: خانه	مَكْتَبَة: کتابخانه	مَطْبَعَة: چاپخانه

■ جمع اسم مکان بر وزن «مَفَاعِل» است؛ مانند مدارس، مَلَاعِب، مَطَاعِم و مَنَازِل.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْآيَةَ وَالْعِبَارَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْمَكَانِ وَاسْمَ التَّفْضِيلِ.

۱ ﴿... وَ جَادِلْهُمْ^۱ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ^۲ عَنْ سَبِيلِهِ...﴾

النَّحْل: ۱۲۵

۲ كَانَتْ مَكْتَبَةٌ جُنْدِي سَابُور فِي خَوْزِسْتَانِ أَكْبَرَ مَكْتَبَةٍ فِي الْعَالَمِ الْقَدِيمِ.

۱- جادل: ستیز کن
۲- ضل: گمراه شد

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوار

(في سوق مَشْهَد)

بَائِعُ الْمَلَابِسِ	الزَّائِرَةُ الْعَرَبِيَّةُ
عَلَيْكُمْ السَّلَامُ، مَرْحَباً بِكَ.	سَلَامٌ عَلَيْكُمْ.
سِتُونَ أَلْفَ تومَان.	كَمْ سِعْرُ هَذَا الْقَمِيصِ الرَّجَالِيِّ؟
عِنْدَنَا بِسِعْرِ خَمْسِينَ أَلْفَ تومَان. تَفْضَلِي أَنْظُرِي.	أُرِيدُ أَرْخَصَ مِنْ هَذَا. هَذِهِ الْأَسْعَارُ غَالِيَةٌ.
أَبْيَضٌ وَ أَسْوَدٌ وَ أَرْزُقٌ وَ أَحْمَرٌ وَ أَصْفَرٌ وَ بَنْفَسَجِيٌّ.	أَيُّ لَوْنٍ عِنْدَكُمْ؟
تَبَدُّ الْأَسْعَارُ مِنْ خَمْسَةِ وَ سَبْعِينَ أَلْفاً إِلَى خَمْسَةِ وَ ثَمَانِينَ أَلْفَ تومَان.	بِكَمْ تومَان هَذِهِ الْفُسَاتِينُ؟
سَيِّدَتِي، يَخْتَلِفُ السُّعْرُ حَسَبَ النُّوعِيَّاتِ ٢.	الْأَسْعَارُ غَالِيَةٌ!
السَّرْوَالُ الرَّجَالِيُّ بِتِسْعِينَ أَلْفَ تومَان، وَ السَّرْوَالُ النِّسَائِيُّ بِخَمْسَةِ وَ تِسْعِينَ أَلْفَ تومَان.	بِكَمْ تومَان هَذِهِ السَّرَاوِيلُ؟
ذَلِكَ مَتَجَرٌ ٣ زَمِيلِي ٤، لَهُ سَرَاوِيلٌ أَفْضَلُ.	أُرِيدُ سَرَاوِيلَ أَفْضَلَ مِنْ هَذِهِ.
فِي مَتَجَرِ زَمِيلِهِ ...	
صَارَ الْمَبْلُغُ مِئَتَيْنِ وَ ثَلَاثِينَ أَلْفَ تومَان. أَعْطَيْنِي بَعْدَ التَّخْفِيفِ ٥ مِئَتَيْنِ وَ عِشْرِينَ أَلْفاً.	رَجَاءً، أَعْطِنِي سِرْوَالاً مِنْ هَذَا النَّوعِ وَ ... كَمْ صَارَ الْمَبْلُغُ؟

١- سِعْر: قیمت «جمع: أَسْعَار» ٢- نَوْعِيَّة: جنس ٣- مَتَجَر: مغازه ٤- زَمِيل: همکار ٥- تَخْفِيف: تخفیف

 التمرين الأول: أُمِّي كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

 ١- جَعَلَهُ حَرَامًا:

.....

 ٢- الَّذِي لَيْسَ حَيًّا:

.....

 ٣- الذُّنُوبُ الكَبِيرَةُ:

.....

 ٤- الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ:

.....

 ٥- تَسْمِيَةُ الْآخَرِينَ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ:

.....

 ٦- ذَكَرَ مَا لَا يَرْضَى بِهِ الْآخَرُونَ فِي غِيَابِهِمْ:

.....

 التمرين الثاني: تَرَجِّمْ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ النَّبَوِيَّةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

(الْمُبْتَدَأُ وَ الْخَبَرُ)

 ١- حُسْنُ الْخُلُقِ نِصْفُ الدِّينِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

.....

(الْمَفْعُولُ)

 ٢- مَنْ سَاءَ^١ خُلُقُهُ عَذَّبَ^٢ نَفْسَهُ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

.....

(الْفِعْلُ الْمَاضِي الْمَجْهُولُ وَ الْمَفْعُولُ)

 ٣- إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ^٢ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

.....

(الْفِعْلُ الْمَاضِي وَ فِعْلُ الْأَمْرِ)

 ٤- اللَّهُمَّ كَمَا حَسَّنْتَ^٤ خُلُقِي، فَحَسِّنْ خُلُقِي. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

.....

 ٥- لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلَ فِي الْمِيزَانِ^٥ مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (اسْمُ التَّفْضِيلِ وَ الْجَارُ وَ الْمَجْرُورُ)

.....

١- ساء: بدشده ٢- عَذَّبَ: عذاب داد ٣- لِأَتَمِّمَ: نا كامل كنم ٤- حَسَّنْتَ: نيكو گردانیدی ٥- مِيزَان: ترازو (ترازوی اعمال)

الْتَمْرِينُ الثَّلَاثُ: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ وَالْمَصَادِرَ التَّالِيَةَ.

الْمَاضِي	الْمُضَارِع	الْأَمْرُ وَالنَّهْيُ	الْمَصَدَر
قَدْ أَحْسَنَ:	يُحْسِنُ: نیکی می کند	أَحْسِنُ:	إِحْسَان: نیکی کردن
إِفْتَرَبَ: نزدیک شد	يَفْتَرِبُونَ:	لَا تَفْتَرِبُوا:	إِفْتِرَاب: نزدیک شدن
انْكَسَرَ:	سَيَنْكَسِرُ:	لَا تَنْكَسِرُ: شکسته نشو	انْكَسَار: شکسته شدن
اسْتَعْفَرَ: آموزش خواست	يَسْتَعْفِرُ:	اسْتَعْفِرْ: آموزش بخواه	اسْتِغْفَار:
ما سافَرْتُ: سفر نکردم	لَا يُسَافِرُ:	لَا تُسَافِرُ:	مُسَافَرَة: سفر کردن
تَعَلَّمَ:	يَتَعَلَّمَانِ: یاد می گیرند	تَعَلَّمْ:	تَعَلُّم: یاد گرفتن
تَبَادَلْتُمْ:	تَتَبَادَلُونَ:	لَا تَتَبَادَلُوا: عوض نکنید	تَبَادُل: عوض کردن
قَدْ عَلَّمَ: آموزش داده است	سَوْفَ يُعَلِّمُ:	عَلِّمْ:	تَعْلِيم: آموزش دادن

الْتَمْرِينُ الرَّابِعُ: اُكْتُبِ الْعَمَلِيَّاتِ الْحِسَابِيَّةَ التَّالِيَةَ كَالْمِثَالِ:

- عَشْرَةٌ زَائِدٌ أَرْبَعَةٌ يُسَاوِي أَرْبَعَةَ عَشَرَ.
- مِئَةٌ تَقْسِيمٌ عَلَى اثْنَيْنِ يُسَاوِي خَمْسِينَ.
- ثَمَانِيَةٌ فِي ثَلَاثَةٍ يُسَاوِي أَرْبَعَةً وَعِشْرِينَ.
- سِتَّةٌ وَسَبْعُونَ نَاقِصٌ أَحَدَ عَشَرَ يُسَاوِي خَمْسَةً وَسِتِّينَ.

التَّمرينُ الخَامِسُ: عَيِّنِ المَحَلَّ الإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ المَلَوَّنَةِ.

- ١- ﴿فَأَنْزَلَ اللهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ الفَتْح: ٢٦
- ٢- ﴿لَا يُكَلِّفُ اللهُ نَفْساً إِلاَّ وُسْعَهَا﴾ الأَبْقَرَةُ: ٢٨٦
- ٣- اَلسُّكُوتُ ذَهَبٌ وَ اَلْكَلَامُ فِضَّةٌ. رَسُولُ اللهِ ﷺ
- ٤- أَحَبُّ عِبَادِ اللهِ إِلَى اللهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللهِ ﷺ
- ٥- عَدَاوَةُ العَاقِلِ حَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الجَاهِلِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ ع

التَّمرينُ السَّادِسُ: تَرَجِّمِ التَّرَاكيبَ وَالجَمَلَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الفَاعِلِ، وَاسْمَ المَفْعُولِ، وَاسْمَ المُبَالِغَةِ، وَاسْمَ المَكَانِ، وَاسْمَ التَّفْضِيلِ.

- ١- ﴿رَبُّ المَشْرِقِ وَالمَغْرِبِ﴾: الشُّعْرَاءُ: ٢٨
- ٢- يَا مَنْ يُحِبُّ المُحْسِنِينَ:
- ٣- يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ:
- ٤- يَا سَاتِرَ كُلِّ مَعْيُوبٍ:
- ٥- يَا عَفَّارَ الذُّنُوبِ:

اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

■ اسْتَخْرَجَ خَمْسَةَ أَسْمَاءٍ تَفْضِيلٍ مِنْ دُعَاءِ الْإِفْتِيحِ.

الدَّرْسُ الثَّانِي

﴿إِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ* الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ﴾

الْعَلَقُ: ٣ و ٤

بخوان که پروردگارت گرامی‌ترین است، همو که با قلم یاد داد.

فِي الْحِصَّةِ الْأُولَى كَانَ الطُّلَّابُ
يَسْتَمِعُونَ إِلَى كَلَامِ مُدَرِّسِ الْكِيمِيَاءِ،
وَ كَانَ بَيْنَهُمْ طَالِبٌ مُشَاغِبٌ قَلِيلٌ
الْأَدَبِ، يَضُرُّ الطُّلَّابَ بِسُلُوكِهِ،
يَلْتَفِتُ تَارَةً إِلَى الْوَرَاءِ وَ يَتَكَلَّمُ مَعَ

الَّذِي خَلْفَهُ وَ تَارَةً يَهْمِسُ إِلَى الَّذِي يَجْلِسُ جَنْبَهُ حِينَ يَكْتُبُ الْمُعَلِّمُ عَلَى السَّبُورَةِ؛ وَ فِي
الْحِصَّةِ الثَّانِيَةِ كَانَ الطَّالِبُ يَسْأَلُ مُعَلِّمَ عِلْمِ الْأَحْيَاءِ تَعْنَتًا؛ وَ فِي الْحِصَّةِ الثَّلَاثَةِ كَانَ يَتَكَلَّمُ
مَعَ زَمِيلٍ مِثْلِهِ وَ يَضْحَكُ؛ فَانْصَحَهُ الْمُعَلِّمُ وَ قَالَ: مَنْ لَا يَسْتَمِعُ إِلَى الدَّرْسِ جَيِّدًا يَرْسُبُ
فِي الْإِمْتِحَانِ. وَلَكِنَّ الطَّالِبَ اسْتَمَرَ عَلَى سُلُوكِهِ.

فَكَرَّ مِهْرَانُ حَوْلَ هَذِهِ الْمُسْكَلَةِ، فَذَهَبَ إِلَى مُعَلِّمِ الْأَدَبِ الْفَارِسِيِّ وَ شَرَحَ لَهُ الْقَضِيَّةَ وَ
قَالَ: أَحِبُّ أَنْ أَكْتُبَ إِِنْشَاءً تَحْتَ عُنْوَانِ «فِي مَحْضَرِ الْمُعَلِّمِ»؛ فَوَافَقَ الْمُعَلِّمُ عَلَى طَلْبِهِ، وَ
قَالَ لَهُ: إِنَّ تَطَالُعَ كِتَابِ «مُنِيَّةِ الْمُرِيدِ» لِزَيْنِ الدِّينِ الْعَامِلِيِّ «الشَّهِيدِ الثَّانِي» يُسَاعِدُكَ عَلَى
كِتَابَةِ إِِنْشَائِكَ؛ ثُمَّ كَتَبَ مِهْرَانُ إِِنْشَاءَهُ وَ أَعْطَاهُ لِمُعَلِّمِهِ. فَقَالَ الْمُعَلِّمُ لَهُ: إِنَّ تَقْرَأَ إِِنْشَاءَكَ
أَمَامَ الطُّلَّابِ فَسَوْفَ يَتَنَبَّهُ زَمِيلُكَ الْمُشَاغِبُ.

وَ هَذَا قِسْمٌ مِنْ نَصِّ إِنْشَائِهِ:

... أَلْفٌ عَدَدٌ مِنَ الْعُلَمَاءِ كُتِبَ فِي مَجَالَاتِ التَّرْبِيَةِ وَ التَّعْلِيمِ، يَرْتَبِطُ بَعْضُهَا بِالْمُعَلِّمِ، وَ

الْأُخْرَى بِالْمُتَعَلِّمِ؛ وَ لِلطَّلَابِ فِي مَحْضَرِ الْمُعَلِّمِ آدَابٌ، مَنْ يَلْتَزِمُ بِهَا يَنْجَحُ؛ أَهْمُهَا:

١ أَنْ لَا يَعْصِيَ أَوْامِرَ الْمُعَلِّمِ.

٢ الْاجْتِنَابُ عَنِ كَلَامٍ فِيهِ إِسَاءَةٌ لِلآدَابِ.

٣ أَنْ لَا يَهْرَبَ مِنْ آدَاءِ الْوَأَجِبَاتِ الْمَدْرَسِيَّةِ.

٤ عَدَمُ النَّوْمِ فِي الصَّفِّ، عِنْدَمَا يُدْرَسُ الْمُعَلِّمُ.

٥ أَنْ لَا يَتَكَلَّمَ مَعَ غَيْرِهِ مِنَ الطَّلَابِ عِنْدَمَا يُدْرَسُ الْمُعَلِّمُ.

٦ أَنْ لَا يَقْطَعَ كَلَامَهُ، وَ لَا يَسْبِقُهُ بِالْكَلامِ، وَ يَصِرَ حَتَّى يَفْرَعَ مِنَ الْكَلَامِ.

٧ الْجُلُوسُ أَمَامَهُ بِآدَابٍ، وَ الْإِسْتِمَاعُ إِلَيْهِ بِدِقَّةٍ وَ عَدَمِ الْإِتْفَاتِ إِلَى الْوَرَاءِ إِلَّا لِضُرُورَةٍ.

لَمَّا سَمِعَ الطَّلِبُ الْمُشَاغِبُ إِنْشَاءَ مَهْرَانَ، حَجَلٌ وَ نَدِمَ عَلَى سُلُوكِهِ فِي الصَّفِّ.

قَالَ الشَّاعِرُ الْمِصْرِيُّ أَحْمَدُ شَوْقِي عَنِ الْمُعَلِّمِ:

كَادَ الْمُعَلِّمُ أَنْ يَكُونَ رَسُولًا

فَمَ لِلْمُعَلِّمِ وَفِيهِ التَّجْبِيلَا

بَيْنِي وَ يَنْشِئُ أَنْفُسًا وَ عُقُولًا

أَعْلَمَتْ أَشْرَفَ أَوْ أَجَلَّ مِنَ الَّذِي

فَكَرَّ : اندیشید (مضارع: يُفَكِّرُ)
 قُمْ : برخیز ← (قَامَ، يَقُومُ)
 مُشَاغِبٌ : شلوغ‌کننده و اخلاک‌گر
 كَادَ : نزدیک بود که (مضارع: يَكَادُ)
 وَافَقَ : موافقت کرد (مضارع: يُوَاْفِقُ)
 وَفَى : کامل کرد (مضارع: يُوْفِي)
 «وَفَّهِ التَّبَجِيلَ: احترامش را کامل
 به جا بیاور.»
 هَمَسَ : آهسته سخن گفت
 (مضارع: يَهْمِسُ)

تَعَتَّتْ : مچ‌گیری
 تَنَبَّهَ : آگاه شد (مضارع: يَتَنَبَّهُ) =
 اِنْتَبَهَ
 حِصَّةٌ : زنگ درسی، قسمت
 حَجَلَ : شرم‌نده شد (مضارع: يَحْجَلُ)
 سَبَقَ : پیشی گرفت (مضارع: يَسْبِقُ)
 سَبَّوْرَةٌ : تخته سیاه
 سُلُوكٌ : رفتار
 صَرَّ : زیان رساند (مضارع: يَصُرُّ)
 عَصَى : سرپیچی کرد (مضارع: يَعْصِي)
 عِلْمُ الْأَحْيَاءِ : زیست‌شناسی

أَجَلَ : گران‌قدرتر
 اِرْتَبَطَ : ارتباط داشت (مضارع: يَرْتَبِطُ)
 اِسْتَمَعَ : گوش فراداد (مضارع: يَسْتَمِعُ)
 اِنْتَزَمَ : پایبند شد (مضارع: يَلْتَزِمُ)
 اِنْتَفَاتٌ : روی برگرداندن
 اِنْتَفَتَ : روی برگرداند (مضارع:
 يَلْتَفِتُ)
 اَلْفَ : نگاشت (مضارع: يُؤَلِّفُ)
 اَنْشَأَ : ساخت (مضارع: يُنْشِئُ)
 تَارَةً : یک بار = مَرَّةً
 تَبَجَّلَ : بزرگداشت

اَكْتُبْ جَوَابًا قَصِيرًا، حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

۱- اِلَى مَنْ دَهَبَ مِهْرَانُ؟

۲- كَيْفَ يَجِبُ الْجُلُوسُ اَمَامَ الْمُعَلِّمِ؟

۳- كَيْفَ كَانَتْ اَخْلَاقُ الطَّالِبِ الَّذِي كَانَ يَلْتَفِتُ اِلَى الْوَرَاءِ؟

۴- مَا اسْمُ الْكِتَابِ الَّذِي قَرَأَهُ مِهْرَانُ فِي مَجَالِ التَّرْبِيَةِ وَ التَّعْلِيمِ؟

۵- فِي أَيِّ حِصَّةٍ كَانَ الطُّلَابُ يَسْتَمِعُونَ اِلَى كَلَامِ اُسْتَاذِ الْكِيْمِيَاءِ؟

اعلموا

أُسْلُوبُ الشَّرْطِ وَ أَدَوَاتُهُ

■ مهم‌ترین ادوات شرط عبارت‌اند از: «مَنْ، ما وِ اِنْ» معمولاً این ادوات بر سر عبارتی می‌آیند که دو فعل دارد، فعل اول، فعل شرط و فعل دوم، جواب شرط نام دارد. این ادوات در معنای فعل و جواب شرط و گاهی در شکل ظاهر آنها تغییراتی را ایجاد می‌کنند؛ مثال:

مَنْ يُفَكِّرْ قَبْلَ الْكَلَامِ يَسْلَمْ مِنَ الْخَطَايَا غَالِبًا.

ادوات شرط فعل شرط جواب شرط

■ گاهی نیز جواب شرط به صورت جمله اسمیه است؛ مثال:

﴿وَمَنْ يَتَّوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ اَلطَّلَاق: ۳ يَتَّوَكَّلْ: توکل کند حَسْبُ: بس، کافی

ادوات شرط فعل شرط جواب شرط

■ وقتی ادوات شرط بر سر جمله‌ای بیاید که فعل شرط و جواب آن ماضی باشد، می‌توانیم فعل شرط را مضارع التزامی و جواب آن را مضارع اخباری ترجمه کنیم.
مَنْ فَكَّرَ قَبْلَ الْكَلَامِ، قَلَّ خَطْوُهُ.

هرکس پیش از سخن گفتن بیندیشد، خطایش کم می‌شود.
اندیشید کم شد

■ و هرگاه فعل شرط مضارع باشد، به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود.

■ «مَنْ: هرکس» مثال:

مَنْ يُحَاوِلْ كَثِيرًا، يَصِلْ إِلَى هَدَفِهِ.

هرکس بسیار تلاش کند، به هدفش می‌رسد.

■ «ما: هرچه» مثال:

مَا تَزْرَعُ فِي الدُّنْيَا، تَحْصُدُ فِي الْآخِرَةِ.

هرچه در دنیا بکاری، در آخرت درو می‌کنی.

ما فَعَلْتُمْ مِنَ الْخَيْرَاتِ، وَجَدْتُمْهَا ذَخِيرَةً لِآخِرَتِكُمْ.

هرچه از کارهای نیک انجام بدهی، آنها را اندوخته‌ای برای آخرت می‌یابی.

■ «إِنْ: اگر» مثال:

إِنْ تَزْرَعْ خَيْرًا، تَحْصُدْ سُورًا.

اگر نیکی بکاری، شادی درو می‌کنی.

إِنْ صَبَرْتَ، حَصَلَتْ عَلَيَّ النَّجَاحُ فِي حَيَاتِكَ.

اگر صبر کنی، در زندگی‌ات موفقیت به دست می‌آوری.

■ «إِذَا: هرگاه، اگر»؛ نیز معنای شرط دارد؛ مثال:

إِذَا اجْتَهَدْتَ، نَجَحْتَ.

هرگاه (اگر) تلاش کنی، موفق می‌شوی.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرَجِمِ الْآيَاتِ، ثُمَّ عَيِّنْ أَدَاةَ الشَّرْطِ وَفِعْلَ الشَّرْطِ، وَجَوَابَهُ.

۱ ﴿وَمَا تَقْدِمُوا^۱ لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ﴾ الْبَقَرَةُ: ۱۱۰

۲ ﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ^۲ أَقْدَامَكُمْ﴾ مُحَمَّد: ۷

۳ ﴿وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا﴾ الْفُرْقَان: ۶۳

۱- ما تَقْدِمُوا: هرچه را از پیش بفرستید ۲- يُثَبِّتْ: استوار می‌سازد ۳- خَاطَبَ: خطاب کرد ۴- سَلَام: سخن آرام

التَّمرينُ الأوَّلُ: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَ غَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبِ الْحَقِيقَةِ. ✓ x

١- التَّعَنُّتُ طَرَحُ سُؤَالٍ صَعِبٍ يَهْدَفُ إِجَادِ مَشَقَّةٍ لِلْمَسْؤُولِ.

٢- عِلْمُ الْأَحْيَاءِ عِلْمٌ مُطَالَعَةٌ خَوَاصُّ الْعَنَاصِرِ.

٣- الْأَلْتِفَاتُ هُوَ كَلَامٌ خَفِيٌّ بَيْنَ شَخْصَيْنِ.

٤- السَّبُورَةُ لَوْحٌ أَمَامَ الطُّلَابِ يُكْتَبُ عَلَيْهِ.

التَّمرينُ الثَّانِي: تَرَجِّمِ الْآيَةَ وَالْأَحَادِيثَ وَعَيِّنِ فِعْلَ الشَّرْطِ وَجَوَابَهُ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

١- ﴿وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾ الْبَقَرَةُ: ٢٧٣ (الْمَجْرُورَ بِحَرْفِ جَرٍّ)

٢- مَنْ عَلَّمَ عِلْمًا، فَلَهُ أَجْرٌ^١ مَنْ عَمِلَ بِهِ لَا يَنْقُضُ مِنْ أَجْرِ الْعَامِلِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (اسْمُ الْفَاعِلِ)

٣- النَّاسُ أَعْدَاءُ مَا جَهِلُوا^٢. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (الْجَمْعُ الْمَكْسَرُ وَ مَفْرَدَةٌ)

٤- إِذَا تَمَّ الْعَقْلُ نَقَضَ الْكَلَامُ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (الْفَاعِلِ)

٥- أَلْعَالِمُ حَيٌّ وَإِنْ كَانَ مَيِّتًا^٣. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (الْمُبْتَدَأُ وَ الْخَبَرُ)

٦- فَمَنْ عَنِ مَجْلِسِكَ لِأَبِيكَ وَ مُعَلِّمِكَ وَإِنْ كُنْتَ أَمِيرًا^٤. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (اسْمُ الْمَكَانِ وَ اسْمُ الْفَاعِلِ)

١- الْأَجْرُ: بِإِذَاش ٢- جَهْلٌ: دَانَسْتُ ٣- الْمَيِّتُ: مُرَدَةٌ ٤- وَ إِنْ كُنْتَ أَمِيرًا: أَرْجَحُهُ فَرْمَانِدَهُ بِأَشَى

التمرین الثالث: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ وَالْمَصَادِرَ التَّالِيَةَ.

الْمَاضِي	الْمُضَارِع	الْأَمْرُ وَالنَّهْيُ	الْمَصَدَر
قَدْ أَنْقَذَ:	يُنْقِذُ: نجات می دهد	أَنْقِذْ:	الْإِنْقَاذُ: نجات دادن
إِنْعَدَ:	لَا يَنْعِدُ: دور نمی شود	لَا تَنْعِدْ:	الْإِنْعَادُ: دور شدن
إِنْسَحَبَ: عقب نشینی کرد	سَيَنْسَحِبُ:	لَا تَنْسَحِبْ:	الْإِنْسِحَابُ: عقب نشینی کردن
اسْتَحْدَمَ: به کار گرفت	يَسْتَحْدِمُ:	اسْتَحْدِمْ: به کار بگیر	الْإِسْتِحْدَامُ:
جَالَسَ: همنشینی کرد	يُجَالِسُ: همنشینی می کند	جَالِسٌ:	الْمُجَالَسَةُ:
تَذَكَّرَ: به یاد آورد	يَتَذَكَّرُ:	لَا تَتَذَكَّرْ:	التَّذَكُّرُ: به یاد آوردن
تَعَايَشَ:	يَتَعَايَشُ:	تَعَايَشْ: همزیستی کن	التَّعَايُشُ: همزیستی کردن
قَدْ حَرَّمَ: حرام کرده است	يُحَرِّمُ: حرام می کند	لَا تُحَرِّمْ:	التَّحْرِيمُ:

التمرین الرابع: صَعِّ هَذِهِ الْجُمَلِ وَ التَّرَاكِبِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ.

هُوَآءِ نَاجِحَاتٌ / هُذَانِ الْمَكِّيَّانِ / تِلْكَ الْحِصَّةُ / أَوْلَيْكَ مُسْتَمِعُونَ / هُوَآءِ جُنُودٌ / هَاتَانِ الْبِطَاقَتَانِ

مفرد مؤنث	مثنی مذکر	مثنی مؤنث	جمع مذکر سالم	جمع مؤنث سالم	جمع مکسر

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: ضَعِ الْمُرَادِفَاتِ وَالْمُتَضَادَّاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ. (=) (≠)

وُدٌّ / بَعْدٌ / تَكَلَّمَ / اجْلَسَ / نِهَایةً / عِدَاوَةٌ / احْتِرَامٌ / أَحْيَاءٌ / مَرَّةً / نَفَعٌ / ذَنْبٌ / هَرَبٌ

..... = حُبٌّ = تَارَةً = تَبَجُّيلٌ = اِثْمٌ
..... ≠ قُمْ ≠ دَنَا ≠ اَمَّوَاتٌ = فَرٌّ
..... ≠ صِدَاقَةٌ ≠ سَكَتٌ ≠ بَدَايَةٌ ≠ ضَرٌّ

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: اكْمِلْ تَرْجَمَةَ آيَاتِ وَالْحَدِيثِ، ثُمَّ عَيِّنْ أَدَاةَ الشَّرْطِ وَفِعْلَ الشَّرْطِ، وَجَوَابَهُ.

۱- ﴿وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ﴾ الْبَقَرَةُ: ۱۹۷

و آنچه را از کار نیک ، خدا آن را می‌داند. (از آن آگاه است).

۲- ﴿إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ﴾ الْإِسْرَاءُ: ۷

اگر نیکی کنید، به خودتان

۳- ﴿إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا^۱﴾ الْآنْفَالُ: ۲۹

اگر از خدا پروا کنید، برایتان نیروی تشخیص حق از باطل

۴- مَنْ سَأَلَ فِي صِغَرِهِ، أَجَابَ فِي كِبَرِهِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَائِلًا

هرکس در خردسالی اش بپرسد، در بزرگسالی اش

۱- فُرْقَانٌ: جداکننده حق از باطل

📖 أَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ 📖

■ إِبْحَثْ فِي كِتَابِ «مُنِيَّةِ الْمُرِيدِ» لِزَيْنِ الدِّينِ الْعَامِلِيِّ «الشَّهِيدِ الثَّانِي» عَنْ نَصِّ قَصِيرٍ
حَوْلَ آدَابِ التَّعْلِيمِ وَ التَّعَلُّمِ ثُمَّ اكْتُبْهُ.

الدَّرْسُ الثَّالِثُ

﴿إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ
مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ...﴾

الأنعام: ٩٥

بی گمان خدا شکافنده دانه و هسته است.
زنده را از مرده بیرون می آورد و بیرون آورنده مرده از زنده است.

عَجَائِبُ الْأَشْجَارِ

ظَوَاهِرُ الطَّبِيعَةِ تُثَبِّتُ حَقِيقَةً وَاحِدَةً وَهِيَ قُدْرَةُ اللَّهِ، وَالْآنَ نَصِفُ بَعْضَ هَذِهِ الظَّوَاهِرِ:

الْعِنَبُ الْبِرَازِيلِيُّ شَجَرَةٌ تَخْتَلِفُ عَنِ بَاقِيِ أَشْجَارِ الْعَالَمِ، تَنْبُتُ فِي الْبِرَازِيلِ، وَتَنْمُو أَثْمَارُهَا

عَلَى جِدْعِهَا، وَ مِنْ أَهَمِّ مَوَاصِفَاتِ هَذِهِ الشَّجَرَةِ أَنَّهَا تُعْطِي أَثْمَارًا طَوَّلَ السَّنَةِ.

شَجَرَةُ السُّكُوِيَا شَجَرَةٌ مِنْ أَطْوَلِ أَشْجَارِ الْعَالَمِ فِي كَالِيفُورِنِيَا، قَدْ يَبْلُغُ ارْتِفَاعُ بَعْضِهَا أَكْثَرَ

مِنْ مِئَةِ مِترٍ وَ قَدْ يَبْلُغُ قُطْرُهَا تِسْعَةَ أمتارٍ، وَ يَزِيدُ عُمرُهَا عَلَى ثَلَاثَةِ آلَافٍ وَ خَمْسِمِئَةِ

سَنَةٍ تَقْرِيبًا.

الشَّجَرَةُ الْخَانِقَةُ شَجَرَةٌ تَنْمُو فِي بَعْضِ الْغَابَاتِ الْإِسْتَوَائِيَّةِ، تَبْدَأُ حَيَاتَهَا بِالْإِلْتِفَافِ حَوْلَ

جِدْعِ شَجَرَةٍ وَ عُصُونِهَا، ثُمَّ تَخْنُقُهَا تَدْرِيجِيًّا. يَوْجَدُ نَوْعٌ مِنْهَا فِي جَزِيرَةِ قِشْمِ الْتِي تَقَعُ فِي

مُحَافَظَةِ هُرْمُزْجَانِ.

<p>مَحَاصِيل : محصولات</p> <p>الْمُحِيطُ الْهَادِيُّ : اقیانوس آرام</p> <p>مُزَارِع : کشاورز = زَارِع، قَلَّاح</p> <p>مُعَمَّر : کهن سال</p> <p>مُلَوَّث : آلوده کننده</p> <p>مُواصَفَات : ویژگی‌ها</p> <p>نَبَتٌ : روید (مضارع: يَنْبُتُ)</p> <p>نِصْفٌ : توصیف می‌کنیم</p> <p>نَوَى : هسته</p>	<p>جُدْع : تنه «جمع: جُدوع»</p> <p>جُزُر : جزیره‌ها «مفرد: جَزِيرَة»</p> <p>جَوْزَة : دانه گردو، بلوط و مانند آن</p> <p>خَنَقٌ : خفه کرد (مضارع: يَخْنُقُ)</p> <p>خَانِق : خفه کننده</p> <p>سَبَبٌ : سبب شد (مضارع: يُسَبِّبُ)</p> <p>سِيَّاح : پرچین</p> <p>غَاز : گاز</p> <p>فَالِقٌ : شکافنده</p> <p>لُبٌ : مغز میوه</p>	<p>أَحَلٌ : حلال‌تر، حلال‌ترین</p> <p>إِشْتِعَالٌ : برافروخته شدن، سوختن (إِشْتَعَلَ، يَشْتَعِلُ)</p> <p>أَطْيَبٌ : خوب‌تر، خوب‌ترین =</p> <p>أَحْسَن، أَفْضَل</p> <p>أَغْصَان، عُصُون : شاخه‌ها «مفرد: عُصْن»</p> <p>إِنْتِفَافٌ : در هم پیچیدن (الْتَفَّ، يَلْتَفُّ)</p> <p>بُدُور : دانه‌ها «مفرد: بَدْر»</p>
--	---	--

صَعُ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- تَبَدُّ الشَّجَرَةُ الْخَانِقَةُ حَيَاتَهَا بِ..... حَوْلَ جُدْعِ شَجَرَةٍ وَ عُصُونِهَا.
- ۲- لَا يُسَبَّبُ إِشْتِعَالُ زُبُوتِ شَجَرَةِ النَّفْطِ خُرُوجَ أَيِّ..... مُلَوَّثَةٍ.
- ۳- تَوْجَدُ غَابَاتٌ جَمِيلَةٌ مِنْ أَشْجَارِ الْبَلُوطِ فِي..... إِيْلَامَ وَ لِرِسْتَانِ.
- ۴- قَدْ يَبْلُغُ ارْتِفَاعُ بَعْضِ أَشْجَارِ السُّكُويَا أَكْثَرَ مِنْ..... مِثْرٍ.
- ۵- تَحْمَلُ شَجَرَةُ الْخُبْزِ أَثْمَارًا فِي نِهَائِهِ..... كَالْخُبْزِ.
- ۶- تَنْمُو أَثْمَارُ الْعِنَبِ الْبِرَازِيلِيِّ عَلَى..... شَجَرَتِهِ.

اعلموا المعرفة والنكرة

■ اسم **معرفه** اسمی است که نزد گوینده و شنونده، یا خواننده **شناخته** شده است؛ اما

اسم **نکره**، **ناشناخته** است. مهم‌ترین نشانه اسم معرفه داشتن «ال» است؛ مثال:

جاءَ مُدْرَسٌ: معلمی آمد.

جاءَ المُدْرَسُ: معلم آمد.

وَجَدْتُ قَلَمًا: قلمی را یافتم.

وَجَدْتُ القَلَمَ: قلم را یافتم.

■ معمولاً هرگاه اسمی به صورت نکره بیاید و همان اسم دوباره همراه «ال» تکرار شود،

می‌توان الف و لامش را «این» یا «آن» ترجمه کرد؛ مثال:

رَأَيْتُ أَفْرَاسًا. كَانَتْ الْأَفْرَاسُ جَنْبَ صَاحِبِهَا.

اسب‌هایی را دیدم. **آن اسب‌ها** کنار صاحبشان بودند.

کلمه **أفراساً** «نکره» است. اسم نکره نزد گوینده، شنونده، یا خواننده ناشناخته است؛ اسم

نکره معمولاً تنوین (ـَ، ـِ، ـُ) دارد؛ مثال: رَجُلًا، رَجُلٌ و رَجُلٌ

در زبان فارسی اسم نکره به سه صورت می‌آید: **مردی** آمد. / **یک** مرد آمد. / **یک** مردی آمد.

معادل فارسی هر سه جمله بالا می‌شود: **جاءَ رَجُلٌ**.

■ اسم خاص (یعنی نام مخصوص کسی یا جایی) در زبان عربی «اسم عَلم» نامیده می‌شود و معرفه به شمار می‌رود؛ مانند: هاشم، مریم، بغداد، بیروت و ... اسم عَلم، مانند: عَبَّاسٌ، كَاطِمٌ و حُسَيْنٌ تنوین دارد، ولی نکره نیست؛ بلکه معرفه است. سال گذشته با مبتدا و خبر آشنا شدید. گاهی خبر تنوین دارد؛ مثال: أَلْعِلْمُ كَنْزٌ. دانش گنج است. فَرِيقُنَا فَائِزٌ. تیم ما برنده است. در دو مثال بالا كَنْزٌ و فَائِزٌ تنوین دارد؛ اَمَّا نیازی به نکره معنا کردن نیست.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرَجِمْ حَسَبَ قَوَاعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ.

۱ ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ﴾ أَلنُّورُ : ۳۵

۲ ﴿... أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَى فِرْعَوْنَ الرَّسُولَ...﴾ أَلْمُرْسَلُ : ۱۵ و ۱۶

۳ عَالِمٌ يُنْتَفَعُ بِعِلْمِهِ، خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

جوارُ
(في المَلْعَبِ الرِّياضِيّ)

إبراهيم	إسماعيل
لِمُشَاهَدَةِ أَيِّ مُبَارَاةٍ؟	تَعَالَ نَذْهَبْ إِلَى الْمَلْعَبِ.
بَيْنَ مِنْ هَذِهِ الْمُبَارَاةِ؟	لِمُشَاهَدَةِ مُبَارَاةِ كُرَةِ الْقَدَمِ.
الْفَرِيقَانِ تَعَادَلًا ^٢ قَبْلَ أُسْبُوعَيْنِ.	بَيْنَ فَرِيقِ الصَّدَاقَةِ وَ السَّعَادَةِ.
أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَقْوَى؟	أَتَذَكَّرُ ^٣ ذَلِكَ.
عَلَى عَيْنِي. تَعَالَ نَذْهَبْ.	كَلَّا! هُمَا قَوِيَّانِ. عَلَيْنَا بِالذَّهَابِ إِلَى الْمَلْعَبِ. قَبْلَ أَنْ يَمْتَلِئَ ^٥ مِنَ الْمُتَفَرِّجِينَ ^٦ .

فِي الْمَلْعَبِ

هُوَ هَجَمَ عَلَى مَرْمَى ^٩ فَرِيقِ السَّعَادَةِ. هَدَفٌ، هَدَفٌ!	أَنْظُرْ؛ جَاءَ أَحَدُ مُهَاجِمِي فَرِيقِ الصَّدَاقَةِ. سَيَسْجُلُ ^٧ هَدَفًا ^٨ .
رُبَّمَا بِسَبَبِ تَسَلُّلِ ^{١١} .	لَكِنَّ الْحَكْمَ ^{١٠} مَا قَبْلَ الْهَدَفِ؛ لِمَاذَا؟!
يُعْجِبُنِي ^{١٢} جِدًّا حَارِسُ مَرْمَى ^{١٣} فَرِيقِ السَّعَادَةِ!	أَنْظُرْ، هَجَمَةٌ قَوِيَّةٌ مِنْ جَانِبِ لَاعِبِ فَرِيقِ الصَّدَاقَةِ.
مَنْ يُسْجَلُ هَدَفًا يَذْهَبُ إِلَى النِّهَائِيِّ.	مَنْ يَذْهَبُ إِلَى النِّهَائِيِّ؟
لَقَدْ تَعَادَلَا مَرَّةً ثَانِيَةً بِلَا هَدَفٍ.	الْحَكْمُ يَصْفِرُ.

- ١- الْمُبَارَاةُ: مسابقه ٢- تَعَادَلٌ: برابر شد ٣- أَتَذَكَّرُ: به یاد می‌آورم ٤- كَلَّا: هر دو ٥- أَنْ يَمْتَلِئَ: که پر شود
٦- الْمُتَفَرِّجُ: تماشاچی ٧- سَيَسْجُلُ: ثبت خواهد کرد ٨- الْهَدَفُ: گُل ٩- الْمَرْمَى: دروازه ١٠- الْحَكْمُ: داور
١١- التَّسَلُّلُ: آفساید ١٢- يُعْجِبُنِي: مرا در شگفت می‌آورد، خوشم می‌آید (أَعْجَبَ، يُعْجِبُ) ١٣- حَارِسُ الْمَرْمَى: دروازه‌بان

التمرین الأول: أئی کلمة من کلمات معجم الدرس تناسب التوضیحات التالية؟

١- بحرٌ یعادِلُ ثلثَ الأرضِ تقریباً.

.....

٢- التَّجمُعُ وَ الدَّورانُ حَوْلَ شَیءٍ.

.....

٣- الَّذی یُعطیه اللهُ عُمراً طویلاً.

.....

٤- الَّذی یَعْمَلُ فی المَزْرَعَةِ.

.....

٥- صِفاتٌ أَحَدٌ أَوْ شَیءٍ.

.....

التمرین الثاني: تَرجم الأحادیثَ النَّبویَّةَ، ثُمَّ عینِ المَطلوبَ مِنْكَ.

١- ما مِنْ^١ مُسْلِمٍ یزرَعُ زرعاً أَوْ یغْرِسُ عَرَساً^٢ فِیأَکُلُ مِنْهُ طَیْرٌ أَوْ إنسانٌ أَوْ بِهِمَةٌ إِلَّا

(أَلجارُ وَ المَجْرورُ، وَ اسْمُ الفاعِلِ)

كانتْ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ. رَسولُ اللهِ ﷺ

٢- ما مِنْ رَجُلٍ یغْرِسُ عَرَساً إِلَّا كَتَبَ اللهُ لَهُ مِنَ الأجرِ قَدْرَ ما یخْرُجُ مِنْ ثَمَرِ ذَلِكَ

(أَلفَعَلَ الماضِي وَ المَفْعولُ)

العَرَسِ. رَسولُ اللهِ ﷺ

٣- سئِلَ النَّبِيُّ ﷺ: أئی المَالِ خَیْرٌ؟ قالَ: زَرَعٌ زَرَعَهُ صاحِبُهُ. (أَلفَعَلَ المَجْهولُ، وَ الفاعِلُ)

١- ما مِنْ: هیچ ... نیست ٢- عَرَس: نهال

التَّمرينُ الثَّالثُ: أَجِبْ عَنِ الأَسئَلَةِ التَّالِيَةِ حَسَبِ الصُّورِ.

في أَيِّ بِلادٍ تَقَعُ هَذِهِ الأَهْرَامُ؟

بِمَ يَذْهَبُ الطُّلَابُ إِلَى المَدْرَسَةِ؟

لِمَنْ هَذَا التَّمثالُ؟

كَيْفَ الجَوُّ في أَرْدبِيلِ في الشِّتَاءِ؟

ماذا تُشاهدُ فَوْقَ النِّهْرِ؟

هَلْ تُشاهدُ وَجْهًا في الصُّورَةِ؟

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: أَلِفٌ: عَيِّنِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ.

- ١- سَمِعْتُ صَوْتًا عَجِيبًا. صداى عجيبى را شنيدم. صداى عجيب را شنيدم.
- ٢- وَصَلْتُ إِلَى الْقَرْيَةِ. به روستايى رسيدم. به روستا رسيدم.
- ٣- نَظَرْتُ إِلَى الْمَاضِي نَظْرَةً. نگاهى به گذشته نگاه به گذشته
- ٤- الْعِبَادُ الصَّالِحُونَ بِنَدَاجِي دَرَسْتَكَارِ بِنَدَاجَانِ دَرَسْتَكَارِ
- ٥- السَّوَارُ الْعَتِيقُ دَسْتَبِنْدِ كَهَنَه دَسْتَبِنْدِ كَهَنَه
- ٦- التَّارِيخُ الذَّهَبِيُّ تَارِيخِي زَرِين تَارِيخِ زَرِين

ب: تَرَجِّمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكِرَةِ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَعْرِفَةَ وَ النَّكِرَةَ فِي مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِحَطِّ.

سَجَلَتْ مُنْظَمَةٌ أَيْوَنِسْكَو مَسْجِدَ الْإِمَامِ وَ قُبَّةَ قَابُوسٍ فِي قَائِمَةِ التَّرَاثِ الْعَالَمِيِّ!

قَبْرُ كُورْشِ يَجْدِبُ سِيَّاحًا مِنْ دَوْلِ الْعَالَمِ. حَدِيقَةُ شَاهَزَادَه قُرْبَ كِرْمَانِ جَنَّةٌ فِي الصَّحْرَاءِ.

مَعْبَدُ كُرْدْكَلَا فِي مَحَافِظَةِ مَازَنْدَرَانِ أَحَدُ الْآثَارِ الْقَدِيمَةِ.

التمرين الخامس: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْفِعْلِ الْمَاضِي.

الْفِعْلُ الْمَاضِي	الْفِعْلُ الْمَضَارِعُ	فِعْلُ الْأَمْرِ	الْمَصْدَرُ	إِسْمُ الْفَاعِلِ
وَافَقَ	☐ يُوَافِقُ	☐ وَاْفِقُ	☐ التَّوْفِيقُ	☐ الْمُوَافِقُ
	☐ يُوَفِّقُ	☐ وَفَّقُ	☐ الْمُوَافَقَةُ	☐ الْمَوْفِقُ
تَقَرَّبَ	☐ يُقَرِّبُ	☐ قَرَّبُ	☐ التَّقَرُّبُ	☐ الْمَقْرَبُ
	☐ يَتَقَرَّبُ	☐ تَقَرَّبُ	☐ التَّقْرِيبُ	☐ الْمَتَقَرَّبُ
تَعَارَفَ	☐ يَتَعَرَّفُ	☐ تَعَارَفُ	☐ الْمُعَارَفَةُ	☐ الْمُتَعَارِفُ
	☐ يَتَعَارَفُ	☐ اِعْرَفُ	☐ التَّعَارُفُ	☐ الْمَعْرَفُ
اِسْتَعَلَّ	☐ يَسْتَعِلُّ	☐ اِسْتَعِلَّ	☐ الْاِسْتِغَالُ	☐ الْمُسْتَعِلُّ
	☐ يَسْتَعِلُّ	☐ اِنْسَعِلَّ	☐ الْاِسْتِغَالُ	☐ الْمُنْسَعِلُّ
اِنْفَتَحَ	☐ يَفْتَتِحُ	☐ اِنْفَتِحْ	☐ الْاِسْتِفْتَاْحُ	☐ الْمَتَفَتِّحُ
	☐ يَنْفَتِحُ	☐ تَفَتَّحْ	☐ الْاِنْفِثَاْحُ	☐ الْمُنْفَتِّحُ
اِسْتَرْجَعَ	☐ يَسْتَرْجِعُ	☐ اِسْتَرْجِعْ	☐ الْاِسْتِرْجَاعُ	☐ الْمُسْتَرْجِعُ
	☐ يَرْتَجِعُ	☐ رَاْجِعْ	☐ الْاِسْتِرْجَاعُ	☐ الْمَرْجِعُ
نَزَلَ	☐ يَنْزِلُ	☐ اِنْزِلْ	☐ النُّزُولُ	☐ الْمُنْزِلُ
	☐ يَنْزِلُ	☐ نَزَلْ	☐ التَّنْزِيلُ	☐ النَّازِلُ
اَكْرَمَ	☐ يُكْرِمُ	☐ اَكْرِمْ	☐ الْاِكْرَامُ	☐ الْاَكْرَمُ
	☐ يُكْرِمُ	☐ كَرِّمْ	☐ التَّكْرِيْمُ	☐ الْمَكْرِمُ

📖 أَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ 📖

■ إِبْحَثْ عَن نَّصِّ حَوْلَ أَهْمِيَّةِ زِرَاعَةِ الْأَشْجَارِ.

الدَّرْسُ الرَّابِعُ

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ قُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾

الأحزاب: ٧٠

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از خدا پروا کنید و سخنی درست و استوار بگویید.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾ الأحزاب: ٧٠

لِلْكَلامِ آدابٌ يَجِبُ عَلَى الْمُتَكَلِّمِ أَنْ يَعْمَلَ بِهَا وَيَدْعُو الْمُخاطَبِينَ بِكَلَامٍ جَمِيلٍ إِلَى الْعَمَلِ الصَّالِحِ، وَ أَنْ لَا يُجَادِلَهُمْ بِتَعَنُّتٍ ﴿أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَ جادِلُهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ النحل: ١٢٥

وَ يَجِبُ أَنْ يَكُونَ عامِلًا بِمَا يَقُولُ، حَتَّى يُغَيِّرَ سُلُوكَهُمْ، ﴿لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ (الصَّف: ٢)
وَ يَجِبُ أَنْ يُسَلِّمَ قَبْلَ التَّكَلُّمِ «السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ». الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، كَمَا يَجِبُ أَنْ يَكُونَ كَلَامُهُ لَيِّنًا عَلَى قَدْرِ عُقُولِ الْمُسْتَمِعِينَ، لِيُفَنِّعَهُمْ وَ يَكْسِبَ مَوَدَّتَهُمْ، «كَلِّمِ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ، وَ «عَوِّذْ لِسَانَكَ لِيْنِ الْكَلَامِ». الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

وَ عَلَيْهِ أَنْ لَا يَتَكَلَّمَ فِي مَا لَيْسَ لَهُ بِهِ عِلْمٌ، ﴿وَ لَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ﴾ (الْإِسْرَاء: ٣٦)
وَ عَلَيْهِ أَنْ لَا يَتَدَخَّلَ فِي مَوْضِعٍ يُعْرِضُ نَفْسَهُ

لِلتُّهْمِ؛ «اتَّقُوا مَوَاضِعَ التُّهْمِ». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

الْمُتَكَلِّمُ يُعْرِفُ بِكَلَامِهِ. «تَكَلَّمُوا تُعْرِفُوا،

فَإِنَّ الْمَرْءَ مَحْبُوءٌ تَحْتَ لِسَانِهِ». الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

فِي بَعْضِ الْأَوْقَاتِ قُدْرَةُ الْكَلَامِ أَقْوَى مِنَ السَّلَاحِ. «رُبَّ كَلَامٍ كَالْحُجَّامِ». الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

وَرُبَّ كَلَامٍ يَجْلِبُ لَكَ الْمَشَاكِلَ. «فَكَّرْتُ ثُمَّ تَكَلَّمْتُ تَسَلَّمْتُ مِنَ الرَّزْلِ». الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

يَجِبُ عَلَى الْإِنْسَانِ الْاجْتِنَابُ عَنِ ذِكْرِ الْأَقْوَالِ الَّتِي فِيهَا احْتِمَالُ الْكِذْبِ. «لَا تُحَدِّثْ بِمَا

تَخَافُ تَكْذِيبَهُ». الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

طَوْبَى لِمَنْ لَا يَخَافُ النَّاسَ مِنْ لِسَانِهِ. «مَنْ خَافَ النَّاسَ مِنْ لِسَانِهِ فَهُوَ مِنْ

أَهْلِ النَّارِ». رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

وَمِنْ آدَابِ الْكَلَامِ قَلْتُهُ، «خَيْرُ الْكَلَامِ مَا قَلَّ وَدَلَّ». الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

وَقَفَّ رَجُلٌ جَمِيلَ الْمَطْهَرِ أَمَامَ سُقْرَاطِ
يَفْتَخِرُ بِمَلَابِسِهِ وَبِمَطْهَرِهِ، فَقَالَ لَهُ
سُقْرَاطُ: تَكَلَّمْ حَتَّى أَرَاكَ.

لِكِي يُفْنِعَ : تا قانع کند

(أَفْنَعُ، يُفْنِعُ)

لِيِّنَ : نرم ≠ خَشِنَ

لِيِّنَ : نرمی ≠ خُشُونَةَ

مَخْبُوءٍ : پنهان = خَفِيَ

يُعَرِّضُ : در معرض می گذارد

(ماضی: عَرَّضَ)

عَوَّدَ : عادت داد

(مضارع: يُعَوِّدُ)

قَلَّهَ : کمی ≠ كَثَّرَهُ

كَلَّمَ : سخن گفت = حَدَّثَ، تَكَلَّمَ

(مضارع: يُكَلِّمُ)

لَا تُحَدِّثُ : سخن نگو

(حَدَّثَ، يُحَدِّثُ)

لَا تَقْفُ : پیروی نکن (قَفَا، يَقْفُو)

أَدْعُ : فرا بخوان

(دَعَا، يَدْعُو)

أَنْ لَا يَتَدَخَّلَ : که دخالت نکند

(تَدَخَّلَ، يَتَدَخَّلُ)

تُهَمِّمُ : تهمت ها «مفرد: تَهْمَةٌ»

زَلَّلَ : جای لغزنده

سَدِيدٌ : درست و استوار

طَوْبَى لَ : خوشا به حال

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

۱- الَّذِي يَتَكَلَّمُ فِي مَا لَا يَعْلَمُ، يَقَعُ فِي خَطَأٍ.

۲- مَنْ خَافَ النَّاسَ مِنْ لِسَانِهِ فَهُوَ قَوِيٌّ.

۳- عَلَيْنَا أَنْ لَا نَجْرَحَ الْأَخْرَبِينَ بِلِسَانِنَا.

۴- الَّذِي لَا يَتَكَلَّمُ لَا يُعْرِفُ شَأْنَهُ.

۵- لَا نُحَدِّثُ بِمَا نَخَافُ تَكْذِيبَهُ.

اعلموا

الْجُمْلَةُ بَعْدَ النَّكْرَةِ

■ معمولاً هنگامی که بعد از **اسمی نکره** فعلی بیاید که آن اسم نکره را توصیف کند، در ترجمه به فارسی بعد از آن اسم حرفِ ربطِ «که» می‌آید و فعل مطابق شرایط جمله ترجمه می‌شود؛ مثال:

شَاهِدْنَا سِنْجَابًا يَفْفِرُ مِنْ شَجَرَةٍ إِلَى شَجَرَةٍ.

سنجابی را دیدیم که از درختی به درختی می‌پرید.

إِرْضَاءُ النَّاسِ غَايَةٌ لَا تُدْرِكُ.

راضی ساختن مردم، هدفی است که به دست آورده نمی‌شود.

رَأَيْتُ وَلَدًا يَمْشِي بِسُرْعَةٍ.

پسری را دیدم که به سرعت راه می‌رفت.

■ عبارت (رَأَيْتُ وَلَدًا يَمْشِي بِسُرْعَةٍ) از دو جمله تشکیل شده، و بعد از **اسم نکره** «وَلَدًا» **فعل مضارع** آمده است که «وَلَدًا» را توصیف می‌کند؛ در ترجمه فارسی بین دو جمله، حرف ربط «که» می‌آید و **فعل مضارع** نیز معمولاً **ماضی استمراری** ترجمه می‌شود.

ماضی + مضارع = ماضی استمراری

■ اما اگر فعلِ اوّل مضارع باشد، ترجمه فعل دوم چگونه خواهد بود؟ به مثال دقت کنید.

أَفْتَشُّ عَنِ مُعْجَمٍ يُسَاعِدُنِي فِي فَهْمِ النُّصُوصِ.

دنبال فرهنگ لغتی می‌گردم که مرا در فهم متون کمک کند.

مضارع + مضارع = مضارع التزامی

■ اکنون به ترجمه جمله زیر دقت کنید.

اِشْتَرَيْتُ الْيَوْمَ كِتَابًا قَدْ رَأَيْتَهُ مِنْ قَبْلِ.

امروز کتابی را خریدم که قبلاً آن را دیده بودم. (دیدم)

ماضی + ماضی = ماضی بعید یا ماضی ساده

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمْ هَذِهِ الْعِبَارَةَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ؛ ثُمَّ عَيِّنْ نَوْعَ الْأَفْعَالِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ^۱ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ^۲ وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَ

مِنْ صَلَاةٍ لَا تَرْفَعُ^۳ وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ. (مِنْ تَعْقِيَابِ صَلَاةِ الْعَصْرِ)

.....
.....
.....

۳- لَا تُرْفَعُ: بالا برده نشود (بالا نرود)

۲- لَا يَخْشَعُ: فروتنی نمی‌کند

۱- لَا تَشْبَعُ: سیر نمی‌شود

التَّمرينُ الأوَّلُ: اِمْلَأِ الْفَرَاغَ فِي آيَاتِ نَصِّ الدَّرْسِ وَ أَحَادِيثِهِ بِكَلِمَاتٍ صَحِيحَةٍ.

١- ﴿أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ﴾ النُّحْل: ١٢٥

٢- ﴿وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ﴾ الإسراء: ٣٦

٣- ﴿لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا﴾ الصَّف: ٢

٤- كَلِّمِ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٥- تَكَلَّمُوا تُعَرَفُوا فَإِنَّ الْمَرْءَ مَحْبُوءٌ تَحْتَ الْإِمَامُ عَلِيُّ ع

٦- مَنْ خَافَ النَّاسَ مِنْ لِسَانِهِ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

التَّمرينُ الثَّاني: تَرَجِّمِ الْأَحَادِيثَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

١- إِنَّ مِنْ شَرِّ عِبَادِ اللَّهِ مَنْ تُكْرَهُ مُجَالَسَتُهُ لِفُحْشِهِ^١. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ وَ الْجَارُ وَالْمَجْرُورُ)

٢- أَتَقَى النَّاسَ مَنْ قَالَ الْحَقَّ فِي مَا لَهُ وَ عَلَيْهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (اسْمُ التَّفْضِيلِ وَ الْمُضَافِ إِلَيْهِ)

٣- قُلِ الْحَقُّ وَ إِنْ كَانَ مُرًّا^٢. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (فِعْلُ الْأَمْرِ وَ الْمَفْعُولُ)

٤- لَا تَقُلْ مَا لَا تَعْلَمُ، بَلْ لَا تَقُلْ كُلَّ مَا تَعْلَمُ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ ع (الْمُضَارِعُ الْمَنْفِي وَ فِعْلُ النَّهْيِ)

١- فُحْشٌ: كَفْتَار وَ كَرْدَار زَشْت ٢- مُرٌّ: تَلَخ

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ: تَرْجِمْ كَلِمَاتِ الْجَدْوَلِ الْمُتَقَاعِصِ، ثُمَّ اكْتُبْ رَمَزَهُ.

يُجَادِلُ / مِثْنَانِ / تَعْلِيمِ / حَفَلَاتِ / أَفْلَامِ / امْرَأَةٍ / مُعَمَّرَةٍ / مُزَارِعِ / تَلْمِيزِ / رَائِحَةِ
 حَاسِبِ / أَبْنَاءِ / أَلْفَانِ / أَزْهَارِ / أَسَاوِرِ / إِعْصَارِ / تَبْجِيلِ / سَاحَاتِ / كِبَائِرِ

رمز ↓

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	گرامی داشتن	(۱)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	کهنسال	(۲)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ستیز می کند	(۳)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	یاد دادن	(۴)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	کشاورز	(۵)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	جشن ها	(۶)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	دانش آموز	(۷)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	زن	(۸)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	بو	(۹)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	دو هزار	(۱۰)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	گردباد	(۱۱)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	گناهان بزرگ	(۱۲)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	میدان ها	(۱۳)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	دویست	(۱۴)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	فیلم ها	(۱۵)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	رایانه	(۱۶)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	دستبندها	(۱۷)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	فرزندان	(۱۸)
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	شکوفه ها	(۱۹)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :

« »

الْتَمْرِينُ الرَّابِعُ: عَيِّنْ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ.

- ١- قِشْر لُب نَوَى غَاز
- ٢- يَد رَأْس قَدَم سِيَاح
- ٣- إِثْم ذَنْب حِصَّة خَطِيئَةٌ
- ٤- نَعَلَب كَلَب لَيِّن ذِئْب
- ٥- زُبُوت مُزَارِع عَامِل مَوْظَف
- ٦- سِرْوَال قَمِيص فُسْتَان سَمَك

الْتَمْرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

١- سَافَرْتُ إِلَى قَرْيَةٍ شَاهَدْتُ صَوْرَتَهَا أَيَّامَ صَغْرِي. (الْمَجْرُورَ بِحَرْفِ جَرٍّ وَالْمَفْعُولَ)

٢- عَصَفَتْ رِيَا حُ شَدِيدَةً حَرَبَتْ بَيْتًا جَنْبَ شَاطِئِ الْبَحْرِ. (الضَّفَّةَ وَ الْمُضَافَ إِلَيْهِ)

٣- وَجَدْتُ بَرْنَامَجًا^١ يُسَاعِدُنِي عَلَى تَعَلُّمِ الْعَرَبِيَّةِ. (الْمَفْعُولَ وَ الْمُضَافَ إِلَيْهِ)

٤- الْكِتَابُ صَدِيقٌ يُنْقِذُكَ مِنْ مُصِيبَةِ الْجَهْلِ. (الْمُبْتَدَأَ وَ الْحَبَرَ)

٥- يُعْجِبُنِي عِيدٌ يَفْرَحُ فِيهِ الْفُقَرَاءُ. (الْجَمْعَ الْمُكَسَّرَ، وَ نُونَ الْوِقَايَةِ)

اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

■ اَكْتُبْ خَمْسَ عِبَارَاتٍ بِالْعَرَبِيَّةِ حَوْلَ آدَابِ الْكَلَامِ.

۱- اَلْكَلامُ يَجْرُ' اَلْكَلامِ.

..... ۲

..... ۳

..... ۴

..... ۵

..... ۶

۱- يَجْرُ: مي كشد

الدَّرْسُ الْخَامِسُ

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ كَذِبٌ كَفَّارٌ﴾

الزُّمَر: ٣

بی گمان خدا کسی را که دروغگو و بسیار کافر است راهنمایی
نمی کند.

الْكَذِبُ مِفْتَاحُ لِكُلِّ شَرٍّ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

جاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: عَلَّمَنِي خُلُقًا يَجْمَعُ لِي خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ.
فَقَالَ ﷺ: لَا تَكْذِبْ.

وَ قَالَ الْإِمَامُ عَلِيُّ (ع) : خَيْرُ إِخْوَانِكَ مَنْ دَعَاكَ إِلَى صِدْقِ الْمَقَالِ بِصِدْقِ مَقَالِهِ، وَ
تَدَبُّكَ إِلَى أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ بِحُسْنِ أَعْمَالِهِ.

إِذَنْ فَكُنْ صَادِقًا مَعَ نَفْسِكَ وَ مَعَ الْآخَرِينَ فِي الْحَيَاةِ، وَ لَا تَهْرُبْ مِنَ الْوَاقِعِ أَبَدًا، فَإِنْ
هَرَبْتَ مِنَ الْوَاقِعِ فَسَوْفَ تُوَجِّهُ مَشَاكِلَ وَ صُعُوبَاتٍ كَثِيرَةً، وَ تُضْطَرُّ إِلَى الْكَذِبِ عِدَّةَ
مَرَّاتٍ، وَ بَعْدَ ذَلِكَ يَتَّبِعُ كَذِبُكَ لِلْآخَرِينَ، فَتَفْشَلُ فِي حَيَاتِكَ.

وَ هَذِهِ قِصَّةٌ قَصِيرَةٌ تُبَيِّنُ لَكَ نَتِيجَةَ الْكَذِبِ:

فَرَّرَ أَرْبَعَةُ طُلَّابٍ أَنْ يَغِيبُوا عَنِ الْإِمْتِحَانِ فَاتَّصَلُوا بِالْأُسْتَاذِ هَاتِفِيًّا وَ قَالُوا لَهُ: أَحَدُ
إِطَارَاتِ سَيَّارَتِنَا انْفَجَرَ، وَ لَيْسَ لَنَا إِطَارٌ اِخْتِيَابِيٌّ، وَ لَا تَوْجَدُ سَيَّارَةٌ تَنْقُلُنَا إِلَى الْجَامِعَةِ، وَ
نَحْنُ الْآنَ فِي الطَّرِيقِ بَعِيدُونَ عَنِ الْجَامِعَةِ، وَ لَنْ نَسْتَطِيعَ الْحُضُورَ فِي الْإِمْتِحَانِ فِي الْوَقْتِ
الْمُحَدَّدِ. وَافَقَ الْأُسْتَاذُ أَنْ يُوجِّلَ لَهُمُ الْإِمْتِحَانَ لِمُدَّةِ أُسْبُوعٍ وَاحِدٍ، فَفَرِحَ الطُّلَّابُ بِذَلِكَ؛

لِأَنَّ حُطَّتْهُمُ لِتَأْجِيلِ الْإِمْتِحَانِ نَجَحَتْ.

في الأسبوع التالي حضروا للإمتحان في الوقت المحدد، و طلب الأستاذ منهم أن يجلس كل واحد منهم في زاوية من قاعة الإمتحان، ليُفَرِّقَهُمْ، ثُمَّ وَزَعَ عَلَيْهِمْ أَوْرَاقَ الْإِمْتِحَانِ. لَمَّا نَظَرُوا إِلَى الْأَسْئَلَةِ، تَعَجَّبُوا لِأَنَّهَا كَانَتْ هُكَذَا:

١ لِمَاذَا انْفَجَرَ الْإِطَارُ؟

٢ أَيُّ إِطَارٍ مِنْ سَيَّارَتِكُمْ انْفَجَرَ؟

٣ فِي أَيِّ طَرِيقٍ وَقَعَ هَذَا الْحَادِثُ؟

٤ مَا هُوَ تَرْتِيبُ جُلُوسِكُمْ فِي السَّيَّارَةِ؟

٥ كَيْفَ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَحْلُوا مُشْكَلَتِكُمْ؟

٦ كَمَ كَانَتْ السَّاعَةُ عِنْدَ انْفِجَارِ الْإِطَارِ؟

٧ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يَسُوقُ السَّيَّارَةَ فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ؟

٨ هَلْ تَضَمَّنُ أَنْ يُجِيبَ أَصْدِقَاؤُكَ مِثْلَ إِجَابَتِكَ؟

حَجَلَ الطُّلَابُ وَنَدِمُوا وَ اعْتَدَرُوا مِنْ فِعْلِهِمْ، نَصَحَهُمُ الْأُسْتَاذُ وَ قَالَ: مَنْ يَكْذِبُ لَا يَنْجَحُ.

عَاهَدَ الطُّلَابُ أُسْتَاذَهُمْ عَلَى أَنْ لَا يَكْذِبُوا، وَ قَالُوا لَهُ نَادِمِينَ: تَعَلَّمْنَا دَرْسًا لَنْ نَنْسَاهُ أَبَدًا.

قَرَّرَ : قرار گذاشت (مضارع: يُقَرِّرُ) كُنْ : باش لَنْ : حرف نشانه آینده منفی مُحَدَّدٌ : مشخص شده مَقَالٌ : گفتار = قَوْلٌ، کلام نَدَبٌ : فرا خواند (مضارع: يَنْدُبُ) وَأَجَهَ : روبه رو شد (مضارع: يُوَجِّهُ) وَزَّعَ : پخش کرد (مضارع: يُوزِّعُ)	سَاقٌ : رانندگی کرد (مضارع: يَسوقُ) صُعُوبَةٌ : سختی ≠ سهولت صَمِنَ : ضمانت کرد (مضارع: يَصْمِنُ) عَاهَدَ : پیمان بست (مضارع: يُعَاهِدُ) عِدَّةٌ : چند فَشِلَّ : شکست خورد (مضارع: يَفْشِلُ)	أَجَّلَ : به تأخیر انداخت (مضارع: يُؤَجِّلُ/مصدر: تَأْجِيلٌ) = أَخَّرَ إِضْطَرَّ : ناگزیر کرد (مضارع: يَضْطَرُّ) تُضْطَرُّ : ناگزیر می شوی إِطَارٌ : تایر، چارچوب إِطَارٌ احتیاطی : چرخ یدکی تَبَيَّنَ : آشکار شد (مضارع: يَتَبَيَّنُ) خُطَّةٌ : نقشه، برنامه «جمع: خُطَطٌ» زاویةٌ : گوشه «جمع: زوايا»
--	--	--

أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

۱- هَلْ وَافَقَ الْأُسْتَاذُ أَنْ يُؤَجَّلَ الْإِمْتِحَانُ لِلطُّلَابِ لِمُدَّةِ أُسْبُوعَيْنِ؟

.....

۲- مَاذَا قَالَ الرَّجُلُ لِرَسُولِ اللَّهِ ﷺ حِينَ جَاءَ إِلَيْهِ؟

.....

۳- مَا قَالَ الطُّلَابُ لِأُسْتَاذِهِمْ نَادِمِينَ؟

.....

۴- مَنْ قَالَ «مَنْ يَكْذِبُ لَا يَنْجَحُ»؟

.....

۵- كَيْفَ اتَّصَلَ الطُّلَابُ بِالْأُسْتَاذِ؟

.....

۶- لِمَاذَا فَرِحَ الطُّلَابُ؟

.....

تَرْجَمَةُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ (۱)

■ حروف «أَنْ» که «گي، لِ، لِيْگي، حَتَّى» تا، برای اینکه» بر سر فعل مضارع می آیند و در معنای آن تغییر ایجاد می کنند؛ فعل هایی که دارای این حروف اند، در فارسی «مضارع التزامی» ترجمه می شوند؛ مثال:

يَحْكُمُ: داوری می کند	حَتَّى يَحْكُمُ: تا داوری کند
يُحَاوِلُونَ: تلاش می کنند	أَنْ يُحَاوِلُوا: که تلاش کنند
تَفْرَحُونَ: شاد می شوید	لِيْگي تَفْرَحُوا: تا شاد شوید
يَجْعَلُ: قرار می دهد	لِيَجْعَلَ: تا قرار بدهد
يَذْهَبْنَ: می روند	گي يَذْهَبْنَ: تا بروند

■ فعل مضارع دارای «لَنْ» معادل «آینده منفی» در زبان فارسی است؛ مثال:

تَنَالُونَ: دست می یابید لَنْ تَنَالُوا: دست نخواهید یافت

این حروف در انتهای فعل مضارع تغییراتی را ایجاد می کنند. (به جز در ساخت هایی مانند يَفْعَلْنَ و تَفْعَلْنَ)^۱

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْآيَتَيْنِ وَ الْحَدِيثَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ، ثُمَّ عَيِّنِ الْأَفْعَالَ الْمُضَارِعَةَ.

۱ ﴿وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئاً وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئاً وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ﴾ الْبَقَرَةُ: ۲۱۶

۲ ﴿... أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَّ يَوْمٌ لَا يَبِيعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ^۲ وَلَا شَفَاعَةٌ﴾ الْبَقَرَةُ: ۲۵۴

۳ مِنْ أَخْلَاقِ الْجَاهِلِ الْإِجَابَةُ قَبْلَ أَنْ يَسْمَعَ وَالْمُعَارَضَةُ^۳ قَبْلَ أَنْ يَفْهَمَ وَالْحُكْمُ بِمَا لَا يَعْلَمُ.
الْإِمَامُ الضَّادِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

۱- آشنایی با این تغییرات، از اهداف آموزشی کتاب درسی نیست. ۲- رَزَقَ: روزی داد
۳- خُلَّةٌ: دوستی
۴- مُعَارَضَةٌ: مخالفت

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوار (فِي الصِّدْلِيَّةِ^١)

الصِّدْلِيُّ	الْحَاجُّ
<p>أَعْطِنِي الْوَرَقَةَ:</p> <p>مِحْرَارٌ^٢، حُبُوبٌ مُسَكَّنَةٌ لِلصُّدَاعِ، حُبُوبٌ مُهَدِّئَةٌ، كَبْسُولٌ أَمْبِيَسِيلِينِ، قُطْنٌ^٣ طَبِّيٌّ، مَرْهَمٌ لِحَسَّاسِيَّةِ الْجِلْدِ^٤ ...</p> <p>لَا بَأْسَ، وَلَكِنْ لَا أُعْطِيكَ أَمْبِيَسِيلِينِ.</p>	<p>عَفْوًا، مَا عِنْدِي وَصَفَةٌ</p> <p>وَ أُرِيدُ هَذِهِ الْأَدْوِيَةَ^٥ الْمَكْتُوبَةَ عَلَى الْوَرَقَةِ.</p>
<p>لِأَنَّ بَيْعَهَا بِدُونِ وَصَفَةٍ غَيْرُ مَسْمُوحٍ.</p> <p>لِمَنْ تَشْتَرِي هَذِهِ الْأَدْوِيَةَ؟</p>	<p>لِمَاذَا لَا تُعْطِينِي؟</p>
<p>رَجَاءً، رَاجِعِ^٦ الطَّبِيبَ؛</p> <p>أَلشِّفَاءُ مِنَ اللَّهِ.</p>	<p>أَشْتَرِيهَا لِزَمَلَائِي فِي الْقَافِلَةِ يَا</p> <p>حَضْرَةَ الصِّدْلِيِّ^٧.</p>

١- الصِّدْلِيَّةُ: داروخانه ٢- الْأَدْوِيَةُ: داروها ٣- الْمِحْرَارُ: دماسنج ٤- الْقُطْنُ: پنبه ٥- الْجِلْدُ: پوست
٦- حَضْرَةُ الصِّدْلِيِّ: جناب داروخانه‌دار ٧- رَاجِعُ: مراجعه کن

التَّمْرينُ الْأَوَّلُ: أَيُّ فِعْلٍ مِنْ أفعالِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ يُناسِبُ التَّوضيحاتِ التَّالِيَةَ؟

١- شاهَدَ وَجْهاً لِوَجْهِهِ.

٢- ظَهَرَ وَ صارَ واضِحاً.

٣- لَمْ يَنْجَحْ بَلْ خَسِرَ.

٤- أَعْطاهُ عَهْداً وَ قَولاً بِأَنْ يَفْعَلَ شَيْئاً.

٥- قَرَّرَ أَنْ يَفْعَلَ ما قَصَدَهُ مَعَ التَّأخِيرِ.

التَّمْرينُ الثَّانِي: تَرْجِمِ الْأَحاديثَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

١- لا تَغْتَرَّوا^١ بِصَلاتِهِمْ وَلَا بِصِيامِهِمْ^٢ ... وَلَكِنْ اخْتَبِرُوهُمْ عِنْدَ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ

الْأمانَةِ. الْإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ (فِعْلُ الْأَمْرِ، وَ فِعْلُ النَّهْيِ)

٢- لا تَسْتَشِرْ^٣ الْكَذَّابَ فَإِنَّهُ كَالسَّرابِ يُقَرِّبُ^٤ عَلَيْكَ الْبَعِيدَ وَيُبْعِدُ^٥ عَلَيْكَ الْقَرِيبَ.

أَميرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (اسْمُ الْمُبَالَغَةِ)

٣- يَبْلُغُ الصَّادِقُ بِصِدْقِهِ ما لا يَبْلُغُهُ الْكَاذِبُ بِاِحْتِمالِهِ^٦. أَميرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (أَنْفَاعِل)

٤- لا تُحَدِّثِ النَّاسَ بِكُلِّ ما سَمِعْتَ بِهِ. أَميرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ (فِعْلُ النَّهْيِ)

١- لا تَغْتَرَّوا: فَرِيبَ نَخورِيد ٢- الصِّيَام: رِوزَه ٣- لا تَسْتَشِرْ: با ... مَشورَتِ نَكِن

٤- يُقَرِّبُ: نَزْدِيكَ مِى سَازَد ٥- يُبْعِدُ: دُور مِى سَازَد ٦- اِلْحَتِمال: فَرِيكَارِى

الْتَمْرِينُ الثَّلَاثُ: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الَّتِي لَا تُنَاسِبُ الْكَلِمَاتِ الْأُخْرَى مَعَ بَيَانِ السَّبَبِ.

- ۱- مَقَال كَلَام قَوْل إِطَار
- ۲- كَلَّمَ حَدَّثَ كَمَّلَ تَكَلَّمَ
- ۳- جُدُوع تَأْجِيل أَثْمَار أَغْصَان
- ۴- يَغْرِسُ يَنْبُتُ يَزْرَعُ يَخْنُقُ
- ۵- أَحْمَر أَسْوَدَ أَحْضَرَ أَكْرَمَ

الْتَمْرِينُ الرَّابِعُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

۱- ﴿...فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا...﴾ الْأَعْرَافُ: ۸۷ (فِعْلُ الْأَمْرِ)

۲- ﴿... يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ...﴾ الْفَتْحُ: ۱۵ (الْمُضَافُ إِلَيْهِ)

۳- ﴿... مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ...﴾ الْأَمَّاذَةُ: ۶ (الْفَاعِلُ)

۴- ﴿... لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ...﴾ آلِ عِمْرَانَ: ۱۵۳ (الْفِعْلُ الْمَاضِي)

۵- ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ...﴾ آلِ عِمْرَانَ: ۹۲ (الْفِعْلُ الْمُضَارِعُ)

۱- حَرَجٌ: حَالَتِ بَحْرَانِي ۲- لِكَيْلَا: لِغِيٍّ+لَا ۳- فَاتٌ: اَز دَسْت رِفْت ۴- لَنْ تَنَالُوا: دَسْت نَخَوَاهِدِ يَافِت

الْتَمْرِينُ الْخَامِسُ: تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ.

..... إَجْلِسْ عَلَى الْكُرْسِيِّ:

..... تَجْلِسُ مَعَ زَمِيلِكَ:

..... إِصْبِرْ لِكَيْ يَجْلِسَ:

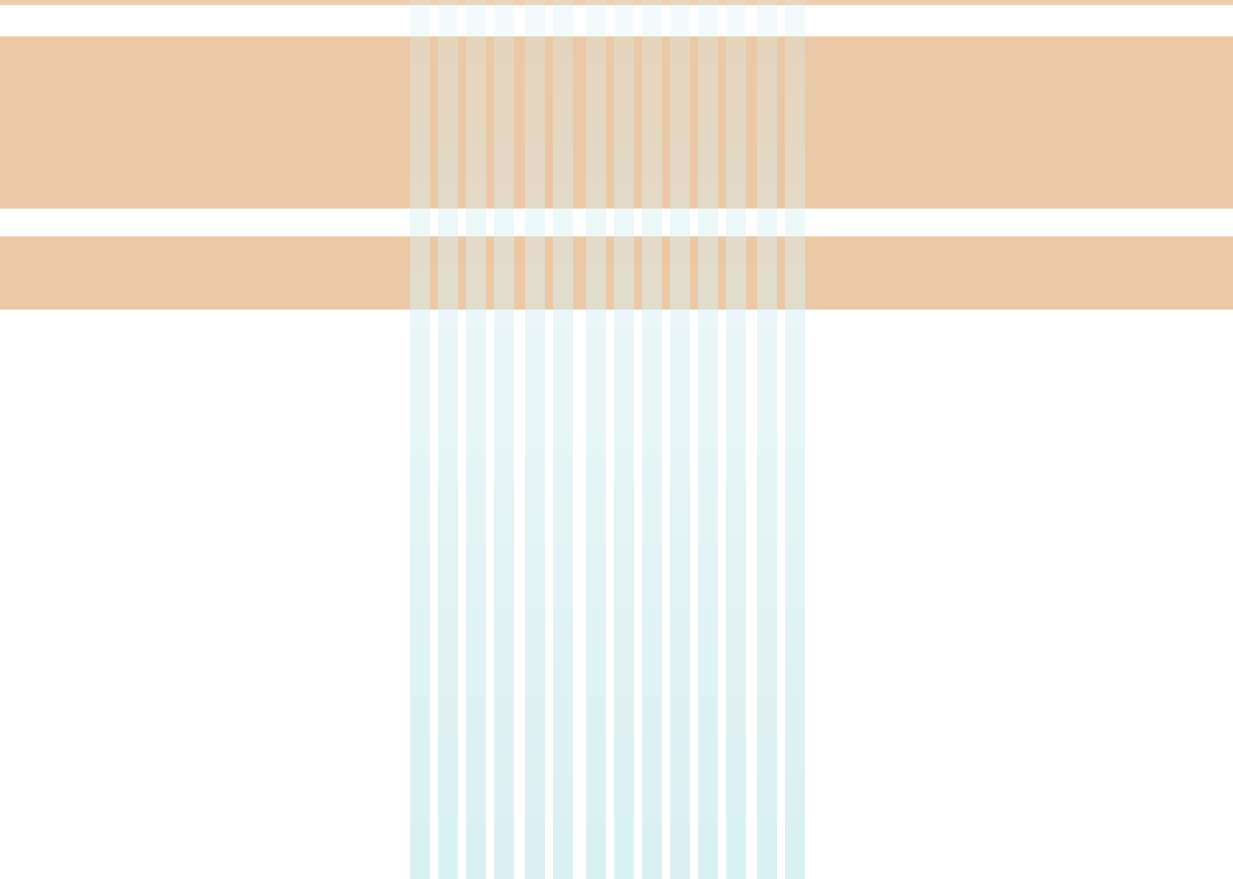
..... جَالِسٌ خَيْرَ النَّاسِ:

..... لَا تَجْلِسُوا هُنَاكَ:

..... لَنْ يَجْلِسَ هُنَا:

..... أُرِيدُ أَنْ أَجْلِسَ:

..... رَجَعْنَا لِنَجْلِسَ:

الدَّرْسُ السَّادِسُ

الْإِنْسَانُ بِكُلِّ لِسَانٍ إِنْسَانٌ.

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

انسان با [دانستن] هر زبان [جدیدی] یک انسان است.

آته ماري شيميل

تُعَدُّ الدُّكْتُورَةُ «آته ماري شيميل» مِنْ أَشْهَرِ الْمُسْتَشْرِقِينَ.
وُلِدَتْ فِي «أَلْمَانِيَا» وَ كَانَتْ مُنْذُ طُفُولَتِهَا مُشْتَاقَةً إِلَى كُلِّ
مَا يَرْتَبِطُ بِالشَّرْقِ وَ مُعْجَبَةً بِإِيرَانَ. كَانَ عُمُرُهَا خَمْسَةَ
عَشَرَ عَامًا حِينَ بَدَأَتْ بِدِرَاسَةِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ. حَصَلَتْ عَلَى

شَهَادَةِ الدُّكْتُورَاةِ فِي الفَلْسَفَةِ وَ الدِّرَاسَاتِ الإِسْلَامِيَّةِ وَ هِيَ فِي التَّاسِعَةِ عَشْرَةَ مِنْ عُمُرِهَا؛
تَعَلَّمَتِ اللُّغَةَ التُّرْكِيَّةَ وَ دَرَسَتْ فِي جَامِعَةِ أَنْقَرَةَ.

كَانَتْ شِيمِيلُ تَدْعُو الْعَالَمَ الْعَرَبِيَّ الْمَسِيحِيَّ لِقَهْمِ حَقَائِقِ الدِّينِ الإِسْلَامِيِّ وَ الإِطْلَاقِ
عَلَيْهِ. وَ هَذَا الْعَمَلُ رَفَعَ شَأْنَهَا فِي جَامِعَاتِ الدُّوَلِ الإِسْلَامِيَّةِ، فَحَصَلَتْ عَلَى دُكْتُورَاةِ فَخْرِيَّةٍ
مِنْ جَامِعَاتِ السُّنْدِ وَإِسْلَامِ آبَادِ وَ بِيشَاوَرِ وَ قُونِيَّةِ وَ طَهْرَانَ.

إِنَّمَا تَعَلَّمَتْ لُغَاتٍ كَثِيرَةً مِنْهَا الفَارْسِيَّةُ وَ الْعَرَبِيَّةُ وَ التُّرْكِيَّةُ وَ الإِنْجِلِيزِيَّةُ وَ الفَرَنْسِيَّةُ وَ
الأُرْدِيَّةُ؛ وَ كَانَتْ تُلْقِي مُحَاضِرَاتٍ بِاللُّغَةِ الفَارْسِيَّةِ. فَهِيَ كَانَتْ كَمَا قَالَ الإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

«الْإِنْسَانُ بِكُلِّ لِسَانٍ إِنْسَانٌ»

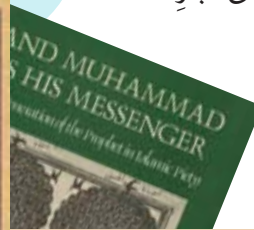
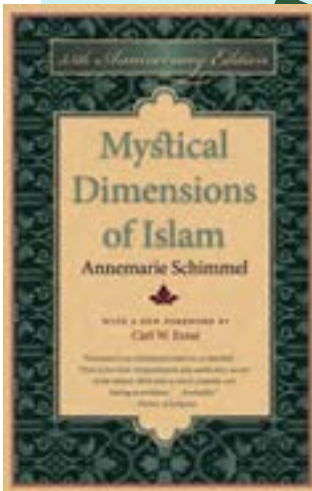
أَلَفَتْ شِيمِيلُ أَكْثَرَ مِنْ مِئَةِ كِتَابٍ وَ مَقَالَةٍ مِنْهَا كِتَابٌ حَوْلَ شَخْصِيَّةِ جَلَالِ الدِّينِ الرُّومِيِّ.

هي كانت تحب العيش في الشرق، لذلك درست مدة طويلة في الهند وباكستان، و درست كذلك ما يقارب خمسة وعشرين عاماً في جامعة هارفارد.

قبل وفاتها أوصت شميل زملاءها أن يشكّلوا فريقاً للحوار الديني والثقافي يكون هدفه الأعلى «مد جسور الصداقة والتفاهم بين أوروبا والعالم الإسلامي» و «الاتحاد بين الحضارات».

أشارت شميل في إحدى مقابلاتها إلى الأدعية الإسلامية وقالت:
«أنا أقرأ الأدعية والأحاديث الإسلامية باللغّة العربيّة ولا أراجع ترجمتها».

هي أوصت أن يكتب هذا الحديث على قبرها:

«التأس نياماً فإذا ماتوا انتبّهوا».
رسول الله ﷺ

<p>مُحَاصِرَةٌ : سخنرانی مَدَّ : کشیدن، گسترش مُسْتَشْرِقٌ : خاورشناس مُعْجَبَةٌ بِ : شيفته (أَعْجَبَ، يُعْجِبُ) مُقَابَلَةٌ : مصاحبه مُنْدٌ : از هنگام</p>	<p>حَضَارَةٌ : تمدن دُكْتُورَاهُ : دکترا شَكَّلَ : تشکیل داد (مضارع: يُشَكِّلُ) شَهَادَةٌ : مدرک عَدَّ : به شمار آورد، شمرد (مضارع: يُعَدُّ) فَخْرِيَّةٌ : افتخاری فَرَنْسِيَّةٌ : فرانسوی قَارَبَ : نزدیک شد «ما يُقَارَبُ: نزدیک به»</p>	<p>أُرْدِيَّةٌ : اردو أَشَارَ : اشاره کرد (مضارع: يُشِيرُ) أَلْقَى : انداخت (مضارع: يُلْقِي) كَانَتْ تُلْقِي مُحَاصِرَةً: سخنرانی می کرد إِنْجِلِيزِيَّةٌ : انگلیسی أَنْقَرَةٌ : آنکارا أَوْصَى : سفارش کرد (مضارع: يُوْصِي) ثَقَافِيٌّ : فرهنگی «ثقافة: فرهنگ» حَصَلَ عَلَيَّ: به دست آورد (مضارع: يَحْصُلُ)</p>
--	---	--

أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

۱- بِأَيِّ لُغَةٍ كَانَتْ شَيْمِلُ تَقْرَأُ الْأَدْعِيَةَ الْإِسْلَامِيَّةَ؟

.....

۲- أَيُّ حَدِيثٍ كُتِبَ عَلَى قَبْرِ شَيْمِلِ؟

.....

۳- كَمْ كِتَاباً وَ مَقَالَةً أَلَفَتْ شَيْمِلُ؟

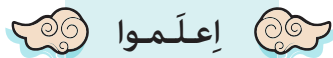
.....

۴- بِمَاذَا أَوْصَتْ شَيْمِلُ زُمَّلَاءَهَا؟

.....

۵- أَيْنَ وُلِدَتْ شَيْمِلُ؟

.....

تَرْجَمَةُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ (۲)

- حروف «لَمْ، لَ، لا» بر سر فعل‌های مضارع می‌آیند و معنای آن را تغییر می‌دهند.
- حرف «لَمْ» فعل مضارع را به «ماضی ساده منفی» یا «ماضی نقلی منفی» تبدیل می‌کند؛ مثال:

لَمْ يَسْمَعْ: نشنید، نشنیده است	يَسْمَعُ: می‌شنود
لَمْ تَذْهَبُوا: نرفتید، نرفته‌اید	تَذْهَبُونَ: می‌روید
لَمْ تَكْتُبْنَ: ننوشتید، ننوخته‌اید	تَكْتُبْنَ: می‌نویسید

- حرف «لِ امر» بر سر فعل مضارع به معنای «باید» و چنین فعلی معادل «مضارع التزامی» در فارسی است؛ مثال:

لِنَرْجِعْ: باید برگردیم	نَرْجِعُ: برمی‌گردیم
لِيَعْلَمُوا: باید بدانند	يَعْلَمُونَ: می‌دانند

- در کتاب عربی پایه نهم با حرف «لای نهی» بر سر فعل مضارع (دوم شخص) آشنا شدید؛ مثال:

لَا تَيْأَسْ: ناامید نشو	تَيْأَسُ: ناامید می‌شوی
لَا تُرْسِلُوا: نفرستید	تُرْسِلُونَ: می‌فرستید

- همین حرف «لای نهی» اگر بر سر سایر ساخت‌های فعل مضارع بیاید، به معنای «نباید» و معادل «مضارع التزامی» در فارسی است؛ مثال:

لَا يُسَافِرُونَ: سفر می‌کنند	يُسَافِرُونَ: سفر می‌کنند
-------------------------------	---------------------------

- حروف «لَمْ، لَ، لا» در انتهای فعل مضارع تغییراتی ایجاد می‌کنند. (به جز در ساخت‌هایی مانند يَفْعَلْنَ و تَفْعَلْنَ)^۱

۱- آشنایی با این تغییرات، از اهداف آموزشی کتاب درسی نیست.

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْآيَتَيْنِ وَ الْوَحْدَيْتِ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ.

۱ ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ التَّوْبَةُ : ٤٠

۲ ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ الرَّعْدُ : ١١

۳ ... لَا تَظْلِمُ كَمَا لَا تُحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ وَ أَحْسِنُ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُحْسَنَ إِلَيْكَ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

چند نکته:

■ **نکته (۱)** : فعل نهی همان فعل مضارع است.

■ **نکته (۲)** : ترجمه فعلی مانند «لِيَعْلَمُوا» فقط در جمله و در متن امکان پذیر است؛

مثال:

تَكَلَّمْتُ مَعَ أَصْدِقَائِي لِيَعْلَمُوا كَيْفَ يُمَكِّنُ لَهُمْ أَنْ يَنْجَحُوا فِي بَرَامِجِهِمْ.

با دوستانم سخن گفتم تا بدانند چگونه برایشان امکان دارد که در برنامه‌هایشان موفق شوند.

قَالَ الْمُدِيرُ: إِنَّ الْإِمْتِحَانَ تُسَاعِدُ الطُّلَابَ لِتَعَلُّمِ دُرُوسِهِمْ فَلِيَعْلَمُوا ذَلِكَ وَ عَلَيْهِمْ أَنْ

لَا يَخَافُوا مِنْهَا.

مدیر گفت: آزمون‌ها دانش‌آموزان را برای یادگیری درس‌هایشان کمک می‌کند و باید این را

بدانند و بر آنان لازم است که از آن نترسند.

■ **نکته (۳)** : حرف «لِ» بر سر بیشتر ضمیرها به «لَ» تبدیل می‌شود؛ مثال:

لَهُ، لَهَا، لَهُمْ، لِهِنَّ، لِهَما، لَكَ، لِكِ، لَكُمْ، لَكُنَّ، لَكُما، لَنَا.

در «لي» این گونه نیست.

■ **نکته (۴):** تاکنون با دو نوع حرف «لِ» آشنا شده‌اید، یکی بر سر اسم (ضمیر نیز اسم محسوب می‌شود) و دیگری بر سر فعل مضارع می‌آید؛ تشخیص معنای هر یک فقط داخل متن امکان دارد:

۱- «لِ» به معنای «مال، از آن» مانند «لِمَنْ تِلْكَ الشَّرِيحَةُ؟»؛ یعنی «آن سیم‌کارت مال کیست؟»
 «لِ» به معنای «برای» مانند «اِشْتَرَيْتُ حَقِيْبَةً لِّلسَّفَرِ»؛ یعنی «چمدانی برای سفر خریدم».
 «لِ» به معنای «داشتن» مانند «لِي شَهَادَةٌ فِي الْحَاسِبِ»؛ یعنی «مدرک رایانه دارم».

۲- «لِ» به معنای «باید» مانند «لِنَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ»؛ یعنی «باید به خدا توکل کنیم».
 «لِ» به معنای «تا» مانند «دَهَبْتُ إِلَى الْمَتَجَرِّ لِأَشْتَرِيَ بَطَارِيَةَ الْجَوَالِ»؛ یعنی «به بازار رفتم تا باتریِ تلفن همراه بخرم».

حرف «لِ» پس از حرف‌هایی مانند «و، ف» معمولاً ساکن می‌شود؛ مثال:
 ف + لِ + يَعْمَلُ = فَلْيَعْمَلْ: پس باید انجام دهد.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرَجِّمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ حَسَبَ الْقَوَاعِدِ.

- ۱ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ الْفَاتِحَةُ: ۲
- ۲ بُعِثَ النَّبِيُّ ﷺ لِيَهْدِيَ النَّاسَ.
- ۳ لِنَسْتَمِعَ إِلَى الْكَلَامِ الْحَقِّ.
- ۴ لِمَنْ هَذِهِ الْجَوَازَاتُ؟

 التمرين الأول: ضع في الفراغ كلمة مناسبة من كلمات معجم الدرس.

- ١- كانت شيمل منذ طفولتها مُشاقَّةً إلى كُلِّ ما يَتعلَّقُ بِالشَّرْقِ وَ بِإيران.
- ٢- الذِّكْرُواهُ هِيَ شَهادَةٌ تُعطى لِشَخْصٍ تَقْدِيراً لِجُهودِهِ فِي مَجَالٍ مُعَيَّنٍ.
- ٣- إنَّ ثاني أكبر مَدِينَةٍ فِي تُركِيا بَعْدَ إسْطَنْبُولِ.
- ٤- الشَّعْبُ الباكِستانيُّ يَتَكَلَّمُ بِاللُّغَةِ
- ٥- اللُّغَةُ الرَّسْمِيَّةُ فِي بَرِيطانيا

 التمرين الثاني: عيّن الكلمة التي لا تُناسِبُ الكَلِماتِ الأُخْرَى.

☐	١- الأُسبوع	☐	الشَّهر	☐	الثَّقافة	☐	السَّنة
☐	٢- الأُرديَّة	☐	الإنْجِلِيزِيَّة	☐	الْفَرَنْسيَّة	☐	الْفَخْرِيَّة
☐	٣- الرَّميل	☐	الْقَميص	☐	الصَّدِيق	☐	الْحَبيب
☐	٤- القَرْيَّة	☐	المَدِينَة	☐	الْبِلاد	☐	النِّيَام
☐	٥- الشَّهادَة	☐	الطُّفولة	☐	الشُّباب	☐	الْأكْبَر
☐	٦- القِطْ	☐	الرَّمْمان	☐	التُّفاح	☐	الْعَنْب

الْتَمِرِينَ الثَّالِثُ: اِقْرَأِ الْآيَاتِ الثَّالِيَةَ، ثُمَّ اِنْتِخِبِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ.

۱- ﴿... عَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ آل عمران: ۱۲۲

- الف) مؤمنان تنها باید بر خدا توکل کنند.
- ب) مؤمنان فقط به خدا توکل می‌کنند.

۲- ﴿قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا...﴾ الْحُجُرَات: ۱۴
بادیه نشینان گفتند: ...

- الف) ... «ایمان می‌آوریم». بگو: «ایمان نمی‌آورید؛ بلکه بگویید: در سلامت می‌مانیم».
- ب) ... «ایمان آوردیم». بگو: «ایمان نیاورده‌اید؛ بلکه بگویید: اسلام آوردیم».

۳- ﴿أَوْ لَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ...﴾ الرَّؤْم: ۵۲

- الف) آیا ندانسته‌اند که خدا روزی را برای هرکس بخواهد، می‌گستراند؟
- ب) آیا نمی‌دانند که خدا روزی را برای هرکس بخواهد، فراوان می‌کند؟

۴- ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ * لَمْ يُولَدْ * وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾
سورهٔ الإخلاص

بگو: او خداوند یکتاست، خدا بی‌نیاز است ...

- الف) ... نمی‌زاید و زاده نمی‌شود و کسی همانندش نیست.
- ب) ... نزاده و زاده نشده و کسی برایش هم‌تا نبوده است.

۵- ﴿... فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ * الَّذِي أَطْعَمَهُمْ^۱ مِنْ جُوعٍ^۲ وَأَمَّنَّهُمْ^۳ مِنْ خَوْفٍ﴾

سورة قُرَيْش

پس پروردگار این خانه را...

- الف) ... می‌پرستند؛ زیرا در گرسنگی خوراکشان داد و از ترس [دشمن] در امان نهاد.
- ب) ... باید بپرستند، همان که در گرسنگی خوراکشان داد و از بیم [دشمن] ایمنشان کرد.

۳- آمَنَ: ایمن کرد، ایمان آورد

۲- الْجُوع: گرسنگی

۱- أَطْعَمَ: خوراک داد

التمرين الرابع: صَع في الفِراغِ كَلِمَةً مُناسِبَةً.

- ١- تُسَمَّى مَظَاهِرُ التَّقَدُّمِ فِي مِيايِنِ العِلْمِ وَ الصَّناعَةِ وَ الأَدبِ مِهْرَجاناً حَصارَةً
- ٢- أستاذُ الجامِعةِ فِي حَدِيثِهِ إِلى فَضائِلِ أَنَّهُ ماري شيمِل. أَشارَ أَثارَ
- ٣- هِيَ القِيمُ المُشترَكَةُ بَيْنَ جَماعَةٍ مِنَ النَّاسِ. الشَّهادَةَ الثَّقافَةَ
- ٤- أَلقَى أستاذُ الجامِعةِ حَولَ شيمِل. مُحاضرَةً مُسجلاً
- ٥- هُوَ الشَّخْصُ الَّذِي يَعمَلُ مَعَكَ. الرِّمِيلَ المُضَيِّفُ

التمرين الخامس: اِنتخبِ الجَوابَ الصَّحيحَ.

- ١- عَليكَ بِالمُحاوَلَةِ، وَ فِي حَياتِكَ. أَنَّ تَيَّاسَ كَي تَيَّاسَ لا تَيَّاسَ
- ٢- أَنَا فِي السَّنَتَيْنِ المَاضِيَتَيْنِ. لَنْ أَسافِرَ لَمْ أَسافِرَ لِكَي أَسافِرَ
- ٣- أُريدُ إِلى سَوقِ الحَقائِبِ. أَنَّ أَذْهَبَ لَمْ أَذْهَبَ إِذْ أَذْهَبَ
- ٤- هُوَ إِلى المَلْعَبِ غَدًا. لَنْ يَرجِعَ ما رَجَعَ لَمْ يَرجِعَ
- ٥- مَنْ يَنجَحُ فِي أَعمالِهِ. لا يَجْتَهِدُ لا يَجْتَهِدُ يَجْتَهِدُ

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: عَيْنِ النَّبِيِّ الْفَارِسِيِّ الَّذِي يَرْتَبِطُ بِالْحَدِيثِ فِي الْمَعْنَى.

۱- الْمُوْمِنُ قَلِيْلٌ الْكَلَامُ كَثِيْرُ الْعَمَلِ. اَلْاِمَامُ الْكَاظِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

۲- اَلْعَالِمُ بِاِلَاعَمَلٍ كَالشَّجَرِ بِاِلَاثْمَرٍ. رَسُوْلُ اللهِ ﷺ

۳- اَمَرَنِي رَبِّي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ كَمَا اَمَرَنِي بِاِدَاءِ الْفَرَائِضِ. رَسُوْلُ اللهِ ﷺ

۴- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ. اَلْاِمَامُ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

۵- الدَّهْرُ يَوْمَانِ؛ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ. اَلْاِمَامُ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

۶- خَيْرُ الْأُمُوْرِ أَوْسَطُهَا. رَسُوْلُ اللهِ ﷺ

الف) کم کوی و کزیده کوی چون دُر	تا زانک تو جهان شود پُر (نظامی گنجوی)
ب) علم کز اعمال نشانش نیست	کالبدی دارد و جانش نیست (امیر خسرو دهلوی)
ج) اندازہ نگہ دار که اندازہ نکوست	هم لایق دشمن است و هم لایق دوست (سعدی)
د) روزگار است آن که که عزت دهد که خوار دارد	چرخ بازیگر ازین بازیچه بسیار دارد (قائم مقام فراهانی)
ه) آسایش دو کیتی تفسیر این دو حرف است	باد و ستان مروّت باد دشمنان مدارا (حافظ)
و) دشمن دانما که غم جان بود	بہتر از آن دوست که نادان بود (نظامی گنجوی)

اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

■ اَكْتُبْ عَنَ أَحَدِ هَؤُلَاءِ الْمُسْتَشْرِقِينَ الَّذِينَ خَدَمُوا اللُّغَةَ الْفَارِسِيَّةَ أَوِ الْعَرَبِيَّةَ.

هانري كوربن (هنري كوربين)

Henry Corbin

رينولد نيكلسون

Reynold Alleyne Nicholson

يوهان گوته

Johann

Wolfgang von Goethe

ولاديمير مينورسكي

Vladimir Minorski

توشي هيكو ايزوتسو

Toshihiko Izutsu

إدوارد براون

Edward Granville Browne

«يوهان گوته» هُوَ أَحَدُ أَشْهُرِ أَدْبَاءِ أَلْمَانِيَا، وَ الَّذِي تَرَكَ إِرْثًا أَدْبِيًّا وَ ثَقَافِيًّا عَظِيمًا لِلْمَكْتَبَةِ الْعَالَمِيَّةِ.

«رينولد نيكلسون» هُوَ مُسْتَشْرِقٌ إِنْجِلِيزِيٌّ. حَبِيرٌ فِي النَّصُوفِ وَ الْأَدَبِ الْفَارِسِيِّ، وَ يُعْتَبَرُ مِنْ أَفْضَلِ الْمُتَرْجِمِينَ

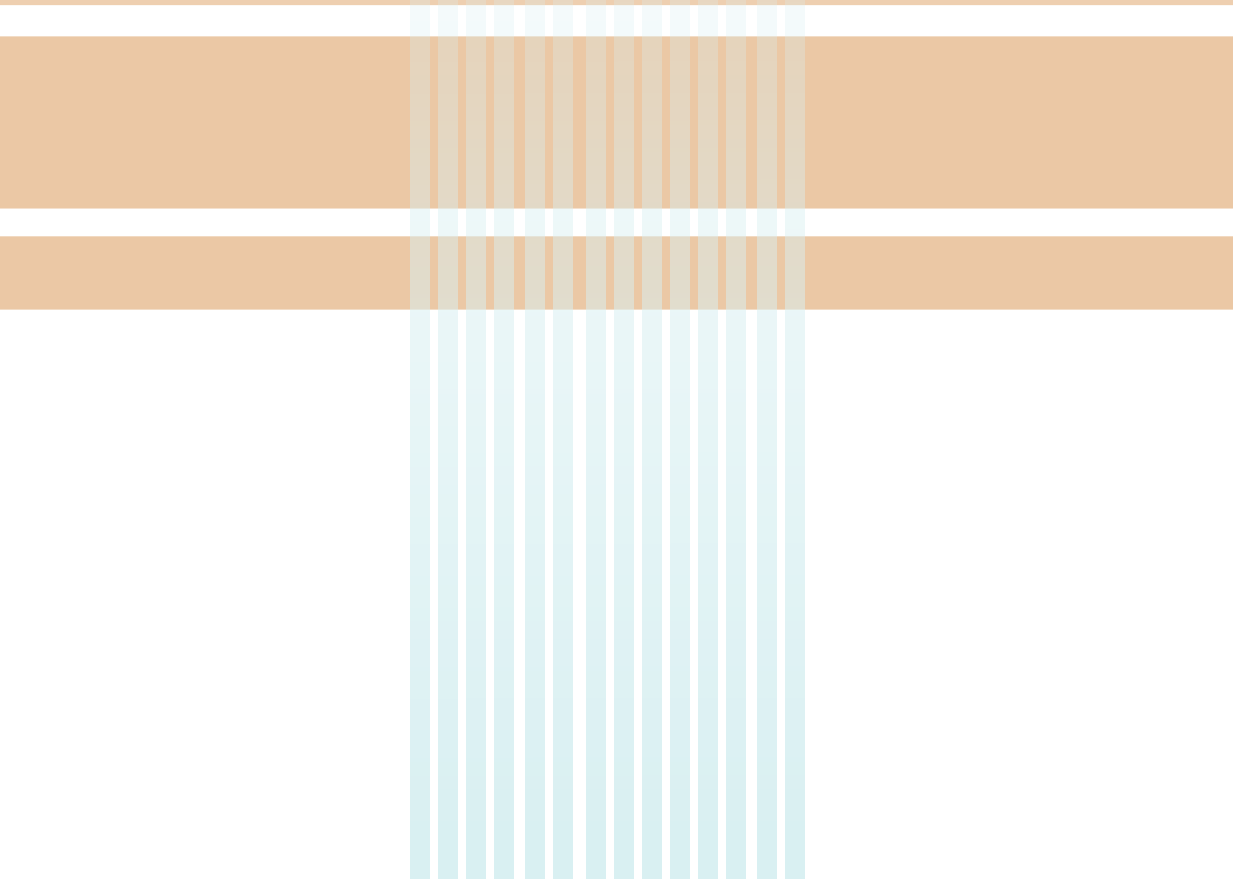
لِلْأَشْعَارِ جَلَالِ الدِّينِ الرَّومِيِّ.

«هنري كوربين» فَيْلسُوفٌ وَ مُسْتَشْرِقٌ فَرَنْسِيٌّ اِهْتَمَّ بِدِرَاسَةِ الْإِسْلَامِ. أَتَسَّ فِي فَرَنْسَا قِسْمًا لِتَارِيخِ إِيرَانَ.

«إدوارد براون» مُسْتَشْرِقٌ إِنْجِلِيزِيٌّ نَالَ شُهْرَةً وَاسِعَةً فِي الدِّرَاسَاتِ الشَّرْقِيَّةِ وَ كَانَ يَعْرِفُ الْفَارِسِيَّةَ وَ الْعَرَبِيَّةَ جَيِّدًا.

«توشي هيكو ايزوتسو» أَوَّلُ مَنْ تَرَجَمَ الْقُرْآنَ إِلَى اللُّغَةِ الْيَابَانِيَّةِ. وَ كَانَ يَعْرِفُ ثَلَاثِينَ لُغَةً مِنْهَا الْفَارِسِيَّةَ وَ الْعَرَبِيَّةَ.

«فلاديمير مينورسكي» مُسْتَشْرِقٌ رُوسِيٌّ. أَسْتَاذٌ فِي دِرَاسَةِ الْفَارِسِيَّةِ وَ الْكُرْدِيَّةِ^١.

آلِدْرَسُ السَّابِعُ

﴿الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ *

عَلَّمَهُ الْبَيَانَ﴾ الرَّحْمَنُ: ١ تا ٤

خدای بخشاینده، قرآن را آموزش داد، انسان را آفرید، سخن

گفتن را به او آموخت.

تَأْثِيرُ اللُّغَةِ الْفَارِسِيَّةِ عَلَى اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ

المُفْرَدَاتُ الْفَارِسِيَّةُ دَخَلَتِ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ مُنْذُ الْعَصْرِ الْجَاهِلِيِّ، فَقَدْ نُقِلَتْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ أَلْفَاظٌ فَارِسِيَّةٌ كَثِيرَةٌ بِسَبَبِ التَّجَارَةِ وَ دُخُولِ الْإِيرَانِيِّينَ فِي الْعِرَاقِ وَ الْيَمَنِ، وَ كَانَتْ تِلْكَ الْمُفْرَدَاتُ تَرْتَبِطُ بِبَعْضِ الْبُضَائِعِ الَّتِي مَا كَانَتْ عِنْدَ الْعَرَبِ كَالْمِسْكِ وَ الدِّيَاجِ. وَ اشْتَدَّ النَّقْلُ مِنَ الْفَارِسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ بَعْدَ انْضِمَامِ إِيْرَانِ إِلَى الدَّوْلَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ.

وَ فِي الْعَصْرِ الْعَبَّاسِيِّ اِزْدَادَ نُفُوذُ اللُّغَةِ الْفَارِسِيَّةِ حِينَ شَارَكَ الْإِيرَانِيُّونَ فِي قِيَامِ الدَّوْلَةِ الْعَبَّاسِيَّةِ عَلَى يَدِ أَمْنَالِ أَبِي مُسْلِمِ الْخُرَّاسَانِيِّ وَ آلِ بَرْمَكٍ. وَ كَانَ لِابْنِ الْمُفَفَّحِ دَوْرٌ عَظِيمٌ فِي هَذَا التَّأْثِيرِ، فَقَدْ نَقَلَ عَدَدًا مِّنَ الْكُتُبِ الْفَارِسِيَّةِ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ، مِثْلَ كَلِيلَةِ وَ دِمْنَةِ. وَ لِلْفَيْرُوزِ أَبَادِيٍّ مُعْجَمٌ مَشْهُورٌ بِاسْمِ الْقَامُوسِ يَضُمُّ مُفْرَدَاتٍ كَثِيرَةً بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.

وَ قَدْ بَيَّنَّ عُلَمَاءُ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ وَ الْفَارِسِيَّةِ أَعْبَادَ هَذَا التَّأْثِيرِ فِي دِرَاسَاتِهِمْ، فَقَدْ أَلَّفَ الدُّكْتُورُ التَّوْنُجِيُّ كِتَابًا يَضُمُّ الْكَلِمَاتِ الْفَارِسِيَّةَ الْمُعْرَبَةَ سَمَاهُ «مُعْجَمَ الْمُعْرَبَاتِ الْفَارِسِيَّةِ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ».

أَمَّا الْكَلِمَاتُ الْفَارِسيَّةُ الَّتِي دَخَلَتِ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ فَقَدْ تَغَيَّرَتْ أَصَوْنُهَا وَ أوزَانُهَا، وَ نَطَقَهَا الْعَرَبُ وَفَقاً لِأَلْسِنَتِهِمْ، فَقَدْ بَدَّلُوا الْحُرُوفَ الْفَارِسيَّةَ «گ، چ، پ» الَّتِي لَا تَوْجَدُ فِي لُغَتِهِمْ إِلَى حُرُوفٍ قَرِيبَةٍ مِنْ مَخَارِجِهَا؛ مِثْلُ:

پَرْدِيس ← فِرْدَوْس، مِهْرگان ← مِهْرگان، چادَرشَب ← شَرشَف و ...

وَ اِسْتَقْوَا مِنْهَا كَلِمَاتٍ أُخْرَى، مِثْلُ «يَكُنْزُونَ» فِي آيَةِ ﴿...يَكُنْزُونَ الذَّهَبَ وَ الْفِضَّةَ...﴾ مِنْ كَلِمَةِ «گنج» الْفَارِسيَّةِ.

عَلَيْنَا أَنْ نَعْلَمَ أَنَّ تَبَادُلَ الْمُفْرَدَاتِ بَيْنَ اللُّغَاتِ فِي الْعَالَمِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ يَجْعَلُهَا عَنِيَّةً فِي الْأُسْلُوبِ وَ الْبَيَانِ، وَ لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَجِدَ لُغَةً بِدُونِ كَلِمَاتٍ دَخِيلَةٍ؛ كَانَ تَأْثِيرُ اللُّغَةِ الْفَارِسيَّةِ عَلَى اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ قَبْلَ الْإِسْلَامِ أَكْثَرَ مِنْ تَأْثِيرِهَا بَعْدَ الْإِسْلَامِ، وَ أَمَّا بَعْدَ ظُهُورِ الْإِسْلَامِ فَقَدْ اِزْدَادَتِ الْمُفْرَدَاتُ الْعَرَبِيَّةُ فِي اللُّغَةِ الْفَارِسيَّةِ بِسَبَبِ الْعَامِلِ الدِّيْنِيِّ.

الْفَارِسيَّةُ

مُفْرَدَات : واژگان مِسْك : مُشْك نَطَقَ : بر زبان آورد (مضارع: يَنْطِقُ) نَقَلَ : منتقل کرد (مضارع: يَنْقُلُ) وَفَقَأَ لـ : بر اساس يَضُمُّ : در برمی گیرد (ماضی: صَمَّ)	تَغَيَّرَ : دگرگون شد (مضارع: يَتَغَيَّرُ) دَخِيل : وارد شده دِيبَاج : ابریشم شَارَكَ : شرکت کرد (مضارع: يُشَارِكُ) مُعَرَّبٌ : عربی شده	إِزْدَادٌ : افزایش یافت (مضارع: يَزْدَادُ) إِشْتَدَّ : شدت گرفت (مضارع: يَشْتَدُّ) إِشْتَقَّ : برگرفت (مضارع: يَشْتَقُّ) إِنْضَمَّ : پیوستن (انضمَّ، يَنْضَمُّ) بَيَّنَّ : آشکار کرد (مضارع: يَبَيِّنُ)
--	--	---

أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ مُسْتَعِينًا بِالنَّصِّ.

۱- لِمَاذَا ازْدَادَتِ الْمُفْرَدَاتُ الْعَرَبِيَّةُ فِي اللُّغَةِ الْفَارِسِيَّةِ بَعْدَ ظُهُورِ الْإِسْلَامِ؟

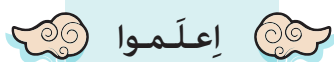
۲- مَنْ هُوَ مُؤَلِّفُ «مُعْجَمِ الْمُعْرَبَاتِ الْفَارِسِيَّةِ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ»؟

۳- مَتَى دَخَلَتِ الْمُفْرَدَاتُ الْفَارِسِيَّةُ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ؟

۴- أَيُّ شَيْءٍ يَجْعَلُ اللُّغَةَ غَنِيَّةً فِي الْأُسْلُوبِ وَ الْبَيَانِ؟

۵- مَتَى ازْدَادَ نُفُودُ اللُّغَةِ الْفَارِسِيَّةِ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ؟

۶- مَا هُوَ الْأَصْلُ الْفَارِسِيُّ لِكَلِمَةِ «كَنْز»؟

مَعَانِي الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ

- فعل‌های پرکاربرد «كَانَ، صَارَ، لَيْسَ و أَصْبَحَ» افعال ناقصه نام دارند.
- **کان** چند معنا دارد:

- ۱- به معنای «بود»؛ مثال: كَانَ الْبَابُ مُغْلَقًا. در بسته بود.
- ۲- به معنای «است»؛ مثال: ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ الْأَحْزَاب: ۲۴
بی‌گمان خدا آمرزنده و مهربان است.
- ۳- كَانَ به عنوان «فعل کمکی سازنده معادل ماضی استمراری»؛ مثال: كانوا يَسْمَعُونَ: می‌شنیدند.
- ۴- كَانَ به عنوان «فعل کمکی سازنده معادل ماضی بعید»؛ مثال: «كَانَ الطَّالِبُ سَمِعَ» و «كَانَ الطَّالِبُ قَدْ سَمِعَ» به این معناست: «دانش‌آموز شنیده بود».
- ۵- «كَانَ» بر سر «لِ» و «عِنْدَ» معادل فارسی «داشت» است؛ مثال:
كَانَ لِي خَاتَمٌ فِضَّةً. انگشتر نقره داشتم. كَانَ عِنْدِي سَرِيرٌ خَشَبِيٌّ. تختی چوبی داشتم.
مضارع كَانَ «يَكُونُ» به معنای «می‌باشد» و امر آن «كُنْ» به معنای «باش» است.

- **صارَ و أَصْبَحَ** به معنای «شد» هستند. مضارع صَارَ «يَصِيرُ» و مضارع أَصْبَحَ «يُصْبِحُ» است؛ مثال:

﴿... أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَةً﴾ الْحَجَّ: ۶۳

از آسمان آبی را فرو فرستاد و زمین سرسبز می‌شود.

نَظَّفَ^۲ الطُّلَابُ مَدْرَسَتَهُمْ، فَصَارَتِ الْمَدْرَسَةُ نَظِيفَةً.

دانش‌آموزان مدرسه‌شان را تمیز کردند و مدرسه تمیز شد.

۱- الْمُخْضَرَّة: سرسبز ۲- نَظَّفَ: تمیز کرد

■ لَيْسَ یعنی «نیست»؛ مثال:

﴿...يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ﴾ آل عمران: ۱۶۷

بادهان‌هایشان چیزی را می‌گویند که در دل‌هایشان نیست و خدا به آنچه پنهان می‌کنند داناتر است.

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمْ هَذِهِ الْآيَاتِ.

۱ ﴿وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ﴾ مريم: ۵۵

۲ ﴿وَإِذْ أَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا﴾ الإسراء: ۳۴

۳ ﴿... يَقُولُونَ بِالسِّنْتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ﴾ الْفَتْح: ۱۱

۴ ﴿لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِّلْمَسْئَلِينَ﴾ يوسُف: ۷

۵ ﴿وَإِذْ كَرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُم

بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا﴾ آل عمران: ۱۰۳

۳- أَلَّفَ: همدل کرد، به هم پیوست

۲- آيات: نشانه‌ها

۱- أَوْفُوا: وفا کنید

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوار (مَعَ الطَّيِّبِ)

الطَّيِّبُ	الْمَرِيضُ
ما بِكَ؟	أَشْعُرُ بِاللِّمِّ فِي صَدْرِي، وَ عِنْدِي صُدَاعٌ.
أَضْغَطُ الدَّمَّ عِنْدَكَ أَمْ مَرَضُ السُّكَّرِ؟	مَا عِنْدِي ضَغْطُ الدَّمِّ وَ لَا مَرَضُ السُّكَّرِ.
بَعْدَ الْفَحْصِ يَقُولُ الطَّيِّبُ:	
أَنْتَ مُصَابٌ ^٢ بِزُكَامٍ ^٣ ، وَ عِنْدَكَ حُمَّى ^٤ شَدِيدَةٌ. أَكْتُبُ لَكَ وَصْفَةً.	مَاذَا تَكْتُبُ لِي، يَا حَضْرَةَ الطَّيِّبِ؟
أَكْتُبُ لَكَ الشَّرَابَ وَ الْحُبُوبَ الْمُسَكَّنَةَ.	مِنْ أَيِّنِ اسْتَلِمُ الْأَدْوِيَةَ؟
اسْتَلِمِ الْأَدْوِيَةَ فِي الصِّيدَلِيَّةِ الَّتِي فِي نِهَائِهِ مَمَرٌ الْمُسْتَوْصَفِ.	شُكْرًا جَزِيلًا.
تَتَحَسَّنُ ^٥ حَالُكَ.	إِنْ شَاءَ اللَّهُ.
مَعَ السَّلَامَةِ.	فِي أَمَانِ اللَّهِ.

١- الْأَلَمُ: درد ٢- الْمُصَابُ: دچار ٣- الزُّكَامُ: سرماخوردگی شدید ٤- الْحُمَّى: تب ٥- تَتَحَسَّنُ: خوب می‌شود

التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَغَيْرِ الصَّحِيحَةَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ. ✓ x

١- أَلْمِسْكَ عِطْرٌ يُتَّخَذُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْغِزْلَانِ.

٢- أَلَشَّرَشَفُ قِطْعَةٌ قُمَاشٍ تَوْضَعُ عَلَى السَّرِيرِ.

٣- أَلْعَرَبُ يَنْطِقُونَ الْكَلِمَاتِ الدَّخِيلَةَ طَبَقَ أَصْلِهَا.

٤- فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ مِائَاتُ الْكَلِمَاتِ الْمُعَرَّبَةِ ذَاتُ الْأُصُولِ الْفَارِسِيَّةِ.

٥- أَلْفُ الدُّكْتُورِ التُّونِجِيِّ كِتَابًا يَضُمُّ الْكَلِمَاتِ التُّرْكِيَّةَ الْمُعَرَّبَةَ فِي اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.

التَّمْرِينُ الثَّانِي: عَيِّنِ الْعِبْرَةَ الْفَارِسِيَّةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلْعِبْرَةِ الْعَرَبِيَّةِ.

تَجْرِي الرِّيَاحُ بِمَا لَا تَشْتَهِي السُّفُنُ. هر چه پیش آید خوش آید.

أَلْبَعِيدُ عَنِ الْعَيْنِ، بَعِيدٌ عَنِ الْقَلْبِ. کم گوی و گزیده گوی چون دُرّ.

أَكَلْتُمْ تَمْرِي وَ عَصَيْتُمْ أَمْرِي. گر صبر کنی ز غوره حلوا سازی.

خَيْرُ الْكَلَامِ مَا قَلَّ وَ دَلَّ. نمک خورد و نمکدان شکست.

أَلصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ. از دل برود هر آنکه از دیده رود.

أَلْخَيْرُ فِي مَا وَقَعَ. بَرَدِ كَشْتِي أَنْجَا كِه خَوَاهِدِ خَدَايِ وَگَر جامه بر تن دَرَدِ نَاخَدَايِ

١- تَشْتَهِي: می خواهد، میل دارد

التمرين الثالث: تَرْجِمِ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ.

- لا تَكْتُبْ عَلَى الشَّجَرِ..... أَكْتُبْ بِخَطِّ وَاضِحٍ.....
- كَانُوا يَكْتُبُونَ رَسَائِلَ..... سَأَكْتُبُ لَكَ الْإِجَابَةَ.....
- لَمْ يَكْتُبْ فِيهِ شَيْئًا..... لَنْ أَكْتُبَ جُمْلَةً.....
- مَنْ يَكْتُبُ يَنْجَحُ..... قَدْ كُتِبَ عَلَى اللُّوْحِ.....
- يَكْتُبُ مِثْلَ عَلَى الْجِدَارِ..... أَخَذْتُ كِتَابًا رَأَيْتُهُ.....
- كُنْتُ أَكْتُبُ إِجَابَاتِي..... كُنْتُ كَاتِبًا دَرَسَكَ.....

التمرين الرابع: اِبْحَثْ عَنِ الْأَسْمَاءِ التَّالِيَةِ فِي الْجُمْلِ.

(اسْمُ الْفَاعِلِ، اسْمُ الْمَفْعُولِ، اسْمُ الْمُبَالَغَةِ، اسْمُ الْمَكَانِ، اسْمُ التَّفْضِيلِ)

- ١- ﴿... يَمْشُونَ فِي مَسَاكِينِهِمْ...﴾ طه: ١٢٨
- ٢- ﴿... اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا﴾ نوح: ١٠
- ٣- ﴿يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ...﴾ الرِّحْمَنُ: ١٤
- ٤- إِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ حَتَّىٰ عَنِ الْبِقَاعِ وَالْبِهَائِمِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
- ٥- إِنَّ أَحْسَنَ الْحُسْنِ الْخُلُقُ الْحَسَنُ. الْإِمَامُ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
- ٦- يَا رازِقُ كُلِّ مَرْزُوقٍ. مِنْ دُعَاءِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيرِ

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: عَيْنِ التَّرْجَمَةِ الصَّحِيحَةِ، وَ عَيْنِ الْمَطْلُوبِ مِنْكَ.

۱- ﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ﴾ هود: ٤٧

گفت: پروردگارا، من به تو ...

الف) ... پناه بردم که از تو چیزی بپرسم که به آن علم ندارم.

ب) ... پناه می‌برم که از تو چیزی بخواهم که به آن دانشی ندارم.

الِاسْمِ التَّكْرَرِ، وَ الْفِعْلِ النَّاقِصِ:

۲- ﴿...وَأَسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ النساء: ۳۲

الف) و از خدا بخشش او را بخواهید؛ زیرا خدا به هر چیزی داناست.

ب) و از فضل خدا سؤال کردند، قطعاً خدا به همه چیزها آگاه بود.

الِاسْمِ التَّكْرَرِ، وَ الْفِعْلِ النَّاقِصِ:

۳- ﴿...يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا﴾ النبأ: ۴۰

روزی که ...

الف) ... آدمی آنچه را با دستانش پیش فرستاده است می‌نگرد و کافر می‌گوید: کاش من خاک بودم.

ب) ... مرد آنچه را با دستش تقدیم کرده است می‌نگرد و کافر می‌گوید: من همانند خاک شدم.

الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ، وَ الْفِعْلِ النَّاقِصِ:

۴- كَانَ الْأَطْفَالُ يَلْعَبُونَ بِالْكُرَّةِ عَلَى الشَّاطِئِ وَبَعْدَ اللَّعِبِ صَارُوا نَشِيطِينَ.

الف) کودکان در کنار ساحل با توپ بازی می‌کردند و پس از بازی با نشاط شدند.

ب) بچه‌ها در کنار ساحل توپ بازی کردند و بعد از بازی پر نشاط خوشحال هستند.

الْمَجْرُورَ بِحَرْفِ الْجَرِّ، وَ الْمُضَافَ إِلَيْهِ:

۵- کُنْتُ سَاكِتًا وَمَا قُلْتُ كَلِمَةً، لِأَنِّي كُنْتُ لَا أَعْرِفُ شَيْئًا عَنِ الْمَوْضُوعِ.

الف) ساکت شدم و کلمه‌ای نمی‌گویم؛ برای اینکه چیزی از موضوع نمی‌دانم.

ب) ساکت بودم و کلمه‌ای نگفتم؛ زیرا چیزی درباره‌ی موضوع نمی‌دانستم.

الْمَفْعُولُ، وَ الْجَارُّ وَ الْمَجْرُورُ:

لِلْمُطَالَعَةِ

الْمُعْرَبَاتُ الْفَارْسِيَّةُ

إِبْرِيْسَمُ: إِبْرِيْشَمُ / إِبْرِيْق: آْبْرِيزُ / أَرْجَوَانِي: أَرْغَوَانِي / أَسْتَاذ: أَسْتَاذُ / إِسْتَبْرَق: سِتَبْرَقُ / أَسْطُوَانَةُ: أَسْطُوَانَةُ / بَابُوْنَج: بَابُوْنَه / بَخْشِيْش ← بَخْشِيْش (بِالْفَارْسِيَّةِ: انْعَام) / بَابُوْج (نَوْعٌ مِنَ الْجِدَاءِ) ← پاپوش / بَاذْنَجَان: بَاتِنْكَان (بِالْفَارْسِيَّةِ: بَادِمْجَان) // بَرِيْط: (بِرِ الْفَارْسِيَّةِ: سِيْنَه + بَت: بِالْفَارْسِيَّةِ: أَرْدَك) مِنْ أَلَاتِ الْمَوْسِيْقَى / بَرَزْخ ← بَرَزْ أَخُو (الْعَالَمُ الْأَعْلَى: جِهَانُ الْبَالَا) // بَرْنَامَج: بَرْنَامَه / بَرَوَاز ← پَرَوَاز: قَاب / بَرِيْد ← بُرِيْدَه دُم: پُست / بُسْتَان: بوسْتَان / بَغْدَاد: بَغ + دَاد (خَدَادَاد) / بُوْسَةُ ← بوسه / بَهْلَوَان ← پَهْلَوَان (بِالْفَارْسِيَّةِ: بَنْدَبَاز) // بَس: بَس / بَط: بَت (بِالْفَارْسِيَّةِ: اَرْدَك) / بَلُوْر: بَلُوْر / بَنْفَسَج: بَنْفَسَه / تَارِيْخ: تَارِيْكَ / تَتْوِيْج: تَاجْ كَذَارِي ← تَاج / تَخْت: تَخْت / تَرْجَمَان (تَرْجَمَة) ← تَرزُبَان / تَنْوَر: تَنْوَر / تَوْت: تَوْت / جَامُوْس: گَاومِيْش / جَزْر: كَزْر / جَص: كَج / جَلَاب: كَلَاب / جُلْنَار: كُنْأَار / جُنَاح: كُنَآه / جُنْدِي: كُنْدِي / جَوْرَاب: كُوْرپَا (كُوْرآپ) // جَوَز: كُوْز (بِالْفَارْسِيَّةِ: كِرْدُو) / جَوْشَن ← جَوْشَن: زَرَه / جَوْهَر: كُوْهَر /

حَرْبَاء: هوزبان (هور: خور «خورشید»)/ خَانَة: خانه (بُيُوتٌ فِي لُعْبَةِ الشُّطْرَنْجِ)/ حَنْدَق: کندک / دِجَلَة:
 تیگره (تند و تیز)/ دَرُوش: درویش / دُسْتور ← دَسْتور: قانون / دِیاج: دِیبا / دین: دین / رازیانج:
 رازیانه / رِزْق ← روچیک، روزیک «روزی» / روزنَمَة ← روزنامه (بِالْفَارْسِيَّةِ: تَقْوِيم)/ رَوَزَنَة ← روزنه /
 رَهْنَامَج: راهنما (دَلِيلٌ لِلسَّفَرَاتِ الْبَحْرِيَّةِ) / زَرْكَش ← زَرْكَش (نَسَجَ الْقُمَاشَ بِخُيُوطٍ مِنَ الذَّهَبِ: تارهای
 زر به پارچه کشید) / زَمَان: زمان / زَمَهْرِير: بسیار سرد / زَنْبِيل: (زَنْ: اِمْرَأَة + بَال: يَد = عَلَى يَدِ الْمَرْأَةِ) /
 زَنْجَار: زَنگَار / سَادَج: سادَه «سَدَاجَة: سادگی» / سَاعَة: سایه / سَجِيل: سنگ گِل / سَخَط: سَخْت (الْعَضْبُ
 الْكَثِيرُ) / سِرَاج: چِراغ / سِرَادِق: سَرَايْرده / سَرَحَس: سَرَحْس / سِرْدَاب: سِرْدَاب (زیر زمین: بِنَاءٌ تَحْتَ
 الْأَرْضِ) / سَرَمَد: سَرَامَد (بی آغاز و پایان: مَا لَا أَوَّلَ لَهُ وَ لَا آخِرَ) / سِرْوَال: سِلْوَار / سِگَر: سِگَر / سَكَنْجَبِين:
 سِرکه انگبین / سَلْجَم: سَلْجَم / سِنْجَاب: سِنْجَاب / سَوَسَن: سَوَسَن / شَاشَة: صفحَه تلویزیون ← شیشَه /
 شاهین (صَفْر): شاهین / شَوَنْدَر: چُغَنْدَر / شَهْدَانِج: شَاهِدانه / شَهْد: عسل / شَيْء ← شی: چیز /
 صَفَق: دست زد ← چَپْک / صَلِيب ← چَلِیپا / صَنْج: چَنگ، سَنج / طَاَزَج: تازَه / طَسْت: تَشْت /
 عَبْقَرِي ← آبکاری / عِفْریت ← آفرید / فِرْجَار، بِرْكَار ← پَرگَار / فُسْتُق: پَسْتَه / فِلْفَل: پِلپِل / فُولاد: پُولاد /
 فِیروز ← پِیروز / فِیروزَج: فِیروزَه / فِیل: پِیل / كَاس: کاسه / کافور ← کاپور / كَهْرَبَاء: کاه رُبا / كَنْز:
 گَنج / لِجَام: لگام / مِخْرَاب: مِهراب / مِسْک ← مَشْک: مَشْک / مِيزَاب ← مِيزَاب: ناودان «گَمِيز+آب» /
 نارَنج ← نار رنگ: نارنج / نَسْرین: نَسْرین / نَفْط: نَفْت / نَمَارِق: بالش ها (جَمع نَرْمَك) / نَمُوْدَج:
 نمونه / وَرْد ← ورد / وَزِير: ویچیر / هَنْدَسَة: اندازه

اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

■ اَكْتُبٌ عِشْرِينَ كَلِمَةً مُعَرَّبَةً اَصْلُهَا فَارِسِيٌّ مِنْ اَحَدِ هَذِهِ الْكُتُبِ.

الْمُعْجَمُ

كَلِمَاتُ الصَّفِّ السَّابِعِ إِلَى الْاِحَادِي عَشَرَ

توجه: کلمات بی‌شماره مربوط به پایه‌های هفتم تا دهم هستند.
یادگیری **فعل** در هر زبانی مهم‌تر از انواع دیگر کلمه است،
لذا فعل‌ها با **رنگ قرمز** مشخص شده‌اند تا بهتر جلب توجه کنند.

(مضارع: يَخْتَرِعُ / مصدر: إِخْتَرِعُ / امر: اِخْتَرِعْ / مصدر: اِخْتَرَاعُ)
أَخَذَ : گرفت، برداشت، بُرد
 (مضارع: يَأْخُذُ / مصدر: أَخَذَ / امر: خُذْ)
أَخْرَجَ : درآورد
 (مضارع: يُخْرِجُ / امر: أَخْرِجْ / مصدر: إِخْرَاجُ)
 (مضارع: يَخْرُجُ / امر: اِخْرُجْ / مصدر: إِخْرَاجُ)
أَخْرَجِي : دیگر
أَخْضَرَ : سبز
أَخْلَصَ : پاکی نیت و وزید، خالص
 گردانید
 (مضارع: يُخْلِصُ / امر: أَخْلِصْ / مصدر: إِخْلَاصُ)
 (مضارع: يَخْلُصُ / امر: اِخْلُصْ / مصدر: إِخْلَاصُ)
أَلْدَأء : به جا آوردن
أَلْدَأءة : ابزار «جمع: أَلْدَأءات»
أَدَارَ : چرخاند، اداره کرد
 (مضارع: يُدِيرُ / مصدر: إِدَارَة)
إِدَارَة المُرور : اداره راهنمایی و رانندگی
أَدَخَلَ : وارد کرد
 (مضارع: يُدْخِلُ / امر: ادْخِلْ / مصدر: إِدْخَالُ)
أَذْرَكَ الشَّيْءَ : به آن چیز رسید و بدان پیوست
 (مضارع: يُذْرِكُ / مصدر: إِذْرَاكُ / امر: اذْرِكْ)
أَدْعُ : دعوت کن، فرا بخوان، دعا کن
 (دعا، بَدْعُو) ۱
أَلْدَوِيَّة : داروها «مفرد: الدَّوَاء»
أَدَى : ایفا کرد، مُنجر شد، ادا کرد
 (مضارع: يُؤَدِي)
إِدْ : آنگاه
إِذَا : هرگاه، اگر
أَرَادَ : خواست
 (مضارع: يُرِيدُ / مصدر: إِرَادَة) = طَلَبَ، شَاءَ
أَرْبَعَاء، **يَوْمَ الأَرْبَعَاءِ** : چهارشنبه
أَرْبَعَة، **أَرْبَع** : چهار
أَرْبَعُونَ، **أَرْبَعِينَ** : چهل
إِرْتَبَطَ : ارتباط داشت

(مضارع: يُجْرِي / مصدر: إِجْرَاءُ)
أَجَّلَ : به تأخیر انداخت
 (مضارع: يُؤَجِّلُ / امر: أَجِّلْ / مصدر: تَأْجِيلُ) = أَحْرَسَ ۵
الأَجَل : گران قدرتر ۲
الأَحْبَبُ إلی : محبوبترین نزد
أَحَبَّ : دوست داشت (مضارع: يُحِبُّ)
إِحْتَرَقَ : آتش گرفت
 (مضارع: يَحْتَرِقُ / مصدر: إِحْتِرَاقُ)
إِحْتَرَمَ : احترام گذاشت
 (مضارع: يَحْتَرِمُ / امر: إِحْتَرِمْ / مصدر: إِحْتِرَامُ)
الإِحْتِفَاف : نگاه داشتن
إِحْتَفَلَّ : جشن گرفت
 (مضارع: يَحْتَفِلُّ / امر: اِحْتَفِلْ / مصدر: إِحْتِفَالُ)
إِحْتَوَى : در برداشت
 (مضارع: يَحْتَوِي / مصدر: إِحْتِوَاءُ)
الأِحْتِيَال : فریب کاری ۵
أَحَدٌ : یکی از
الأَحَدُ : کسی، یکتا، تنها
الأَحَد، **يَوْمَ الأَحَد** : یکشنبه
أَحَدَعَشَرَ : یازده
الأَحَدَى : یکی از
الأَحْسَن : بهتر، بهترین
أَحْسَنَ : خوبی کرد، خوب انجام داد
 (مضارع: يُحْسِنُ / امر: أَحْسِنْ / مصدر: إِحْسَانُ)
أَحْسَنْتَ : آفرین بر تو
الأَحْصَل : حلال تر، حلال ترین ۳
الأَحْمَر : سرخ
الأَخ (أخو، أخت، أخي) : برادر، دوست
 «جمع: الأَخوة و الأَخوان»
الأَخْت : خواهر «جمع: الأَخوات»
إِحْتَارَ : برگزید
 (مضارع: يَحْتَارُ / مصدر: إِحْتِيَارُ)
إِحْتَبَرَ : آزمود
 (مضارع: يَحْتَبِرُ / امر: إِحْتَبِرْ / مصدر: إِحْتِيَابُ)
إِحْتَرَعَ : اختراع کرد

أ : آيا
الأَب (أبو، أب، أباي) : پدر
 «جمع: آباء»
إِبْتَدَأَ : شروع شد
 (مضارع: يَبْتَدِئُ / امر: اِبْتَدِئْ / مصدر: اِبْتِدَاءُ)
إِبْتَدَأَ : لبخند، لبخند زدن
إِبْتَدَعَدَ : دور شد
 (مضارع: يَبْتَدِعِدُ / امر: اِبْتَدِعِدْ / مصدر: اِبْتِعَادُ) ≠ اِفْتَرَبَ
الأَبْحَاث : پژوهش ها «مفرد: بَحْث»
الأَبِل : شتران
إِبْن : پسر، فرزند «جمع: أَبْنَاء، بَنُونَ»
إِبْنُ آدَمَ : آدمیزاد
الأَبْيَض : سفید
الإِتْجَاه : جهت
الإِتْصَالَات : مخابرات
إِتْصَلَ بِ : با...تماس گرفت
 (مضارع: يَتَّصِلُ / امر: اِتَّصِلْ / مصدر: اِتِّصَالُ)
الأَتَقَى : پرهیزگارتر، پرهیزگارترین
إِتَّقَى : ترسید، پروا کرد
 (مضارع: يَتَّقِي / اتَّقوا: بترسید، پروا کنید)
أَتَى : آمد (مضارع: يَأْتِي) = جَاءَ
أَتَارَ : برانگیخت
 (مضارع: يُتِيرُ / مصدر: إِثَارَة)
الأَثْم : گناه = ذَنْب ۱
إِثْنَاعَشَرَ : دوازده
إِثْنَان، **إِثْنَيْن** : دو
الإِثْنَيْن، **يَوْمَ الإِثْنَيْن** : دوشنبه
أَجَابَ عَنَ : به ... پاسخ داد
 (مضارع: يُجِيبُ / امر: أَجِبْ / مصدر: إِجَابَة)
إِحْتَبَبَ : دوری کرد
 (مضارع: يَحْتَبِبُ / امر: إِحْتَبَبْ / مصدر: إِحْتِيَابُ)
الأَجْر : پاداش «جمع: أَجُور» ۲
أَجْرِي : جاری کرد

أَصَابَ : برخورد کرد

(مضارع: يُصِيبُ / مصدر: إصَابَةٌ)

أَصْبَحَ : شد (مضارع: يُصْبِحُ)

أَصْحَابُ الْمَهْنِ : صاحبان شغل‌ها

الْأَصْفَرُ : زرد

أَصْلَحَ : اصلاح کرد

(مضارع: يُصْلِحُ / امر: أَصْلِحْ / مصدر:

إِصْلَاح)

أَضَاعَ : تباہ کرد

(مضارع: يُضِيعُ / مصدر: إِضَاعَةٌ)

إِضَافَةٌ إِلَى : افزون بر

إِضْطَرَّ : ناگزیر کرد (مضارع: يُضْطَرُّ) ۵

الْإِطَارُ : تایر، چارچوب ۵

الْإِطَارُ الْإِحْتِيَاطِيُّ : چرخ یدکی ۵

أَطَاعَ : پیروی کرد

(مضارع: يُطِيعُ / مصدر: إِطَاعَةٌ)

أَطْعَمَ : خوراک داد

(مضارع: يُطْعِمُ / امر: أَطْعِمْ / مصدر:

إِطْعَام) ۶

الْأَطْيَبُ : خوب‌تر، خوب‌ترین =

الْأَحْسَنُ، الْأَفْضَلُ ۳

إِعْتَدَرَ : پوزش خواست

(مضارع: يَعْتَدِرُ / امر: اِعْتَدِرْ / مصدر:

إِعْتِذَار)

إِعْتَصَمَ : چنگ زد (با دست گرفت)

(مضارع: يَعْتَصِمُ / امر: اِعْتَصِمْ / مصدر:

إِعْتِصَام)

إِعْتَقَدَ : اعتقاد داشت

(مضارع: يَعْتَقِدُ / امر: اِعْتَقِدْ / مصدر:

إِعْتِقَاد)

إِعْتَمَدَ : اعتماد کرد (مضارع: يَعْتَمِدُ /

امر: اِعْتَمِدْ / مصدر: اِعْتِمَاد)

أَعْجَبَ : در شگفت آورد

«تَعْجَبَنِي : خوشم می‌آید، مرا در

شگفت می‌آورد»

(مضارع: يُعْجِبُ / مصدر: اِعْجَاب) ۳

الْأَعْجَزُ : ناتوان‌تر، ناتوان‌ترین

الْأَعْصَارُ : گردباد «جمع: الْأَعْصِير»

أَعْطَى : داد

(مضارع: يُعْطِي / مصدر: إِعْطَاءُ /

(مضارع: يَسْتَلِمُ / امر: اسْتَلِمْ / مصدر:

اسْتِلَام)

اسْتَمَعَ : گوش فرا داد

(مضارع: يَسْتَمِعُ / امر: اسْتَمِعْ / مصدر:

اسْتِماع) ۲

اسْتَوَدَعَ : سپرد (مضارع: يَسْتَوِدِعُ) ۷**اسْتَوَى : برابر شد**

(مضارع: يَسْتَوِي / مصدر: اسْتِواء)

اسْتَهْزَأَ : ریشخند کرد

(مضارع: يَسْتَهْزِئُ / مصدر: اسْتِهْزَاء) ۱

الْأَسَدُ : شیر

الْأُسْرَةُ : خانواده

أَسْرَى : شبانه حرکت داد

(مضارع: يُسْرِئُ / مصدر: اسْرَاء)

أَسْلَمَ : اسلام آورد

(مضارع: يُسْلِمُ / امر: اسْلِمْ / مصدر:

اسْلَام) ۶

الْأَسْوَةَ : الگو

الْأَسْوَدُ : سیاه

أَشَارَ : اشاره کرد

(مضارع: يُشِيرُ / مصدر: إِشَارَةٌ) ۶

إِشَارَاتُ الْمُرُورِ : علامت‌های راهنمایی

و رانندگی

إِشْتَدَّ : شدت گرفت (مضارع: يَشْتَدُّ) ۷**إِشْتَرَى : خرید** (مضارع: يَشْتَرِي)**إِشْتَعَلَ : برافروخته شد، سوخت**

(مضارع: يَشْتَعِلُ / امر: اِسْتَعِلْ / مصدر:

إِشْتِعَال) ۳

إِشْتَعَلَ : کار کرد

(مضارع: يَشْتَعِلُ / امر: اِسْتَعِلْ / مصدر:

إِشْتِعَال)

إِشْتَقَى : برگرفت

(مضارع: يَشْتَقِي / مصدر: اِسْتِاقَا) ۷

إِشْتَهَى : خواست

(مضارع: يَشْتَهِي / مصدر: اِسْتِهَاء) ۷

الْأَشَدُّ : سخت‌تر، سخت‌ترین

أَشْرَكَ : شریک قرار داد (مضارع: يَشْرِكُ)**أَشْعَلَ : شعله‌ور کرد**

(مضارع: يُشْعِلُ / امر: اَشْعِلْ / مصدر:

إِشْعَال)

(مضارع: يَرْتَبِطُ / امر: ارْتَبِطْ / مصدر:

ارْتِبَاط) ۲

الْأَرْدِيَّةُ : اردو ۶

الْأَرْدَلُ : فرومایه «جمع: الْأَرَادِل»

أَرْسَلَ : فرستاد

(مضارع: يُرْسِلُ / امر: ارْسَلْ / مصدر: اِرْسَال)

أَرْشَدَ : راهنمایی کرد (مضارع: يُرْشِدُ /

امر: ارْشِدْ / مصدر: ارْشَاد)

الْأَرْضُ : زمین «جمع: الْأَرْضِي»

أَرْضَعَ : شیر داد

(مضارع: يُرْضِعُ / امر: ارْضِعْ / مصدر:

ارْضَاع)

إِرْدَادَ : افزایش یافت

(مضارع: يِرْدَادُ / مصدر: اِرْدِيَاد) ۷

الْأَزْرَقُ : آبی

أَسَاءَ : بدی کرد

(مضارع: يُسِيءُ / مصدر: إِسَاءَةٌ)

الْأُسُوعُ : هفته «جمع: أُسَابِعُ»

اسْتَرْجَعَ : پس گرفت

(مضارع: يَسْتَرْجِعُ / امر: اسْتَرْجِعْ /

مصدر: اسْتِرْجَاع)

اسْتَشَارَ : مشورت کرد

(مضارع: يَسْتَشِيرُ / مصدر: اسْتِشَارَةٌ) ۵

اسْتِطَاعَ : توانست

(مضارع: يَسْتِطِيعُ / مصدر: اسْتِطَاعَةٌ)

اسْتَعَانَ : یاری جُست

(مضارع: يَسْتَعِينُ / مصدر: اسْتِعَانَةٌ)

اسْتَعَاثَ : کمک خواست

(مضارع: يَسْتَعِيثُ / مصدر: اسْتِعَاثَةٌ)

اسْتَعْفَرَ : آمرزش خواست

(مضارع: يَسْتَعْفِرُ / امر: اسْتَعْفِرْ /

مصدر: اسْتِعْفَار)

اسْتَفَادَ : بهره برد

(مضارع: يَسْتَفِيدُ / مصدر: اسْتِفَادَةٌ)

اسْتَقْبَلَ : به پیشواز رفت

(مضارع: يَسْتَقْبِلُ / امر: اسْتَقْبِلْ /

مصدر: اسْتِيقْبَال)

اسْتَقَرَّ : استقرار یافت

(مضارع: يَسْتَقِرُّ / مصدر: اسْتِقْفَار)

اسْتَلَمَ : دریافت کرد

(مضارع: يُمْسِكُ / امر: اُمْسِكْ / مصدر: إمساك)

أَمْطَرُ : باران بارید

(مضارع: يُمْطِرُ / امر: اُمْطِرْ / مصدر: إمطار)

أَمْكَنَ : امکان داشت (مضارع:

يُمْكِنُ / مصدر: إمكان)

أَلْمَمِيرُ : فرمانده «جمع: الأُمراء» ۲

أَلْأَمِينُ : امانت دار «جمع: الأَمَناء»

إِنْ : اگر

أَنْ : که

إِنْ : بی گمان، حقیقتاً، قطعاً

أَنْ : که

أَنَا : من

أَنَارٌ : نورانی کرد

(مضارع: يُنِيرُ / مصدر: إنارة)

إِنْبَعَثَ : فرستاده شد (مضارع:

يُنْبِئُ / مصدر: إنبعاث)

أَنْتَ : تو «مذكر»

أَنْتِ : تو «مؤنث»

أَنْتَ عَلَيَّ الْحَقُّ : حق با شماست

أَنْجَحَ : تولید کرد

(مضارع: يُنْجِجُ / امر: أَنْجِجْ / مصدر:

إنجاح)

إِنْتَبَهَ : بیدار شد، متوجه شد، آگاه شد

(مضارع: يَنْتَبِهُ / امر: اِنْتَبِهْ / مصدر:

إنتباه)

إِنْتَظَرَ : منتظر شد

(مضارع: يَنْتَظِرُ / امر: اِنْتَظِرْ / مصدر:

انتظار)

إِنْتَفَعَ بِ: از ... سود برد

(مضارع: يَنْتَفِعُ / امر: اِنْتَفِعْ / مصدر:

إنتفاع)

أَنْتَمَ : شما «مذكر»

أَنْتُمْ : شما «مثنی»

أَنْتُنَّ : شما «مؤنث»

أَلْأَنْثَى : زن، ماده

أَلْإِنْجِلِيزِيَّةُ : انگلیسی ۶

أَنْزَلَ : نازل کرد

(مضارع: يَنْزِلُ / امر: أَنْزِلْ / مصدر: إنزال)

إِلْتَمَأَ : بهبود یافت

(مضارع: يَلْتَمِئُ / مصدر: إلتئام)

إِلْتَزَمَ : پایبند شد

(مضارع: يَلْتَزِمُ / امر: اِلْتَزِمْ / مصدر:

إلتزام) ۲

إِلْتَفَّ : در هم پیچید

(مضارع: يَلْتَفِّ / مصدر: إلتفاف) ۳

إِلْتَفَّتْ : روی برگرداند

(مضارع: يَلْتَفِئُ / امر: اِلْتَفِئْ / مصدر:

إلتفات) ۲

إِلْتِقَاطُ الصَّوْرَةِ : عکس گرفتن

إِلْتَقَى : دیدار کرد

(مضارع: يَلْتَقِي / مصدر: إلتقاء) ۷

أَلَّذِي : کسی که، که

أَلَّذِينَ : کسانی که، که

أَلْسَاعَةَ : قیامت ۳

أَلْأَلْسِنَةُ : زبان ها «مفرد: أَللسان»

أَلْفٌ : نگاشت، به هم پیوست،

همدل کرد

(مضارع: يُؤَلِّفُ / امر: أَلِّفْ / مصدر:

تألیف) ۲

أَلْأَلْفُ : هزار «جمع: أَلآلاف»

أَلْقَى : انداخت (مضارع: يُلْقِي /

مصدر: إلقاء) ۶

أَلْقَى مُحَاضَرَةً : سخنرانی کرد ۶

أَلْأَلْمُ : درد «جمع: أَلآلام» ۷

إِلَى : به، به سوی، تا

إِلَى الْإِقَاءِ : به امید دیدار

أَلْأَلْمُ : مادر «جمع: أَلأمهات»

أَمٌ : یا = أَوْ

أَمَامَ : رو به رو ≠ خَلْفَ

أَلْأَمَانُ : امنیت

إِمْتَلَأَ : پر شد

(مضارع: يَمْتَلِئُ / امر: اِمْتَلِئْ / مصدر:

إمتلاء) ۳

إِمْرَأٌ، إِمْرُؤٌ، إِمْرِي (أَلْمَرْءُ) : انسان، مرد

إِمْرَأَةٌ (أَلْمَرْأَةُ) : زن «أَلنساء» زنان»

أَمْرِيكَا أَلْوَسْطَى : آمریکای مرکزی

أَمْسٌ : دیروز

أَمْسَكَ : به دست گرفت

أَعْطَيْتِي : به من بده)

أَلْأَعْلَمُ : داناتر، داناترین

أَلْأَعْلَى : بالا، بالاتر

إِعْتَابٌ : غیبت کرد

(مضارع: يَعْتَابُ / مصدر: إعتاب) ۱

إِعْتَرَّ : فریب خورد

(مضارع: يَعْتَرُّ) ۵

أَلْأَغْصَانُ : شاخه ها «مفرد: أَلغصن» =

أَلْغُصُونُ ۳

أَغْلَقَ : بست

(مضارع: يُغْلِقُ / امر: اَغْلِقْ / مصدر:

إغلاق) ≠ فَتَحَ

أَفْرَزَ : ترشح کرد

(مضارع: يُفَرِّزُ / مصدر: إفرز)

أَلْأَفْضَلُ : برتر، برترین «جمع:

أَلْأَفْضَالُ»

إِفْتَرَبَ : نزدیک شد

(مضارع: يَفْتَرِبُ / امر: اِفْتَرِبْ /

مصدر: إفتراب)

أَلْأَقْرَبَاءُ : خویشاوندان «مفرد:

أَلْقَرِيبُ»

أَلْأَقْلُ : کمتر، کمترین

أَلْأَكْبَرُ : بزرگ تر، بزرگ ترین

إِكْتَسَبَ : به دست آورد

(مضارع: يَكْتَسِبُ / امر: اِكْتَسِبْ /

مصدر: إكتساب)

إِكْتَشَفَ : یافت، کشف کرد

(مضارع: يَكْتَشِفُ / امر: اِكْتَشِفْ /

مصدر: إكتشاف) ۸

أَكَّدَ : تأکید کرد (مضارع: يُؤَكِّدُ / امر:

أَكِّدْ / مصدر: تأکید)

أَلْإِكْرَاهُ : اجبار

أَلْأَكْرَمُ : گرامی تر، گرامی ترین

أَكْرَمَ : گرامی داشت

(مضارع: يُكْرِمُ / امر: أَكْرِمْ / مصدر:

إكرام) ۳

أَكَلَّ : خورد (مضارع: يَأْكُلُ / امر:

كُلْ / مصدر: أكل)

إِلَّا : به جز، مانده «در ساعت خوانی»

أَلَا : همان، آگاه باش

الْبُسْتَان : باغ «جمع: البساتين»

بَسَطَ : گستراند

(مضارع: يَبْسُطُ / امر: اَبْسُطْ)

بُسهولته : به آسانی ≠ يَصُعبه

الْبَسِيط : ساده

بَصْر : دیده «جمع: الأبصار»

الْبِضَاعَة : کالا «جمع: البضائع»

الْبَطْ، الْبَطَّة : اردک

الْبَطَارِيَّة : باتری

الْبِطَاقَة : کارت

بَعَثَ : فرستاد

(مضارع: يَبْعَثُ / امر: اِبْعَثْ)

الْبُعْد : دوری ≠ الْقُرْب

بَعُدَ : دور شد

(مضارع: يَبْعُدُ / امر: اُبْعُدْ) ≠ قَرِبَ

بَعُدَ : دور ساخت

(مضارع: يُبْعِدُ / امر: بَعُدْ / مصدر:

تَبْعِد) ≠ قَرَبَ ٥

بَعْض ... بعض : یکدیگر ١

الْبَعِيد : دور ≠ الْقَرِيب

بَعْثَة : ناکهان = فِجَاءَة

الْبَقْر، الْبَقْرَة : گاو

الْبِقَعَة : قطعه زمین «جمع: يقاع»

الْبُكَاء : گریه کردن

الْبُكَتِيرِيَا : باکتری

بُكِّلْ سُورِي : با کمال میل

بُكِيَ : گریه کرد

(مضارع: يَبْكِي / مصدر: بُكَا)

بَلٌ : بلکه

بَلَا : بدون

الْبِلَاد : کشور، شهرها «مفرد: الْبَلَد»

الْبَلَد : شهر «جمع: الْبِلَاد»

بَلَغَ : رسید (مضارع: يَبْلُغُ / مصدر: بُلُوغ)

بِمَ : با چه چیزی «ب + ما»

الْبِنَاء : ساختن، ساختمان

الْبِنْت (الْبِنْتَة) : دختر «جمع: بنات»

الْبِنْفَسَجِي : بنفش

بَنَى : ساخت (مضارع: يَبْنِي / مصدر: بِنَاء)

الْبَوْم، الْبَوْمَة : جغد

الْبَهِيمَة : چارپا (غیر از درندگان)

أَي : کدام، چه

أَيُّهَا : ای «برای مؤنث»

أَيْضاً : همچنین

أَيْنَ : کجا

أَيُّهَا : ای «برای مذکر»

الْآتِي، آت : آینده، درحال آمدن

الْآخِر : پایان = الْآخِيَة

الْآخَر، الْآخَرِي : دیگر

الْآلَة : دستگاه «جمع: آلات»

آلَة الطَّبَاة : دستگاه چاپ

أَمَنَ : ایمن آورد، ایمن کرد

(مضارع: يُؤْمِنُ / امر: اَمِّنْ / مصدر: اِيْمَان)

الْآيَة : نشانه ٧

ب

ب : به وسیله

الْبَاب : در «جمع: أبواب»

الْبَارِد : سرد ≠ حَار

بَارَكَ اللهُ فَيْكَ : آفرین بر تو

بِالتَّأَكِيد : البتة

الْبَالِغ : کامل

الْبَائِع : فروشنده

بَجَلٌ : بزرگ داشت

(مضارع: يَبْجُلُ / امر: بَجِّلْ / مصدر:

تَبْجِيل) ٢

بِحَاجَة : نیازمند

الْبَحْث : پژوهش «جمع: الأبحاث»

بَحَثَ عَن : دنبال...گشت

(مضارع: يَبْحَثُ / امر: اِبْحَثْ / مصدر: بَحْث)

الْبَحْر : دریا «جمع: الْبِحَار»

بَدَأَ : شروع کرد، شروع شد

(مضارع: يَبْدَأُ / امر: اِبْدَأْ)

الْبِدَايَة : شروع ≠ الْآخِيَة

بَدَّلَ : عوض کرد

(مضارع: يَبْدِلُ / امر: اِبْدِلْ / مصدر: تَبْدِيل)

الْبَدِيع : نو (برای نخستین بار)

الْبَدْر : دانه «جمع: الْبُدُور» ٣

الْبَسْر : خشکی، صحرا

الْبِسْر : نیکی = الْإِحْسَان

الْبِرْنَامَج : برنامه «جمع: الْبِرَامِج» ٤

اِنْسَحَبَ : عقب نشینی کرد

(مضارع: يَنْسَحِبُ / امر: اِنْسَحِبْ /

مصدر: اِنْسِحَاب) ٢

اِنْشَأَ : ساخت

(مضارع: يُنْشِئُ / امر: اَنْشِئْ / مصدر:

اِنْشَاء) ٢

اِنْشَدَ : سرود (مضارع: يُنْشِدُ / امر:

اِنْشَدْ / مصدر: اِنْشَاد)

اِنْصَتَ : با سکوت گوش فرا داد

(مضارع: يُنْصِتُ / امر: اِنْصِتْ / مصدر:

اِنْصَات)

الْاِنْصَاح : اندرزگوترین

اِنْضَمَّ : پیوست (مضارع: يَنْضَمُّ /

مصدر: اِنْضِمَام) ٧

الْاِنْف : بینی «جمع: الْاِنْفُوف»

اِنْفَسَهُمْ : به خودشان

الْاِنْفَع : سودمندتر، سودمندترین

اِنْفَقَ : انفاق کرد

(مضارع: يُنْفِقُ / امر: اِنْفِقْ / مصدر: اِنْفِاق)

اِنْقَدَ : نجات داد

(مضارع: يُنْقِذُ / امر: اِنْقِذْ / مصدر:

اِنْقَاذ)

اِنْقَرَة : آنکارا ٦

اِنْكَسَرَ : شکسته شد (مضارع:

يَنْكَسِرُ / مصدر: اِنْكِسَار)

اِنْمَا : فقط

أَوْ : یا

أَوْجَدَ : پدید آورد

(مضارع: يَوْجِدُ / امر: اَوْجِدْ / مصدر: اِيْجَاد)

الْأَوْسَط : میانه‌تر، میانه‌ترین

أَوْصَلَ : رسانید

(مضارع: يَوْصِلُ / امر: اَوْصِلْ / مصدر:

اِيْصَال)

أَوْصَى : سفارش کرد (مضارع: يَوْصِي) ٦

أَوْفَى : وفا کرد (مضارع: يَوْفِي) ٧

الْأَوْلَى : یکم، نخستین «مؤنث الأول»

أَوْلَنَكَ : آنان

أَهْدَى : هدیه کرد

(مضارع: يُهْدِي / مصدر: اِهْدَاء) ٢

أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكُمْ : خوش آمدید

مضارع: يَتَعَجَّبُ / امر: تَعَجَّبْ /

مصدر: تَعَجَّبَ

تَعَرَّفَ عَلَيَّ : بر ... شناخت یافت

(مضارع: يَتَعَرَّفُ / امر: تَعَرَّفْ / مصدر:

تَعَرَّفَ)

تَعَلَّمَ : یاد گرفت

(مضارع: يَتَعَلَّمُ / امر: تَعَلَّمْ / مصدر: تَعَلَّمَ)

التَّعَلُّمُ : مچ گیری ۲

تَغَيَّرَ : دگرگون شد

(مضارع: يَتَغَيَّرُ / امر: تَغَيَّرْ / مصدر:

تَغَيَّرَ) ۷

التَّفَاتُحُ : سبب «جمع: التَّفَاتِحَاتُ»

تَفَرَّقَ : پراکنده شد

(مضارع: يَتَفَرَّقُ / امر: تَفَرَّقْ / مصدر:

تَفَرَّقَ)

تَفَضَّلَ : بفرما

التَّفَاعُدُ : بازنشستگی

تَقَدَّمَ : پیشرفت کرد (مضارع: يَتَقَدَّمُ /

امر: تَقَدَّمْ / مصدر: تَقَدَّمَ)

تَقَرَّبَ : نزدیکی جست

(مضارع: يَتَقَرَّبُ / امر: تَقَرَّبْ / مصدر:

تَقَرَّبَ) ≠ اِتَّبَعَدَ ۲

تَكَلَّمَ : صحبت کرد

(مضارع: يَتَكَلَّمُ / امر: تَكَلَّمْ / مصدر:

تَكَلَّمَ) = حَدَّثَ، كَلَّمَ

تَلَا : خواند (مضارع: يَتَلَوُ / مصدر: تَلَاوَة)

تَلَاكَ : آن «مؤنث»

التَّلْمِيزُ : دانش آموز

«جمع: التَّلَامِيزُ»

التَّثْمَانُ : تندیس «جمع: التَّثْمَانِيَلُ»

التَّثْمُرُ : خرما «جمع: التَّثْمُورُ»

تَمَّمَ : کامل کرد

(مضارع: يَتَمَّمُ / امر: تَمَّمْ / مصدر:

تَمَّمِمْ) ۱

تَمَنَّى : آرزو کرد (مضارع: يَتَمَنَّى) ۷

تَنَابُرًا بِالْأَلْقَابِ : به یکدیگر لقب‌های

زشت دادند

(مضارع: يَتَنَابُرُ / مصدر: تَنَابُرًا) ۱

تَنَاجَى : راز گفت (مضارع: يَتَنَاجَى)

تَنَاولَ : خورد

تَخَلَّصَ : رهایی یافت

(مضارع: يَتَخَلَّصُ / امر: تَخَلَّصْ / مصدر:

تَخَلَّصَ)

تَدَخَّلَ : دخالت کرد

(مضارع: يَتَدَخَّلُ / امر: تَدَخَّلْ / مصدر:

تَدَخَّلَ) ۴

تَدَكَّرَ : به یاد آورد

(مضارع: يَتَدَكَّرُ / امر: تَدَكَّرْ / مصدر:

تَدَكَّرَ) ۳

التُّرَابُ : خاک ، ریزگرد

تَرَاخَمُوا : به همدیگر مهربانی کردند

(مضارع: يَتَرَاخَمُ / مصدر: تَرَاخَمَ)

تَرَجَّمَ : ترجمه کرد

(مضارع: يُتَرَجِّمُ / امر: تَرَجِّمْ / مصدر:

تَرَجَّمَهَ)

تَرَكَّ : ترک کرد (مضارع: يَتَرَكُّ / امر:

أَتَرَكْ / مصدر: تَرَكَّ)

تَسَاقَطَ : پی در پی افتاد

(مضارع: يَتَسَاقَطُ / امر: تَسَاقَطْ /

مصدر: تَسَاقَطَ)

تَشَعَّعَ : تسع : نه

التَّسْلُلُ : نفوذ کردن، آفاسید ۳

تَسَلَّمَ عَيْنَاكَ : چشمت سالم بماند!

(چشمت بی بلا)

تَصَادَمَ : تصادف کرد

(مضارع: يَتَصَادَمُ / مصدر: تَصَادَمَ)

تَعَادَلَ : برابر شد

(مضارع: يَتَعَادَلُ / امر: تَعَادَلْ / مصدر:

تَعَادَلَ) ۳

تَعَارَفُوا : یکدیگر را شناختند

(مضارع: يَتَعَارَفُونَ / مصدر: تَعَارَفَ)

تَعَالَى : بیا (تعالَ نَدَّهَبُ : بیا برویم)

تَعَاوَنَ : همیاری کرد

(مضارع: يَتَعَاوَنُ / امر: تَعَاوَنْ / مصدر:

تَعَاوَنَ)

تَعَايَشَ : همزیستی داشت

(مضارع: يَتَعَايَشُ / امر: تَعَايَشْ /

مصدر: تَعَايَشَ)

التَّعَجُّبُ : خستگی

تَعَجَّبَ : تعجب کرد

«جمع: أَلْبَهَائِمُ»

أَلْبَيْتُ : خانه «جمع: أَلْبَيْوت»

أَلْبَيْتُرُ : چاه «جمع: أَلْبَابَرُ»

بَيْتَسٌ : بد است ۱

أَلْبَيْعُ : فروش ≠ الشَّراء

بَيَّنَّ : آشکار کرد

(مضارع: يُبَيِّنُ / امر: بَيِّنْ / مصدر:

بَيَّنَّ) ۷

ت

تَابَ : توبه کرد (مضارع: يَتُوبُ / امر:

تُبْ / مصدر: تُوِبَ) ۱

تَأَثَّرَ : اثر پذیرفت (مضارع: يَتَأَثَّرُ /

امر: تَأَثَّرْ / مصدر: تَأَثَّرَ)

تَارَةً : یک بار = مَرَّةً ۲

التَّاسِعُ، التَّاسِعَةَ : نهم

التَّالِي، تَالٍ : بعدی

التَّجَبَّلَ : بزرگداشت

(ماضی: بَجَلَّ / مضارع: يَجْبُلُّ) ۲

تَبَيَّنَ : آشکار شد

(مضارع: يَتَبَيَّنُ / امر: تَبَيَّنْ / مصدر:

تَبَيَّنَ) ۵

تَجَسَّسَ : جاسوسی کرد

(مضارع: يَتَجَسَّسُ / امر: تَجَسَّسْ /

مصدر: تَجَسَّسَ) ۱

تَجَلَّى : جلوه گر شد (مضارع: يَتَجَلَّى)

تَجَمَّعَ : جمع شد

(مضارع: يَتَجَمَّعُ / امر: تَجَمَّعْ / مصدر:

تَجَمَّعَ)

تَخَّتْ : زیر ≠ فَوْق

تَحَرَّكَ : حرکت کرد

(مضارع: يَتَحَرَّكُ / امر: تَحَرَّكْ / مصدر: تَحَرَّكَ)

تَحَسَّنَ : خوب شد

(مضارع: يَتَحَسَّنُ / امر: تَحَسَّنْ /

مصدر: تَحَسَّنَ) ۷

تَخَرَّجَ : دانش آموخته شد

(مضارع: يَتَخَرَّجُ / امر: تَخَرَّجْ / مصدر:

تَخَرَّجَ)

التَّخْفِيفُ : تخفیف دادن

(در داد و ستد) ۱

إِجْلِبُ / مصدر: جَلَبُ
 أَلْجَلْدُ: پوست «جمع: أَلْجُلُود» ٥
جَلَسَ: نشست
 (مضارع: يُجْلِسُ / امر: اِجْلِسْ / مصدر: جُلوس)
 جَلِيسُ السَّوءِ: همنشین بد
 أَلْجَمَارِكُ: گمرکات «مفرد: أَلْجَمْرِكُ»
 أَلْجَمَاعَةُ: گروه (أَلْجَمَاعِي: گروهی)
 أَلْجَمَالُ: زیبایی ≠ أَلْقُبْحُ
جَمَعَ: جمع کرد
 (مضارع: يَجْمَعُ / امر: اِجْمَعْ / مصدر: جَمَعَ)
 أَلْجَمِيلُ: زیبا ≠ أَلْقَبِيحُ
 جَنْبُ: کنار
 أَلْجَنَّةُ: بهشت
 أَلْجُنْدِي: سرباز «جمع: أَلْجُنُود»
 أَلْجَوُ: هوا
 أَلْجَوَازُ، جَوَازُ السَّفَرِ: گذرنامه «جمع: أَلْجَوَازَاتُ»
 أَلْجَوَالُ، أَلْهَاتِفُ أَلْجَوَالُ: تلفن همراه
 أَلْجَوْرَةُ: دانه گردو، بلوط و مانند آن ۳
 أَلْجُوعُ: گرسنگی ۶
جَهَّرَ: مجهز کرد
 (مضارع: يُجَهِّرُ / امر: جَهِّرْ / مصدر: تَجْهِيضُ)
 أَلْجَهْلُ: نادانی ≠ أَلْعِلْمُ
جَهَّلَ: ندانست (مضارع: يَجْهَلُ / مصدر: جَهَّلَ) ۲
 أَلْجَيِّدُ: خوب، به خوبی
 أَلْجَيْشُ: ارتش «جمع: أَلْجَيْوش»

ح

أَلْحَاجَةُ: نیاز «جمع: أَلْحَوَائِجُ»
 أَلْحَادُ: تیز
 أَلْحَادِي عَشْرُ، أَلْحَادِيَّةُ عَشْرَةُ: یازدهم
 أَلْحَارُ: گرم ≠ أَلْبَارِدُ
حَارَبَ: جنگید
 (مضارع: يُحَارِبُ / امر: حَارِبْ / مصدر: مُحَارَبَةٌ)
 حَارِسُ الْمَرْمَى: دروازه بان ۳
 أَلْحَاسُوبُ: رایانه «جمع: أَلْحَوَاسِبُ»

جَازَ: جایز شد
 (مضارع: يَجُوزُ / مصدر: جَوَازُ)
 أَلْجَالِسُ: نشست
جَالَسَ: همنشینی کرد
 (مضارع: يُجَالِسُ / امر: جَالِسْ / مصدر: مُجَالَسَةٌ)
 أَلْجَامِعَةُ: دانشگاه «جمع: أَلْجَامِعَاتُ»
 أَلْجَاهِزُ: آماده
 أَلْجَاهِلُ: نادان «جمع: أَلْجَهَالُ»
 أَلْجَبِيلُ: کوه «جمع: أَلْجِبَالُ»
 أَلْجَبْنُ، أَلْجَبْنَةُ: پنیر
 أَلْجَدُّ: پدر بزرگ «جمع: أَلْأَجْدَادُ»
جَدَّ: کوشید
 (مضارع: يَجِدُّ / مصدر: جِدَّ)

جِدًّا: بسیار
 أَلْجِدَارُ: دیوار
 أَلْجِدَّةُ: مادر بزرگ
 أَلْجِدَلُ: ستیز
 أَلْجِدْعُ: تنه «جمع: أَلْجُدُوعُ» ۳
 أَلْجِدْوَةُ: پاره آتش
جَرَّ: کشید (مضارع: يَجْرُ / مصدر: ۴
جَرَّبَ: آزمایش کرد
 (مضارع: يُجَرِّبُ / امر: جَرِّبْ / مصدر: تَجْرِيْبُ و تَجْرِيْبَةٌ)
 أَلْجُرْحُ: زخم
جَرَّحَ: زخمی کرد
 (مضارع: يُجَرِّحُ / امر: جَرِّحْ / مصدر: تَجْرِيْحُ)

جَرَى: جاری شد
 (مضارع: يَجْرِي / مصدر: جَرَيَانُ)
 أَلْجَزَاءُ: پاداش، کیفر
 أَلْجَزْرُ: جزیره ها «مفرد: أَلْجَزَيْرَةُ» ۳
 أَلْجَزْرُ: هویج

جَزَى: کیفر کرد
 (مضارع: يَجْزِي / مصدر: جَزَاءُ)
 أَلْجَسْرُ: پُل «جمع: أَلْجَسُورُ»
جَعَلَ: قرار داد
 (مضارع: يَجْعَلُ / امر: اِجْعَلْ / مصدر: جَعَلَ) = وَضَعَ
جَلَبَ: آورد (مضارع: يَجْلِبُ / امر: ۱

(مضارع: يَتَنَاوَلُ / امر: تَنَاوَلْ / مصدر: تَنَاوَلُ) = أَكَلْ
تَنَبَّهَ: آگاه شد
 (مضارع: يَتَنَبَّهُ / امر: تَنَبَّهْ / مصدر: تَنَبَّهْ) = اِنتَبَهَ ۲
 أَلْتَوَابُ: بسیار توبه پذیر، بسیار توبه کننده ۱
 أَلْتَوَاصُلُ: ارتباط ۱
تَوَكَّلَ: توکل کرد
 (مضارع: يَتَوَكَّلُ / امر: تَوَكَّلْ / مصدر: تَوَكَّلْ) ۲
 أَلْتَهْمُ: تهمت ها «مفرد: تُهْمَةٌ» ۴
 أَلْتَبَّارُ: جریان

ث

أَلْتَالِثُ، أَلْتَالِثَةُ: سوم
 أَلْتَامِنُ، أَلْتَامِنَةُ: هشتم
تَبَّتَ: استوار ساخت
 (مضارع: يَتَبَّتْ / امر: تَبَّتْ / مصدر: تَتَبَّتْ) ۲
 أَلْتَعْلَبُ: رویه
 أَلْتَقَافَةُ: فرهنگ (أَلْتَقَافِي: فرهنگی) ۶
 أَلْتَقْوِيلُ: سنگین ≠ أَلْخَفِيْفُ
 ثَقِيْلُ السَّمْعِ: کم شنوا
 أَلْتَلَاثَاءُ: سه شنبه
 ثَلَاثَةٌ، ثَلَاثُ: سه
 ثَلَاثُوْنَ، ثَلَاثِيْنَ: سی
 أَلْتَلْوَجُ: برف، یخ «جمع: أَلْتَلْوُجُ»
 ثَمَّ: سپس
 ثَمَانِيَّةُ، ثَمَانِي: هشت
 أَلْتَمْرُ: میوه «جمع: أَلْتَمَرُ»
 أَلْتَمْرَةُ: میوه «جمع: أَلْتَمْرَاتُ»

ج

جاءَ: آمد = أتى
جادَلُ: گفت وگو کرد، ستیز کرد
 (مضارع: يُجَادِلُ / امر: جَادِلْ / مصدر: مُجَادَلَةٌ) ۱
 أَلْجَارُ: همسایه «جمع: أَلْجَبِرَانُ»

أَلْحَلِيبُ : شیر
 أَلْحَمَامَةُ : کبوتر
 أَلْحُمُقُ : نادانی
 أَلْحَمَلُ : بُردن، حمل کردن
 أَلْحُمَى : تب ۷
 أَلْحَمِيمُ : گرم و صمیمی
 أَلْحَوَارُ : گفتم وگو
 حَوَلُ : اطراف
حَوَّلَ : تبدیل کرد
 (مضارع: يُحَوِّلُ/ امر: حَوِّلْ/ مصدر:
 تَحْوِيلُ)
 أَلْحَيَاءُ : شرم
 أَلْحَيِّ : زنده «جمع: الأحياء» ≠ أَلْمَيِّتُ
حَيَّ : بشتاب ۲
 أَلْحَيَاةُ : زندگی ≠ أَلْمَوْتُ
حَيَّرَ : حیران کرد
 (مضارع: يُحَيِّرُ/ امر: حَيِّرْ)

خ

أَلْخَاتِمُ : انگشتر «جمع: أَلْخَوَاتِمُ»
خَاطَبَ : خطاب کرد
 (مضارع: يُخَاطِبُ/ امر: خَاطِبْ/
 مصدر: مُخَاطَبَةٌ) ۲
خَافَ : ترسید
 (مضارع: يَخَافُ/ مصدر: خَوْفُ)
 أَلْخَامِسَ عَشَرَ أَلْخَامِسَةَ عَشْرَةَ : پانزدهم
 أَلْخَامِسُ، أَلْخَامِسَةَ : پنجم
 أَلْخَانِيقُ : خفه کننده ۳
 أَلْخَائِفُ : ترسیده، ترسان
 أَلْخَبَّازُ : نانوا
 أَلْخُبْرُ : نان
خَجَلَ : شرمند شد
 (مضارع: يَخْجَلُ/ امر: إِخْجَلْ/ مصدر:
 خَجَلٌ) ۲
خَدَمَ : خدمت کرد
 (مضارع: يَخْدُمُ/ امر: إِخْدَمْ/ مصدر: خِدْمَةٌ)
خَرَّبَ : ویران کرد
 (مضارع: يَخْرِبُ/ امر: خَرِّبْ/ مصدر:
 تَخْرِيْبُ)
خَرَجَ : بیرون رفت (مضارع: يَخْرُجُ/

مصدر: خُرْنٌ) ≠ فَرَحَ
 أَلْحَزِينُ : غمگین ≠ أَلْمَسْرُورُ و
 أَلْفَرَحُ
 أَلْحُسَامُ : شمشیر
 أَلْحَسَبُ : بس ۲
حَسِبَ : پنداشت
 (مضارع: يَحْسَبُ/ امر: احْسَبْ)
 أَلْحُسْنُ : خوبی ≠ أَلْقُبْحُ، أَلْسَوْءُ
حَسَّنَ : نیکو گردانید
 (مضارع: يُحَسِّنُ/ امر: حَسِّنْ/ مصدر:
 تَحْسِينٌ) ۱
 حُسْنُ أَلْخُلُقِ : خوش اخلاقی
 حُسْنُ أَلْعَهْدِ : خوش پیمانی
 أَلْحَسَنُ، أَلْحَسَنَةُ : خوب
 حَسَنًا : بسیار خوب
 أَلْحِصَّةُ : زنگ درسی، قسمت ۲
حَصَدَ : درو کرد
 (مضارع: يَحْصُدُ/ امر: اُحْصُدْ)
حَصَلَ عَلَيَّ : به دست آورد
 (مضارع: يَحْضُلُ/ امر: اُحْضَلْ/ مصدر:
 حُضُولٌ) ۶
 أَلْحَضَارَةُ : تمدن ۶
 أَلْحَضْرَةُ : جناب ۵
 أَلْحَطَبُ : هیزم
 أَلْحِفَاظُ عَلَيَّ : نگهداری از
حَقَرَ : گند
 (مضارع: يَحْقِرُ/ امر: إِحْقِرْ/ مصدر: حَقْرٌ)
حَفِظَ : حفظ کرد
 (مضارع: يَحْفَظُ/ امر: احْفَظْ/ مصدر:
 حِفْظٌ)
 حَفَلَةُ أَلزَّوْاجِ : جشن عروسی
 حَفَلَةُ أَلْمِيلَادِ : جشن تولد
 أَلْحَقِيقِيَّةُ : کیف، چمدان
 «جمع: أَلْحَقَائِبُ»
حَكَمَ : حکومت کرد، داوری کرد
 (مضارع: يَحْكُمُ/ امر: اُحْكَمْ)
 أَلْحَكَمُ : داور ۳
حَلَّ : فرود آمد، حل کرد (مضارع: يَحِلُّ)
 أَلْحَلْمُ : بردباری
 أَلْحَلْوَانِيُّ : شیرینی فروش

أَلْحَافِلَةُ : اتوبوس «جمع: أَلْحَافِلَاتُ»
حاوَلُ : تلاش کرد
 (مضارع: يُحاوِلُ/ امر: حاوِلْ/ مصدر:
 مُحَاوَلَةٌ)
 أَلْحَبُّ : دانه، قرص
 «جمع: أَلْحُبُوبُ/ أَلْحَبَّةُ: یک دانه»
 أَلْحَبُّ : دوست داشتن
 أَلْحَبَلُ : طناب «جمع: أَلْحِبَالُ»
 أَلْحَبِيبُ : دوست، یار «جمع: أَلْحَبِيبَةُ»
 = أَلصَّدِيقُ ≠ أَلْعَدُوُّ
 حَتَّى : تا، تا اینکه
 أَلْحَجَرُ : سنگ «جمع: أَلْحِجَارُ و
 أَلْحِجَارَةُ»
 أَلْحَدَادُ : آهنگر
حَدَّثَ : اتفاق افتاد
 (مضارع: يَحْدُثُ/ مصدر: حُدُوثٌ)
حَدَّثَ : سخن گفت
 (مضارع: يَحْدُثُ/ امر: حَدِّثْ/ مصدر:
 تَحْدِيثٌ) = تَكَلَّمَ ۵
 أَلْحُدُودُ : مرز، مرزها «مفرد: أَلْحَدَّ»
 حَدِيثٌ : سخن، نو
 حَدِيدٌ : آهن
 أَلْحَدِيقَةُ : باغ
 «جمع: أَلْحَدَائِقُ / = أَلْبُسْتَانُ»
 حَدِيقَةُ أَلْحَيَوَانَاتِ : باغ وحش
حَدَّرَ : هشدار داد
 (مضارع: يُحَدِّرُ/ امر: حَدِّرْ/ مصدر: تَحْدِيرٌ)
 أَلْحَرْبُ : جنگ
 أَلْحَرْبَاءُ : آفتاب پرست
 أَلْحَرْجُ : حالت بحرانی ۵
حَرَسَ : نگهداری کرد، نگهبانی داد
 (مضارع: يَحْرُسُ/ امر: اُحْرَسْ/ مصدر:
 حِرَاسَةٌ)
حَرَكَ : حرکت داد، تحریک کرد
 (مضارع: يُحَرِّكُ/ مصدر: تَحْرِيكٌ)
حَرَمَ : حرام کرد
 (مضارع: يُحَرِّمُ/ امر: حَرِّمْ/ مصدر:
 تَحْرِيمٌ) ۱
 أَلْحُرِّيَّةُ : آزادی
حَزَنَ : غمگین شد (مضارع: يَحْزَنُ/

مصدر: دَوَّب) **أَلْدَات** : دارای
ذائق : چشید (مضارع: يَذوقُ/ مصدر: ذَوَّق)
أَلذِكْرَة : حافظه
ذَاك : آن
أَلذَّاهِب : رفته
أَلذَّبَاب : مگس
أَلذَّكْر : مرد، نر
ذَكَرَ : یاد کرد
(مضارع: يَذْكُرُ/ امر: اذْكُرْ/ مصدر: ذَكَرَ) ≠ ذِكْرِي
أَلذَّكْرِي : خاطره «جمع: أَلذَّكْرِيَات»
ذَلِك : آن «مذکر»
أَلذَّنْب : دُم «جمع: أَلذَّنَاب»
أَلذَّنْب : گناه «جمع: أَلذَّنُوب» = اِثْم
ذو : دارای
ذَهَبَ : رفت
(مضارع: يَذْهَبُ/ امر: اذْهَبْ/ مصدر: ذَهَبَ)
أَلذَّهَب : طلا
أَلذَّنْب : گرگ «جمع: أَلذَّنَاب»

ر

أَلرَّابِع، **أَلرَّابِعَة** : چهارم
رَاجِع : مراجعه کرد
(مضارع: يَراجِعُ/ امر: رَاجِعْ/ مصدر: رَاجَعُ)
مُراجَعَة)
أَلرَّاحِم : رحم کننده
أَلرَّأْس : سر «جمع: أَلرُّؤُوس»
أَلرَّاسِب : مردود ≠ أَلنَّاجِح
أَلرَّاقِد : بستری، خوابیده = أَلنَّائِم
رَأَى : دید (مضارع: يَرى/ مصدر: رُؤِيَ)
أَلرَّأْي : نظر، فکر
أَلرَّايْحَة : بو «جمع: أَلرَّوائح»
أَلرَّايح : جالب
رَبَّ : چه بسا
أَلرَّييع : بهار
رَجَا : امید داشت
(مضارع: يَرجو/ مصدر: رَجاء)

(مضارع: يَدْخُلُ/ امر: اَدْخُلْ/ مصدر: دَخُول)
أَلدَّخِيل : وارد شده ۷
أَلدُّز : مروارید «جمع: أَلدُّرَر»
أَلدِّرَاسَة : درس خواندن، بررسی و پژوهش
(أَلدِّرَاسِي: تحصیلی)
دَرَسَ : درس خواند
(مضارع: يَدْرُسُ/ امر: اُدْرُسْ/ مصدر: دَرَسَ و دَرَسَ)
دَرَسَ : درس داد
(مضارع: يَدْرُسُ/ امر: دَرَسْ/ مصدر: تَدْرِيس)
أَلدَّرِي : درخشان ۳
دَعَا : فرا خواند، دعا کرد، دعوت کرد
(مضارع: يَدْعُو/ امر: اُدْعُ/ مصدر: دُعَا و دَعْوَة)
دَفَّعَ : دور کرد، پرداخت، هُل داد
(مضارع: يَدْفَعُ/ امر: اِدْفَعْ/ مصدر: دَفَّعَ)
أَلدُّكْتُوراه : دکترا ۶
دَلَّ : راهنمایی کرد
(مضارع: يَدُلُّ/ مصدر: دَلَّالَة)
أَلدِّلْفِين : دلفین «جمع: دَلْفِين»
أَلدِّلِيل : راهنما «جمع: اَدْلَاء، اَدْلَاءَة»
أَلدَّم : خون
أَلدَّمْع : اشک «جمع: أَلدَّمُوع»
دَنَا : نزدیک شد (مضارع: يَدنو)
أَلدَّوام : ساعت کار
أَلدَّور : نقش
أَلدَّوران : چرخیدن
أَلدَّوْلَة : کشور، حکومت «جمع: أَلدَّوْل»
دون : بدون
دونْ أَنْ : بی آنکه
أَلدَّهْر : روزگار
أَلدَّبِياج : ابریشم ۷

ذ

ذَا : این «مَنْ ذَا: این کیست؟»
ذَابَ : ذوب شد (مضارع: يَذوبُ/

امر: اُخْرِجْ/ مصدر: خُرُوج)
أَلخَرْيَف : پاییز
أَلخِرَازَة : انبار
أَلخُسْران : زیان
أَلخَسَب : چوب «جمع: أَلأَخْشَاب»
خَسَعَ : فروتنی کرد
(مضارع: يَخْشَعُ/ امر: اِخْشَعْ/ مصدر: خُشُوع) ۴
أَلخَطَأ : خطا «جمع: أَلأَخْطَاء»
أَلخَطََّة : نقشه، برنامه «جمع: أَلخَطَّات» ۵
أَلخَطِيب : سخنران «جمع: أَلخَطِيبَاء» ۴
أَلخَطِيبَة : گناه، خطا «جمع: أَلخَطِيبَاء»
خَفَّضَ : تخفیف داد
(مضارع: يَخْفِضُ/ امر: خَفِّضْ/ مصدر: تَخْفِيز) ۱
أَلخَفِي : پنهان ≠ أَلظَّاهِر ۱
أَلخَلَف : اختلاف
أَلخَلَّاق : بسیار آفریننده
أَلخَلَّة : دوستی = أَلصَّداقَة ≠ أَلعَدَاوَة ۵
خَلَّفَ : پشت = وَرَاء ≠ أَمَام
خَلَّقَ : آفرید (مضارع: يَخْلُقُ/ امر: اُخْلُقْ/ مصدر: خَلَقَ)
أَلخَمْس : یک پنجم
خَمْسَة، **خَمْس** : پنج
أَلخَمِيس، **يَوْم الخَمِيس** : پنجشنبه
خَتَّقَ : خفه کرد (مضارع: يَخْتَقُّ) ۳
أَلخَوْف : ترس، ترسیدن
خَيَّرَ : اختیار داد
(مضارع: يُخَيِّرُ/ امر: خَيِّرْ)
أَلخَيْر : بهتر، بهترین، خوبی

د

دَار : چرخید
(مضارع: يَدورُ/ مصدر: دَوْران)
دَبَّرَ : سامان بخشید
(مضارع: يُدَبِّرُ/ امر: دَبِّرْ/ مصدر: تَدْبِير)
أَلدَّجاج، **أَلدَّجاجة** : مرغ
أَلدَّخان : دود
دَخَلَ : داخل شد

سامخ: گذشت کرد، بخشید

(مضارع: يُسامخُ / امر: سامخُ / مصدر: مُسامحة)

ساوی: برابر بود (مضارع: يُساوي / مصدر: مُساواة)

السائح: گردشگر «جمع: السائِحون و السائِح»

السائق: راننده «جمع: السَّوَّاق»

السائل: مایع، پرسشگر

سبب: دشنام داد (مضارع: يُسببُ / مصدر: سبب)

سبب: سبب شد (مضارع: يُسببُ / امر: سبب) ۳

السبت: یوم السبت: شنبه

سبح: به پاکی یاد کرد

(مضارع: يُسبحُ / امر: سبحُ / مصدر: تسبیح)

سبعة: سَبْع: هفت

سبعين: سَبْعُونَ: هفتاد

سبق: پیشی گرفت (مضارع: یسبقُ) ۲

السبورة: تخته سیاه ۲

سنة: سَنَة: شش

ستر: پوشاند، پنهان کرد

(مضارع: یسترُ / امر: استرُ)

سجد: سجده کرد

(مضارع: یسجدُ / امر: أسجدُ / مصدر: سجد)

سجل: ثبت کرد

(مضارع: یسجلُ / امر: سجّلُ / مصدر: تسجیل) ۳

السحاب: ابر = العَیْم

سحب: کشید (مضارع: یسحبُ / امر: اسحبُ)

السحابة: السَّحَابَة: بخشندگی

سخر: من مسخره کرد

(مضارع: یسخرُ / مصدر: سُخْرِيَة) ۱

السديد: درست و استوار ۴

السروال: شلوار «جمع: السَّرْوَال»

السریر: تخت «جمع: الأَسْرِرَة و السَّریر»

السعر: قیمت «جمع: الأَشعار» ۱

السفرة: سفر

(مضارع: یزیدُ / مصدر: زیادة)

زان: زینت داد

(مضارع: یزینُ / مصدر: زینم)

الزاوية: گوشه «جمع: الزَّوایا» ۵

زائد: به اضافه +

الزبدة: گره

الزجاج: الَزُّجَاجَة: شیشه

الزراعي: کشاورزی

زرع: کاشت (مضارع: یزرعُ / امر: ازرعُ)

الزکام: سرماخوردگی شدید ۷

الزئيل: جای لغزنده ۴

الزميل: هم شاگردی، همکار

«جمع: الزُملاء»

الزوج: شوهر

الزوجة: همسر

الزهر: شکوفه، گل

«الزهرَة: یک شکوفه، یک گل / جمع: الأزهار»

الزيت: روغن «جمع: الزيتوت»

س

س: سَوَفَ: بر سر فعل مضارع نشانه آینده

ساء: بد شد (مضارع: یسوءُ) ۱

السابع: السَّابِعَة: هفتم

الساحة: حیاط، میدان

السادس: السَّادِسَة: ششم

سار: به راه افتاد، حرکت کرد

(مضارع: یسیرُ / مصدر: سیرُ)

ساعد: کمک کرد

(مضارع: یساعدُ / امر: ساعدُ / مصدر: مُساعدَة)

سافر: سفر کرد

(مضارع: یسافرُ / امر: اسافرُ / مصدر: مُسافِرَة)

ساق: رانندگی کرد

(مضارع: یسوقُ / مصدر: سَوَق) ۵

سأل: پرسید، درخواست کرد

(مضارع: یسألُ / مصدر: سُؤَال) ≠

أجابَ

رجاء: لطفاً

رجع: برگشت

(مضارع: یرجعُ / امر: ارجعُ / مصدر: رجوع)

الرجل: مرد «جمع: الرِّجال»

رحب: خوشامد گفت

(مضارع: یرحبُ / امر: رحبُ / مصدر: ترحیب)

رحم: رحم کرد

(مضارع: یرحمُ / امر: ارحمُ / مصدر: رَحْمَة)

رخیص: ارزان ≠ الغالي، غال

الرز: الرِّزُّ: الأرزُ: برنج

رزق: روزی داد (مضارع: یرزقُ / امر: ارزقُ / مصدر: رَزَق) ۵

الرسالة: نامه «جمع: الرِّسائل»

رسم: نقاشی کرد (مضارع: یرسومُ / امر: ارسومُ / مصدر: رسم)

الرصيد: اعتبار مالی، داشتن شارژ

رضي: خوشنود شد

(مضارع: یرضی / مصدر: رضا)

الرفات: استخوان پوسیده

رفص: نپذیرفت

(مضارع: یرفصُ / امر: ارفصُ / مصدر: رَفْص) ≠ قَبِلَ

رفع: بالا برد، برداشت

(مضارع: یرفعُ / امر: ارفعُ / مصدر: رَفَع)

رقد: بستری شد، خوابید

(مضارع: یرقدُ / امر: ارقدُ) = نام

ركب: سوار شد

(مضارع: یركبُ / امر: اركبُ / مصدر: رُكُوب)

الركب: کاروان شتر یا اسب سواران

الركمان: انار

الرياضة: ورزش

الرياضي: ورزشکار

الريح: باد «جمع: الرِّيح»

الرئيسي: اصلی

ز

زاد: زیاد کرد، زیاد شد

اَلشَّرَّةُ : زبانه آنش
اَلشَّرِيفُ : ملافه «جمع: اَلشَّرَاشِفُ»
اَلشَّرْطِيّ : پليس «اَلشَّرْطَةُ: اداره پليس»
شَرَفٌ : مشرف فرمود، افتخار داد
(مضارع: يُشَرِّفُ/امر: شَرِّفْ/ مصدر: تَشْرِيف)

اَلشَّرِكَةُ : شركت
اَلشَّرِيحَةُ : سيم کارت
اَلشَّعْبُ : مَلْت «جمع: اَلشُّعُوبُ»
شَعْرَبٌ : احساس...کرد
(مضارع: يَشْعُرُ/امر: اشْعُرْ/ مصدر: شُعور)
اَلشَّقَاوَةُ : بدبختي ≠ اَلسَّعَادَةُ

شَكَا : شكایت کرد
(مضارع: يَشْكُو/ مصدر: شِكَايَةُ)
شَكَرٌ : تشكر کرد (مضارع: يَشْكُرُ/ امر: اشْكُرْ/ مصدر: شُكْر)
شُكْرًا جَزِيلًا : بسيار سپاسگزارم
شَكَّلٌ : تشكيل داد
(مضارع: يُشَكِّلُ/ امر: شكِّلْ/ مصدر: تَشْكِيل) ٦

اَلشَّلَالُ : آبشار «جمع: اَلشَّلَالَاتُ»
شَمٌّ : بوييد (مضارع: يَشْمُ/ مصدر: شَمٌّ)
اَلشَّمْسُ : خورشيد
اَلشَّهَادَةُ : مدرک ٦
اَلشَّهْدُ : عسل
اَلشَّهْرُ : ماه «جمع: اَلشُّهُورُ وَاَلْأَشْهُرُ»

ص

اَلصَّادِقُ : راستگو ≠ اَلْكَاذِبُ
صَارٌ : شد (مضارع: يَصِيرُ) = اَصْبَحَ
اَلصَّلَاةُ : سالن = اَللَّعَاةُ
اَلصَّلَاحُ : درستکار
صَبَاحُ اَلغَيْرِ، صَبَاحُ النُّورِ : صبح به خير
اَلصَّحَّةُ : تندرستی = اَلسَّلَامَةُ
اَلصَّحِيفَةُ : روزنامه «جمع: اَلصَّحُفُ»
(اَلصَّحِيفَةُ اَلْجِدَارِيَّةُ : روزنامه ديواری)
اَلصَّخْرُ : صخره
اَلصُّدَاعُ : سردرد

اَلسِّيَاحُ : پرچين ٣
اَلسِّيَازَةُ : خودرو
سَيَّارَةُ اَلْأَجْرَةِ : تاکسی
اَلسَّيِّدُ : آقا «جمع: اَلسَّادَةُ»
اَلسَّيِّدَةُ : خانم
اَلسَّيِّئَةُ : بدی، گناه

ش

شَاءَ : خواست (مضارع: يَشَاءُ)
اَلشَّابُّ : جوان «جمع: اَلشَّابُّ»
اَلشَّارِعُ : خيابان «جمع: اَلشُّوَارِعُ»
شَارِكٌ : شرکت کرد
(مضارع: يُشَارِكُ/ امر: شارِكْ/ مصدر: مُشَارَكَةٌ) ٧

اَلشَّاطِطُ : ساحل «جمع: اَلشُّوَاطِطُ»
شَاهِدٌ : دید
(مضارع: يُشَاهِدُ/ امر: شاهِدْ/ مصدر: مُشَاهَدَةٌ)
اَلشَّايُ : چای

اَلشَّابَابُ : دوره جوانی، جوانان
«مفرد: اَلشَّابُّ»

شَبَّعَ : سير شد
(مضارع: يَشْبَعُ/امر: اشْبَعْ/مصدر: شَبَّعَ)
اَلشَّبَّكَةُ : نور
اَلشَّتَاءُ : زمستان
اَلشَّجَرُ : درخت «جمع: اَلْأَشْجَارُ»
اَلشَّجَرَةُ : یک درخت «جمع: اَلشَّجَرَاتُ»
شَجَّعَ : تشويق کرد (مضارع: يُشَجِّعُ/ امر: شَجِّعْ/ مصدر: تَشْجِيع)
شَحَنٌ : شارژ کرد
(مضارع: يَشْحَنُ/ امر: اشْحَنْ)

اَلشَّحْنُ : شارژ کردن
اَلشَّراءُ : خريدن ≠ اَلْبَيْعُ
شَرَابٌ : نوشيدنی، شربت
«جمع: اَلأَشْرِبَةُ»
شَرِبَ : نوشيد
(مضارع: يَشْرِبُ/ امر: اشْرِبْ/ مصدر: شُرْب)

شَرَحَ : شرح داد
(مضارع: يَشْرَحُ/ امر: اشْرَحْ/ مصدر: شَرْح)

اَلسَّفَرَةُ اَلْعَلْمِيَّةُ : گردش علمی
اَلسَّفِيْنَةُ : کشتی «جمع: اَلسُّفُنُ وَاَلسُّفَانُ»

سَكَتٌ : ساکت شد
(مضارع: يَسْكُتُ/ امر: اسْكُتْ/ مصدر: سُكُوت)
سَكَنَ : زندگی کرد (مضارع: يَسْكُنُ/ امر: اسْكُنْ/ مصدر: سُكُون)

سَلٌ : پيرس (اسْأَلْ)
سَلِمٌ : سالم ماند
(مضارع: يَسْلَمُ/ امر: اسْلَمْ/ مصدر: سَلَامَةٌ)

سَلَّمَ : سلام کرد، تحويل داد
(مضارع: يُسَلِّمُ/ امر: سَلِّمْ/ مصدر: تَسْلِيم)
اَلسَّلْمِيُّ : مُسَالَمْت آميز «اَلسَّلْمُ: اَلصَّلْحُ»

اَلسَّلُوكُ : رفتار ٢
اَلسَّمَاءُ : آسمان «جمع: سَمَاوَاتُ»
اَلسَّمَاوِيُّ : آسمانی

سَمَّحٌ لِه : به ... اجازه داد (مضارع: يَسْمَحُ/ امر: اسْمَحْ)

سَمِعَ : شنيد (مضارع: يَسْمَعُ/ امر: اسْمَعْ/ مصدر: سَمْع)
اَلسَّمَكَةُ : یک ماهی «جمع: اَلسَّمَكَاتُ»

اَلسَّمَكُ : ماهی «جمع: اَلْأَسْمَاكُ»
سَمَكُ القُرْشِ : کوسه ماهی

سَمِّيَ : ناميد، نام داد (مضارع: يُسَمِّيُ/ مصدر: تَسْمِيَةُ)
اَلسَّنُّ : دندان «جمع: اَلْأَسْنَانُ»
اَلسَّنَّةُ : سال

«جمع: اَلسَّنَوَاتُ، اَلسَّنَوْنَ وَاَلسَّنِيْنَ»
= اَلْعَامُ

اَلسَّنَوِيُّ : سالانه
اَلسَّوُّءُ : بدی، بد
اَلسَّوَاءُ : یکسان

اَلسَّوَارُ : دستبند «جمع: اَلْأَسَاوِرُ»
اَلسَّوداءُ : سیاه (مَوْثُ اَلْأَسْوَدُ)
اَلسَّوْقُ : بازار «جمع: اَلْأَسْوَاقُ»
اَلسَّهْلُ : آسان ≠ اَلصَّعْبُ

طوبی ل: خوشا به حال ۴

الطَّيَّار: خلبان

الطَّيْر: پرنده، پندگان

ظ

الظَّاهِرَة: پدیده «جمع: الظَّواهر»

الظَّلَام: تاریکی

ظَلَمَ: ستم کرد

(مضارع: يَظْلِمُ/ مصدر: ظَلَمَ)

الظُّلْمَة: تاریکی «جمع: ظُلُمَات» ≠

الظُّور، الظُّوء

ظَنَّ: گمان کرد

(مضارع: يَظُنُّ/ مصدر: ظَنَّ)

ظَهَرَ: آشکار شد

(مضارع: يَظْهَرُ/ مصدر: ظَهَرَ)

ع

عَابَ: عیب‌جویی کرد، عیب‌دار کرد

(مضارع: يَعِيبُ/ مصدر: عَيْبَ) ۱

الْعَادِي: دشمن، تجاوزگر «جمع:

الْعَادَة» = الْعَدُو

عَادَ: پناه برد (مضارع: يَعُودُ)

عَاشَ: زندگی کرد

(مضارع: يَعِيشُ/ مصدر: عَيْشَ وَمَعِيشَةً)

الْعَاشِر، الْعَاشِرَة: دهم

العالم: جهان

العالمين: جهانیان

العام: سال «جمع: الأعوام»

(العام الدراسي: سال تحصیلی) = السنة

عامِل: کارگر «جمع: العَمال»

عاهدَ: پیمان بست

(مضارع: يعاهدُ/ امر: عاهدُ/ مصدر:

مُعَاهَدَة) ۵

العِبادة: چادر

العبد: بنده «جمع: العبيد»

عبرَ: از راه

عبرَ: عبور کرد

(مضارع: يعبرُ/ امر: اعبرُ/ مصدر: عبور)

العبرة: پند «جمع: العبر»

العتيق: کهنه

صَحِيحَة: خندید

(مضارع: يَصْحَكُ/ امر: اصْحَكُ/ مصدر:

صَحِيح)

صَرَّ: زبان رساند (مضارع: يَصْرُ/

مصدر: صَرَّ) ۲

صَرَبَ: زد (مضارع: يَصْرِبُ/ امر:

اصْرِبْ/ مصدر: صَرَبَ)

صَحَّ: بگذارد ← وَضَعَ، يَضَعُ

ضعف: برابر «ضعفين: دو برابر»

صَغَطَ الدَّم: فشار خون

صَلَّ: همراه شد (مضارع: يَصَلُّ) ۱

صَمَّ: در بر گرفت (مضارع: يَصُمُّ) ۷

صَمِنَ: ضمانت کرد (مضارع: يَصْمِنُ/

مصدر: صَمَان) ۵

الصَّوَاء: نور «جمع: الأصواء»

الصَّيَاء: روشنایی

الصَّيَافَة: مهمانی

الصَّيْف: مهمان «جمع: الصُّيوف»

ط

الطَّازِج: تازه

الطَّاقَة الكَهْرَبَائِيَّة: نیروی برق

الطَّالِب: دانش‌آموز، دانشجو

«جمع: الطُّلاب»

الطَّائِر: پرنده «جمع: الطُّيور»

طَائِرَة: هواپیما «جمع: الطَّائرات»

طَبُّ الْعُيُون: چشم‌پزشکی

الطَّبَّاح: آشپز

طَبَخَ: پخت (مضارع: يَطْبُخُ/ امر:

اطْبُخْ/ مصدر: طَبَخَ)

طَبَخَ: چاپ کرد (مضارع: يَطْبُخُ/ امر:

اطْبُخْ/ مصدر: طَبَخَ)

طَرَدَ: با تندی راند (مضارع: يَطْرُدُ/

امر: اطْرُدْ/ مصدر: طَرَدَ)

طَرَّقَ: کوبید (مضارع: يَطْرُقُ/ امر:

اطْرُقْ/ مصدر: طَرَّقَ)

الطَّعام: خوراک «جمع: أطعمَة»

الطُّفُولَة: کودکی = صَغَر / ≠ كَبُر

طَلَّبَ: درخواست کرد

(مضارع: يَطْلُبُ/ امر: اطلبْ/ مصدر: طلبَ)

الصَّدَاقَة: دوستی ≠ العَدَاوَة

الصَّدْر: سینه «جمع: الصدور»

صَدَّقَ: باور کرد

(مضارع: يُصَدِّقُ/ امر: صدِّقْ/ مصدر:

تصدیق)

صَدَّقَ: راست گفت

(مضارع: يَصَدِّقُ/ امر: اصدِّقْ/ مصدر:

صدِّق)

الصَّدِيق: دوست «جمع: الأصدقاء»

≠ العَدُو

صَرَخَ: فریاد زد

(مضارع: يَصْرُخُ/ امر: اصْرُخْ)

صَعِدَ: بالا رفت

(مضارع: يَصْعَدُ/ امر: اصْعَدْ/ مصدر:

صُعود)

الصُّعُوبَة: سختی ≠ السُّهولة ۵

الصَّغَر: کودکی، کوچکی ≠ الكِبَر

الصَّغِير: کوچک ≠ الكَبِير

الصَّف: کلاس «جمع: الصُّوف»

صَفَّرَ: سوت زد (مضارع: يَصْفِرُ/ امر:

اصْفِرْ/ مصدر: صَفَّرَ)

الصَّلَاة: نماز

صَلَحَ: تعمیر کرد

(مضارع: يُصَلِّحُ/ امر: صلِّحْ/ مصدر: تصليح)

الصَّمَد: بی‌نیاز ۶

الصَّنَاعَة: صنعت «الصَّنَاعِيَّة: صنعتی»

صَنَعَ: ساخت (مضارع: يَصْنَعُ/ امر:

اصْنَعْ/ مصدر: صَنَعَ)

الصُّورَة: عکس «جمع: الصُّور»

الصُّوم: روزه

الصَّيَام: روزه ۵

الصَّبَاة: نگهداری، تعمیرات

الصَّيْدَانِي: داروخانه دار ۵

الصَّيْدَانِيَّة: داروخانه ۵

صَيَّرَ: گردانید (مضارع: يُصَيِّرُ/ امر:

صَيِّرْ)

الصَّيْف: تابستان

الصَّيْن: چین

ض

(مضارع: يُعَيِّنُ/ امر: عَيَّنْ/ مصدر: تَعَيَّنَ)

غ

الْغَابَةِ : جنگل

الْغَاةُ : حمله

الْغَازُ : گاز «جمع: الغازات» ۳

الْغَالِي، غَالٍ، غَالٍ : گران ≠ الرَّخِيسُ

الْغَايَةِ : پایان، هدف

عَدَاءٌ : فردا

الْغَدَاءُ : ناهار

الْغَدَاةُ : آغاز روز

الْغُرَابُ : کلاغ

غَرَسَ : کاشت

(مضارع: يَغْرِسُ/ امر: اِغْرِسْ/ مصدر: غَرَسَ)

الْغَرَسُ : نهال ۳

الْغُرْفَةُ : اتاق «جمع: الْغُرَفُ»

غَرِقَ : غرق شد (مضارع: يَغْرُقُ/

مصدر: غَرَقَ)

الْغَزَالُ : آهو «جمع: الْغَزَالَانُ»

غَسَلَ : شُست

(مضارع: يَغْسِلُ/ امر: اِغْسِلْ/ مصدر:

غَسَلَ)

الْغُصْنُ : شاخه

«جمع: الْغُصُونُ وَالْأَغْصَانُ»

غَضِبَ : خشمگین شد

(مضارع: يَغْضَبُ/ امر: اِغْضَبْ/

مصدر: غَضَبَ)

غَفَرَ : آمرزید

(مضارع: يَغْفِرُ/ امر: اِغْفِرْ/ مصدر:

غَفَّرَانُ وَ مَغْفِرَةٌ)

غَلَبَ : چیره شد

(مضارع: يَغْلِبُ/ امر: اِغْلِبْ/ مصدر:

غَلَبَةٌ) ۱

غَنَى : آواز خواند (مضارع: يَغْنِي/

غَيَّرَ : تغییر داد

(مضارع: يَغْيِرُ/ امر: غَيَّرْ/ مصدر:

تَغْيِيرَ)

الْغَيْمُ : ابر

«جمع: الْغُيُومُ» = السَّحَابُ

(مضارع: يُعْطِرُ/ امر: عَطَّرْ/ مصدر: تَعَطَّرَ)

عَفَا : بخشید (مضارع: يَغْفُو/ مصدر: عَفُو)

عَفْوًا : ببخشید

الْعَلَمُ : پرچم «جمع: الْأَعْلَامُ»

عَلِمَ : دانست (مضارع: يَعْلَمُ/ امر:

اعْلَمْ / مصدر: عَلِمَ)

عَلَّمَ : یاد داد (مضارع: يُعَلِّمُ/ امر:

عَلِّمْ/ مصدر: تَعَلَّمَ)

عِلْمُ الْأَحْيَاءِ : زیست‌شناسی ۲

عَلَى : بر، روی

عَلَى الْبَيْسَارِ : سمت چپ

عَلَى الْيَمِينِ : سمت راست

عَلَى امْتِدَادٍ : در امتداد

عَلَى مَرِّ الْغُصُورِ : در گذر زمان

عُصُورٌ : جمع عصر

عَلَيْكَ بِ: بر تو لازم است، تو باید

الْعِمَارَةَ : ساختمان

عَمِلَ : انجام داد، کار کرد

(مضارع: يَعْمَلُ/ امر: اِعْمَلْ/ مصدر: عَمَلَ)

الْعَمُودُ : ستون «جمع: الْأَعْمَدَةُ»

الْعَمِيلُ : مزدور «جمع: الْعَمَلَاءُ»

عَنْ : درباره، از

الْعَيْبُ : انگور

عِنْدَ : هنگام، نزد، داشتن «عِنْدِي:

دارم/ عِنْدَ الْحَاجَةِ: هنگام نیاز/ عِنْدَ

صَدِيقِي: نزد دوستم»

عِنْدَمَا : وقتی که

عِنْدَيْدُ : در این هنگام

عَوَّدَ : عادت داد

(مضارع: يُعَوِّدُ/ امر: عَوِّدْ/ مصدر:

تَعَوَّدَ) ۴

عَوَّضَ : جبران کرد

(مضارع: يُعَوِّضُ/ امر: عَوِّضْ/ مصدر:

تَعَوَّضَ)

الْعَيْشُ : زندگی

الْعَيْنُ : چشم، چشمه

«جمع: الْعُيُونُ»

عَيَّنَ : مشخص کرد

الْعُجْبُ : خودپسندی ۱
عَجَزَ : ناتوان شد (مضارع: يَعْجِزُ/

مصدر: عَجَزَ)

الْعَجِينُ : خمیر

عَدَّ : به شمار آورد، شمرد (مضارع: يُعَدُّ) ۶

الْعَدَاوَةُ : دشمنی ≠ الصَّدَاقَةُ

الْعِدَّةُ : چند ۵

الْعُدُوُّ : دشمن «جمع: الْأَعْدَاءُ»

الْعُدُوَانُ : دشمنی ≠ الصَّدَاقَةُ

عَذَّبَ : عذاب داد

(مضارع: يُعَذِّبُ/ امر: عَذِّبْ/ مصدر:

تَعَذَّبَ) ۱

الْعَرَبِيَّةُ : واگن، گاری

عَرَّضَ : در معرض گذاشت

(مضارع: يُعَرِّضُ/ امر: عَرَّضْ/ مصدر:

تَعَرَّضَ) ۴

عَرَفَ : شناخت، دانست

(مضارع: يَعْرِفُ/ مصدر: عَرَفَانُ وَ مَعْرِفَةٌ)

عَرَّفَ عَلَيَّ : معرفی کرد

(مضارع: يُعَرِّفُ/ امر: عَرِّفْ/ مصدر:

تَعَرَّفَ)

عَزَّ : عزت، ارجمندی

عَزَّلَ : برکنار کردن

عَزَمَ : تصمیم گرفت (مضارع: يَعْزِمُ/

مصدر: عَزَمَ)

عَسَى : شاید، امید است = رُبَّمَا ۱

الْعَيْشُ : لانه

الْعِشَاءُ : شام

الْعُشْبُ الطَّيْبُ : گیاه دارویی

«جمع: الْأَعْشَابُ الطَّيْبَةُ»

عَشْرٌ، عَشْرَةٌ : ده

عِشْرُونَ، عِشْرِينَ : بیست

الْعِشْيَةُ : آغاز شب

عَصَفَ : وزید (مضارع: يَعْصِفُ)

الْعَصْفُورُ : گنجشک «جمع:

الْعَصَافِرُ»

عَصَى : نافرمانی کرد (مضارع: يَعْصِي/

مصدر: مَعْصِيَةٌ) ۲

عَصَبُ الْفَاكِهَةِ : آبیوه

عَطَّرَ : معطر کرد

ف

فَد: پس، و

فَات: از دست رفت (مضارع:

يَفُوتُ/ مصدر: فَوْتُ) ۵

الْفَارِغُ: خالی ≠ مَمْلُوءٌ

الْفَاعِلُ: انجام دهنده

فَاق: برتری یافت

(مضارع: يَفُوقُ/ مصدر: فَوْق)

الْفَاكِهَةُ: میوه «جمع: الْفَاوِكَةُ»

الْفَالِقُ: شکافنده ۳

الْفَائِزُ: برنده

فَتَحَ: باز کرد

(مضارع: يَفْتَحُ/ امر: افْتَحْ/ مصدر:

فَتْح) ≠ اَغْلَقْ

فَتَّشَ: بازرسی کرد

(مضارع: يُفْتِشُ/ امر: فَتِّشْ/ مصدر:

تَفْتِشُ)

فَجَاءَ: ناگهان = بَغْتَةً

الْفُحْشُ: گفتار و کردار زشت ۴

فَحَصَ: معاینه کرد

(مضارع: يُفَحِّصُ/ امر: افْحِصْ/ مصدر:

فَحِصْ)

الْفُحْرِيَّةُ: افتخاری ۶

الْفِرَاعُ: جای خالی

فَرِحَ: خوشحال شد

(مضارع: يَفْرَحُ/ امر: افْرَحْ/ مصدر:

فَرَح) ≠ حَزِنَ

الْفُرْحُ: شاد ≠ الْحَزِينُ

الْفُرْحُ: جوجه «جمع: الْفُرَاخُ»

الْفُرْسُ: اسب «جمع: الْفُرَاسُ»

الْفُرْشَاةُ: مسواک

فَرَعَ: خالی شد

(مضارع: يَفْرَعُ/ مصدر: فَرَاغ)

فَرَّقَ: پراکنده ساخت

(مضارع: يُفَرِّقُ/ امر: فَرِّقْ/ مصدر:

تَفْرِيق)

الْفُرْقَانُ: آنچه حق را از باطل جدا کند ۲

الْفِرَنْسِيَّةُ: فرانسوی ۶

الْفَرِيضَةُ: واجب دینی «جمع: الْفَرَائِضُ»

الْفَرِيقُ: تیم، گروه «جمع: الْأَفْرِقَةُ»

الْفُرْسْتَانُ: پیراهن زنانه

«جمع: الْفُرْسَاتِينُ»

الْفُسُوقُ: آلوده شدن به گناه ۱

فَشِلَّ: شکست خورد (مضارع:

يُفَشِلُّ/ مصدر: فَشِلْ) ۵

الْفِضَّةُ: نقره «الْفِضْيُ: نقره‌ای»

الْفَضْحُ: رسوا کردن ۱

الْفَطْوَرُ: صبحانه

فَعَلَ: انجام داد

(مضارع: يَفْعَلُ/ امر: افْعَلْ/ مصدر: فَعَلْ)

الْفِعْلُ: کار، انجام دادن «جمع: أفعال»

فَقَدَ: از دست داد

(مضارع: يَفْقِدُ/ مصدر: فِقْدَان)

فَكَرَّ: اندیشید

(مضارع: يَفْكَرُ/ امر: فَكِّرْ/ مصدر:

تَفْكِير) ۲

الْفَلَاةُ: بیابان «جمع: فَلَوات»

الْفَلَاحُ: کشاورز

الْفَلَقُ: سپیده دم ۲

الْفِلمُ: فیلم «جمع: الْأَفلام»

الْفُنْدُقُ: هتل «جمع: الْفُنَادِقُ»

فَوْق: بالا، روی ≠ تَحْت

فَهِمَّ: فهمید (مضارع: يَفْهَمُ/ امر:

افْهَمْ/ مصدر: فَهَم)

في: در، داخل

في أمان الله: خداحافظ

ق

الْقَادِمُ: آینده

قَارَبَ: نزدیک شد (مضارع: يُقَارِبُ/

مصدر: مُقَارَبَةٌ) «ما يُقَارِبُ: نزدیک به» ۶

الْقَاطِعُ: برنده

قَاطِعُ الرِّجْمِ: برنده پیوند خویشان

الْقَاعَاةُ: سالن = اَلصَّالَة

الْقَافِلَةُ: کاروان «جمع: الْقَوَافِلُ»

قَالَ: گفت (مضارع: يَقُولُ/ امر: قُلْ/

مصدر: قَوْل)

قَالَ في نَفْسِهِ: با خودش گفت

قَامَ: برخاست (مضارع: يَقُومُ/ امر:

قُمُ/ مصدر: قِيَام)

الْقَائِدُ: رهبر «جمع: الْقَائِدَة»

الْقَائِمُ: استوار، ایستاده

قَائِمَةُ التُّرَاثِ الْعَالَمِيِّ: لیست میراث

جهانی ۳

الْقُبْحُ: زشتی ≠ الْجَمال

قَبَّلَ: بوسید

(مضارع: يُقَبِّلُ/ امر: قَبِّلْ/ مصدر:

تَقْبِيل)

قَبِلَ: پذیرفت (مضارع: يَقْبَلُ/ امر:

اقْبَلْ/ مصدر: قَبُول)

قَبِلَ أُسْبُوعٌ: یک هفته قبل

الْقَبِيحُ: زشت

قَدَّ: بر سر فعل مضارع به معنای

گاهی، شاید/ بر سر ماضی برای

نزدیک ساختن زمان فعل به حال و

معادل ماضی نقلی است. ۱

قَدَّرَ: توانست (مضارع: يَقْدِرُ/

مصدر: قُدْرَة)

الْقَدَمُ: پا «جمع: الْأَقْدَامُ»

قَدَّمَ: تقدیم کرد، پیش فرستاد

(مضارع: يُقَدِّمُ/ امر: قَدِّمْ/ مصدر:

تَقْدِيم) ۲

قَدَفَ: انداخت

(مضارع: يَقْدِفُ/ امر: افْدِفْ)

قَرَأَ: خواند (مضارع: يَقْرَأُ/ امر:

اقْرَأْ/ مصدر: قِرَاءَة)

قَرَّبَ: نزدیک ساخت

(مضارع: يُقَرِّبُ/ امر: قَرِّبْ/ مصدر:

تَقْرِيب) ۵

قَرَّبَ مِنْ: نزدیک شد به

(مضارع: يُقَرِّبُ/ امر: اقْرَبْ/ مصدر:

قُرْب و قُرْبَة)

قَرَّرَ: قرار گذاشت (مضارع: يُقَرِّرُ) ۵

الْقَرِيبُ مِنْ: نزدیک به ≠ اَلْبَعِيدُ عَنْ

الْقَرِيبَة: روستا «جمع: الْقُرَى»

قَسَّم: تقسیم کرد

(مضارع: يُقَسِّمُ/ امر: قَسِّمْ/ مصدر:

تَقْسِيم)

الْقِشْرُ: پوست

ل

لِ: بر سر اسم به معنای «داشتن»
 لِي: دارم لَيْسَ لِي: ندارم «گاهی لِ به لَ تبدیل می‌شود؛ مانند لَهْ، لَكَ»
 لِي: بر سر فعل مضارع به معنای «باید» ٦
 لِي: بر سر فعل مضارع به معنای «تا اینکه» ٥
 لَا: بر سر فعل مضارع به معنای «نباید» ٦
 لَا: نه، حرف نفی مضارع، هیچ... نیست
 لَا بَأْسَ: اشکالی ندارد
 لَا شُكْرَ عَلَى الْوَاجِبِ: وظیفه‌ام است؛ تشکر لازم نیست
 لَاحِظٌ: ملاحظه کرد (مضارع: يُلاحِظُ/مضارع: لَاحِظٌ/مصدر: مَلاحَظَةٌ)
 الْأَلْعَابِ: بازیکن
 لَامٌ: ملامت کرد (مضارع: يَلومُ/مصدر: مَلَامَةٌ)
 لِأَنَّ: زیرا
 اللَّبِّ: مغز میوه ٣
 لَيْسَ: اقامت کرد و ماند (مضارع: يَلْبِثُ)
 لَيْسَ: پوشید (مضارع: يَلْبَسُ/امر: اَلْبَسْ)
 اللَّبُونَةُ: پستاندار «جمع: اللَّبُونَاتُ»
 اللَّحْمُ: گوشت «جمع: لُحوم» ١
 لَدَى: نزد «لَدَيْهِمْ: نزدشان، دارند»
 اللَّسَانُ: زبان «جمع: الْأَلْسِنَةُ»
 لَعِبٌ: بازی کرد (مضارع: يَلْعَبُ/امر: اَلْعَبْ/مصدر: لَعِبَ)
 لَعِقٌ: لیسید (مضارع: يَلْعَقُ)
 اللَّعْجَةُ: زبان
 اللَّقَاءُ: دیدار
 لَقَبٌ: لقب داد (مضارع: يُلَقَّبُ/امر: لَقَّبْ) ١
 لَقَعًا: قطعاً
 لِكِنَّ، لِكِنَّ: ولی
 لِمَ: برای چه (لِ + ما)
 لِمَ: بر سر فعل مضارع حرف نفی ٦
 لَمَّا: بر سر فعل ماضی، هنگامی که
 لِمَاذَا، لِمَ: چرا

كَذَبَ: دروغ گفت

(مضارع: يَكْذِبُ/مصدر: كَذَبَ و كَذَبَ) ≠ صَدَقَ
 كَذِبًا: همین‌طور
 الْكِرَامَةُ: بزرگواری
 الْكِرَّةُ: توپ
 كِرَّةُ الْقَدَمِ: فوتبال
 كِرَّةُ الْمُنْصَدَةِ: تنیس روی میز
 الْكُرْسِيُّ: صندلی «جمع: الْكُرْسِيُّ»
 كِرَّةٌ: ناپسند داشت (مضارع: يَكْرَهُ/امر: اِكْرَهُ/مصدر: كَرَاهَةٌ) ١
 الْكِرْيَةُ: ناپسند
 كَشَفٌ: آشکار کرد (مضارع: يَكْشِفُ/امر: اِكْشِفْ/مصدر: كَشَفَ)
 الْكُفُو: همتا «جمع: الْكُفَاءُ» ٦
 كَفَى: بس است (مضارع: يَكْفِي/مصدر: كَفَايَةٌ)
 كَلٌّ: بخور (أَكَلْ، يَأْكُلْ)

کلا: هر دو ٣

الْكَلَام: سخن

الْكَلْبُ: سگ «جمع: الْكِلَابُ»

كَلَّمَ: سخن گفت (مضارع: يَكَلِّمُ/امر: كَلِّمْ)

امر: كَلِّمْ/مصدر: تَكَلِيمٌ = حَدَّثْتُ، تَكَلَّمْتُ ٤

كَمْ: یتان، - شما «جمع مذکر»

كَمْ: چند، چقدر

كَمَا: یتان، - شما «مثنی»

كَمَا: همان‌گونه که

كَمَلٌ: کامل کرد (مضارع: يَكْمُلُ/امر: كَمَّلْ/مصدر: تَكْمِيلٌ)

كُنٌّ: باش (كَانَ، يَكُونُ) ٥

كُنٌّ: یتان، - شما «جمع مؤنث»

الْكُنُوزُ: گنج «جمع: الْكُنُوزُ»

الْكَهْرَبَاءُ: برق

كَيْفٌ: چطور

الْكِيمِيَاءُ: شیمی

الْكِيمِيَاوِي: شیمیایی

الْقَمِير: کوتاه ≠ الطَّوِيل

الْقَطِ، الْقِطَّةُ: گربه

قَطَعَ: بُرید

(مضارع: يَقْطَعُ/امر: اِقْطَعْ/مصدر: قَطَعَ)

قَطُنٌ: پنبه ٥

قَفَا: پیروی کرد (مضارع: يَقْفُو) ٤

قَفَّرَ: برید، جهش کرد (مضارع: يَقْفِرُ/امر: اِقْفِرْ)

قُلٌّ: بگو ← قَالَ

قَلٌّ: کم شد (مضارع: يَقِلُّ/مصدر: قَلَّةٌ) ٤

الْقَلَّةُ: کمی ≠ الْكَثْرَةُ

الْقَلِيلُ: کم ≠ الْكَثِيرُ

قَمٌّ: برخیز (قَامَ، يَقُومُ) ٢

الْقَمْحُ: گندم

الْقَمَرُ: ماه «جمع: الْأَقْمَارُ»

الْقَمِيصُ: پیراهن

الْقَوْلُ: گفتار «جمع: الْأَقْوَالُ»

الْقِيَامُ: برخاستن

الْقَيْدُ: بند

الْقِيَمَةُ: ارزش، قیمت «جمع: الْقِيَمِ»

ک

كَ: تَت، - تو «مذکر»

كَ: تَت، - تو «مؤنث»

الْكَاتِبُ: نویسنده

كَادٌ: نزدیک بود که (مضارع: يَكَادُ) ٢

الْكَاسُ: جام، لیوان

كَانَ: بود (مضارع: يَكُونُ/امر: كُنْ)

كَانٌ: گویی، انگار

الْكَابِتُ: گناهان بزرگ

«مفرد: الْكَبِيرَةُ» ١

الْكَبِيرُ: بزرگسالی ≠ الصَّغَرُ

الْكَبِيرُ: بزرگ ≠ الصَّغِيرُ

كَتَبَ: نوشت (مضارع: يَكْتُبُ/امر: اَكْتُبْ/مصدر: كِتَابَةٌ)

كَتَمَ: پنهان کرد (مضارع: يَكْتُمُ/امر: اَكْتُمْ/مصدر: كِتْمَانٌ)

كَتَّرَ: زیاد شد (مضارع: يَكْتُرُ/مصدر: كَثْرَةٌ)

الْكَثِيرُ: بسیار ≠ الْقَلِيلُ

الْمُسْتَوْصَف: درمانگاه
 الْمُسَجَّل: دستگاه ضبط
 الْمَسْرُور: خوشحال ≠ الْحَزِين
 الْمُسْك: مُسْك ۷
 الْمُسْلِم: مسلمان
 الْمَسْمُوح: مجاز
 مَسْؤُولُ الْاِسْتِقبَال: مسئول پذیرش
 الْمَشْأَب: شلوغ کننده و اخلاک گر ۲
 الْمَشْرِف: مدیر داخلی
 الْمَشْكَاة: چراغدان ۳
 الْمَشْمِش: زردآلو
 الْمَصَاب: دچار شده ۷
 الْمَصَانِع: انبارهای آب در بیابان،
 کارخانه‌ها
 الْمَصْبَاح: چراغ «جمع: الْمَصَابِیح»
 الْمَصْحَف: قرآن
 الْمَصْنَع: کارخانه «جمع: الْمَصَانِع»
 الْمَصْبِر: سرنوشت
مَضَى: گذشت (مضارع: يَمْضِي)
 الْمَضِيء: نورانی
 الْمَضِيْف: مهمان دوست
 الْمَضْبِق: تنگه
 الْمَطَار: فرودگاه «جمع: الْمَطَارَات»
 الْمَطْبَعَة: چاپخانه «جمع: الْمَطْبَاع»
 الْمَطْر: باران «جمع: الْمَطَار»
 الْمَطْعَم: غذاخوری، رستوران
 «جمع: الْمَطَاعِم»
 الْمَطْهَر: پاک کننده
 مَعَ: همراه، با
 مَعَ الْأَسْف: متأسفانه
 مَعَ السَّلَامَة: به سلامت
 مَعَ بَعْض: با همدیگر
 مَعاً: با هم
 الْمُعَارَضَة: مخالفت ۵
 الْمُعْجَبَة بِ: شیفته ۶
 مَعْجُونُ اَسْنَان: خمیر دندان
 الْمُعْرَب: عربی شده ۷
 الْمُعَمَّر: کهن سال، سالخورده ۳
 الْمِفْتَاح: کلید «جمع: الْمَفَاتِیح»
 الْمَفْرَدَات: واژگان ۷

الْمُحَاَصَرَة: سخنرانی ۶
 الْمُحَافَظَة: استان، نگهداری
 الْمُحَاوَلَة: تلاش = اِلْجِتهَاد، اَلْسَعْي
 الْمُحَدَّد: مشخص شده ۵
 الْمُخْرَار: دماسنج ۵
 الْمَخْوِل: کجاوه ۱
 الْمَخْمِذَة: ستایش
 «جمع: الْمَحَامِد»
 الْمُحِيطُ الْهَادِي: اقیانوس آرام ۳
 الْمُحِيطُ الْأَطْلَسِي: اقیانوس اطلس
 الْمَخْبُوء: پنهان = اَلْخَفْي ۴
 الْمُخْتَبَر: آزمایشگاه
 الْمَخَزَن: انبار «جمع: الْمَخَازِن»
 الْمُخَضَّر: سرسبز ۷
 اَلْمَدَّ: کشیدن، گستردن ۶
 الْمُدَارَة: مدارا کردن
 الْمُدْرَس: معلم
 اَلْمَدِينَة: شهر «جمع: اَلْمُدُن»
 اَلْمَرْ: تلخ ۴
 اَلْمَرْأَة (امرأة): زن
 اَلْمُرَاجَعَة: دوره
 اَلْمُرَافِق: همراه
 اَلْمَرَّة: بار، دفعه
 مَرْحَباً بِكُمْ: خوش آمدید، درود بر شما
 اَلْمَرْحَمَة: مهربانی
مَرَّر: تلخ کرد (مضارع: يُمَرِّر/امر: مَرَّر)
 مَرَضُ السُّكَّر: بیماری قند
 اَلْمَرَضِي: بیماران «مفرد: اَلْمَرِيض»
 اَلْمَرَق: خورش
 اَلْمَرْمِي: دروازه ۳
 اَلْمُرُور: گذر کردن
 اَلْمُرَارِع: کشاورز = اَلرَّارِع، اَلْقَلَّاح ۳
 اَلْمُرْدَحِم: شلوغ
 اَلْمَسَاء: شب، بعد از ظهر
 اَلْمُسَاعَدَة: کمک
 اَلْمُسْتَشْرِق: خاورشناس ۶
 اَلْمُسْتَشْفَى: بیمارستان
 اَلْمُسْتَعِر: فروزان
 اَلْمُسْتَعِين: یاری جوینده
 اَلْمُسْتَنْقَع: مُرداب

كَمَر: عیب گرفت (مضارع: يَلْمِز) ۱
 لَيْمَن: مال چه کسی، مال چه کسانی
 لُن: حرف نشانه آینده منفی ۵
 اَللُّوْحَة: تابلو
 اَللُّون: رنگ «جمع: اَللَّوَان»
لَوْن: رنگ آمیزی کرد
 (مضارع: يَلْوُن/امر: لَوْن/مصدر: تَلْوِين)
لَيْس: نیست
 اَللَّيْل: شب «جمع: اَللَّيَالِي»
 اَللَّيْمُون: لیمو
 اَللَّيْن: نرم ≠ اَلْحَشْن ۴
 اَللَّيْن: نرمی ≠ اَلْحَشُونَة ۴

م

ما: آنچه، هرچه
 ما: حرف نفی ماضی
 ما أَجْمَل: چه زیباست!
 ما بِك: تو را چه می شود؟
 ما مِنْ: هیچ ... نیست ۳
 ما؟: چه، چه چیز، چیست؟
 اَلْمَاء: آب «جمع: اَلْمِيَاه»
مَات: مُرد (مضارع: يَمُوت/مصدر: مَوْت)
 ماذا: چه، چه چیز
 اَلْمَاشِي: پیاده «جمع: اَلْمَشَاء»
 اَلْمَائِدَة: سفره‌ای که غذا بر آن است.
 اَلْمُبَارَاة: مسابقه
 «جمع: اَلْمُبَارِيَات» ۳
 اَلْمُبِين: آشکار
 اَلْمُتَجَر: مغازه ۱
 اَلْمُتَّخَف: موزه
 اَلْمُتَّفَرِّج: تماشاچی ۳
 مَتَى: چه وقت
 اَلْمِثَالِي: نمونه
 اَلْمَجَالِسَة: همنشینی
 اَلْمُجْتَهَد: کوشا
 اَلْمُجِد: کوشا
 اَلْمُجَرَّب: آزموده
 اَلْمُجْتَف: خشک شده
 اَلْمَجْنُون: دیوانه
 اَلْمَجْهُول: ناشناخته، گمنام

هَلَكَ: مُرد، هلاک شد

(مضارع: يَهْلِكُ / مصدر: هَلَكَ)

هُمَّ: يشان، - آنها «مذکر»

هُنَّ: آنها، ایشان «مذکر»

هُمَا: ایشان، - آن دو، - آنها «مثنی»

هُمَا: آن دو، آنها

هَمَسَ: آهسته سخن گفت

(مضارع: يَهْمَسُ) ۲

هَمُنَّ: ایشان، - آنها «مؤنث»

هُنَّ: آنها، ایشان «مؤنث»

هُنَا: اینجا

هُنَاكَ: آنجا

هُوَ: او «مذکر»

هُؤُلَاءِ: اینان

هِيَ: او «مؤنث»

هَيَّأَ: تهیه کرد

(مضارع: يَهَيِّئُ / امر: هَيِّئْ / مصدر: تَهَيَّئَةُ)

ي

ي: -م، -من

يا: ای

يَا أَيَّتَنِي: ای کاش من!

أَيِّدُ: دست «جمع: الأيدي / جمع

الجمع: الأيدي»

يَسَارُ: چپ

يَمِينُ: راست

أَلْيُنْبُوعُ: جوی پرآب، چشمه

«جمع: الأليابيع»

يُوجِدُ: وجود دارد

أَلْيَوْمُ: امروز، روز «جمع: الأيام»

يَسَسَ: ناامید شد

(مضارع: يَيَّأَسُ / مصدر: يَأْسُ)

أَلْوَصَفَةَ: نسخه**وَصَلَ**: رسید

(مضارع: يَصِلُ / مصدر: وُصِلَ)

وَضَعَ: گذاشت

(مضارع: يَضَعُ / مصدر: وُضِعَ)

وَفَقَّأَ: بر اساس ۷

وَفَّى: کامل کرد (مضارع: يُوفِّي) ۲

أَلْوَفَايَةَ: پیشگیری

وَفَّعَ: واقع شد، اتفاق افتاد، افتاد

(مضارع: يَقَعُ / مصدر: وَقِعَ)

وَقَّفَ: ایستاد

(مضارع: يَقِفُ / مصدر: وَقُوفٌ)

أَلْوَكْتَةَ: لانه «جمع: أَلْوَكْتَاتُ»

أَلْوَلَدُ: پسر، فرزند «جمع: أَلْأَوْلَادُ»

وَلَدَ: زاید (مضارع: يَلِدُ / مصدر: وِلَادَةٌ) ۶

أَلْوَلِيٌّ: یار «جمع: أَلْأَوْلِيَاءُ»

ه

هُ: -ش، -او، - آن «مذکر»

هَها: -ش، - او، - آن «مؤنث»

هَاتَانِ: این دو، اینها، «مؤنث»

أَلْهَاتِفُ: تلفن «جمع: أَلْهَوَاتِفُ»

أَلْهَاتِفُ أَلْجَوَالِ: تلفن همراه

أَلْهَادِيٌّ: آرام

هَامَ: تشنه و سرگردان شد (مضارع: يَهِيمُ)**هَجَرَ**: جدا شد

(مضارع: يَهْجُرُ / امر: أَهْجِرْ / مصدر:

هَجْرٌ و هِجْرَانٌ)

هَجَّمَ: حمله کرد

(مضارع: يَهْجِمُ / امر: أَهْجِمْ / مصدر:

هَجُومٌ)

أَلْهَدَفُ: گُل (در فوتبال) ۳

هَدَى: راهنمایی کرد (مضارع:

يَهْدِي / مصدر: هِدَايَةٌ)

هَذَا: این «مذکر»

هَذَانِ: این دو، اینها «مذکر»

هَذِهِ: این «مؤنث»

هَرَبَ: فرار کرد

(مضارع: يَهْرَبُ / امر: أَهْرَبْ)

هَلْ: آیا

أَلْنَهَائَةَ: پایان ≠ أَلْبِدَايَةَ**نَهَبَ**: به تاراج بُرد (مضارع: يَنْهَبُ)

أَلنَهْرُ: رودخانه «جمع: أَلنَهَارُ»

نَهَضَ: برخاست (مضارع: يَنْهَضُ)**و**

وَ لَوْ: اگرچه

أَلْوَاجِبُ: تکلیف «جمع: أَلْوَاجِبَاتُ»

وَاجَهَ: روبه رو شد

(مضارع: يُوَاجِهُ / امر: وَاجِهْ / مصدر:

مُواجَهَةٌ) ۵

وَاحِدٌ، وَاحِدَةٌ: یک

أَلْوَاسِعُ: گسترده

وَافَقَ: موافقت کرد

(مضارع: يُوَاوِقُ / امر: وَاوِقْ / مصدر:

مُواوِقَةٌ) ۲

أَلْوَاقِفُ: ایستاده

أَلْوَالِدُ: پدر = أَلْأَبُ

أَلْوَالِدَةُ: مادر = أَلْأُمُّ

أَلْوَالِدَيْنِ، أَلْوَالِدَانِ: پدر و مادر

وَجَدَ: پیدا کرد

(مضارع: يَجِدُ / مصدر: وَجُودٌ)

أَلْوَجَعُ: درد = أَلْأَلَمُ

أَلْوَجْهَ: چهره «جمع: أَلْوُجُوهُ»

أَلْوُخْدَةُ: تنهایی، هببستگی

وَخَذَكَ: تو به تنهایی

أَلْوُحِيدُ: تنها

أَلْوُدُّ: عشق

وَدَعَ: رها کرد (مضارع: يَدَعُ / امر: ذَعْ) ۴

وَرَاءَ: پشت ≠ أَمَامَ

وَرَّثَ: به ارث گذاشت

(مضارع: يُورِثُ / امر: وَرِّثْ / مصدر: تَوَرِثٌ)

أَلْوَرْدُ: گُل «أَلْوَرْدَةُ: یک گُل»

أَلْوَرَّعُ: پارسایی

أَلْوَرَّاقُ: برگ «جمع: أَلْأَوْرَاقُ»

وَزَّعَ: پخش کرد

(مضارع: يُوزِّعُ / امر: وَزِّعْ / مصدر:

تَوَزَّيْعٌ) ۵

وَصَفَ: وصف کرد

(مضارع: يَصِفُ / مصدر: وُصِفَ)

■ برگزیدگان اعضای گروه اعتبارسنجی ■

- آقاعلی پور یعقوبعلی سرگروه استان آذربایجان شرقی
- آقایی نعمتی آمنه سرگروه منطقه دو تهران
- احمدپناه سید مصطفی استاد دانشگاه فرهنگیان سمنان
- احمدپور طیبه عضو گروه آموزشی خراسان جنوبی
- اخلاصی عبدالله استاد دانشگاه فرهنگیان قزوین
- اسد برقی لیلا سرگروه ناحیه یک ارومیه
- امیرپاشایی پانته آ سرگروه منطقه سیزده تهران
- بی‌باک اعظم سرگروه استان البرز
- پروازیان سیمین دبیر ناحیه دو اصفهان
- پویا معصومه دبیر ناحیه چهار کرج
- حسن‌زاده حکیمه سرگروه ناحیه یک کرمان
- داراخانی سمیره سرگروه استان ایلام
- رامشی فاطمه عضو گروه آموزشی استان کرمانشاه
- رایگان مهستی سرگروه استان لرستان
- رسایی اسماعیل سرگروه استان کرمان
- سالک‌نژاد زهرا دبیر ناحیه دو شیراز
- سربلند محمد مهدی دبیر شهرستان مشهد
- سلیمانی طهمورث دبیر ناحیه یک سنج
- شفائی مهدی سرگروه ناحیه یک تبریز
- صمدی طاقانکی آذر عضو گروه آموزشی استان چهار محال و بختیاری
- عباسی طیبه سرگروه استان فارس
- علی‌آبادی زهرا سرگروه استان خراسان جنوبی
- فاضل یوسف سرگروه استان گلستان
- قلندریان حمید سرگروه استان خراسان رضوی
- کُرد مرجان سرگروه بخش شاوروز خوزستان
- گروسی خسرو سرگروه استان کرمانشاه
- گندمکار فاطمه زهرا دبیر شهرستان درگز
- ملایی یگانه سهیلا سرگروه استان زنجان
- ملکی معصومه سرگروه ناحیه دو شهر ری
- منصوره حبیب‌آبادی حسین سرگروه استان اصفهان
- ناطق خوشنود روحی، فریده دبیر ناحیه یک رشت
- یازرلو علی سرگروه شهرستان گرگان

۱- نَسْتَوِدِعُ: می‌سپاریم ۲- نَلْتَقِي: دیدار می‌کنیم ۳- نَتَمَنَّى: آرزو می‌کنیم

